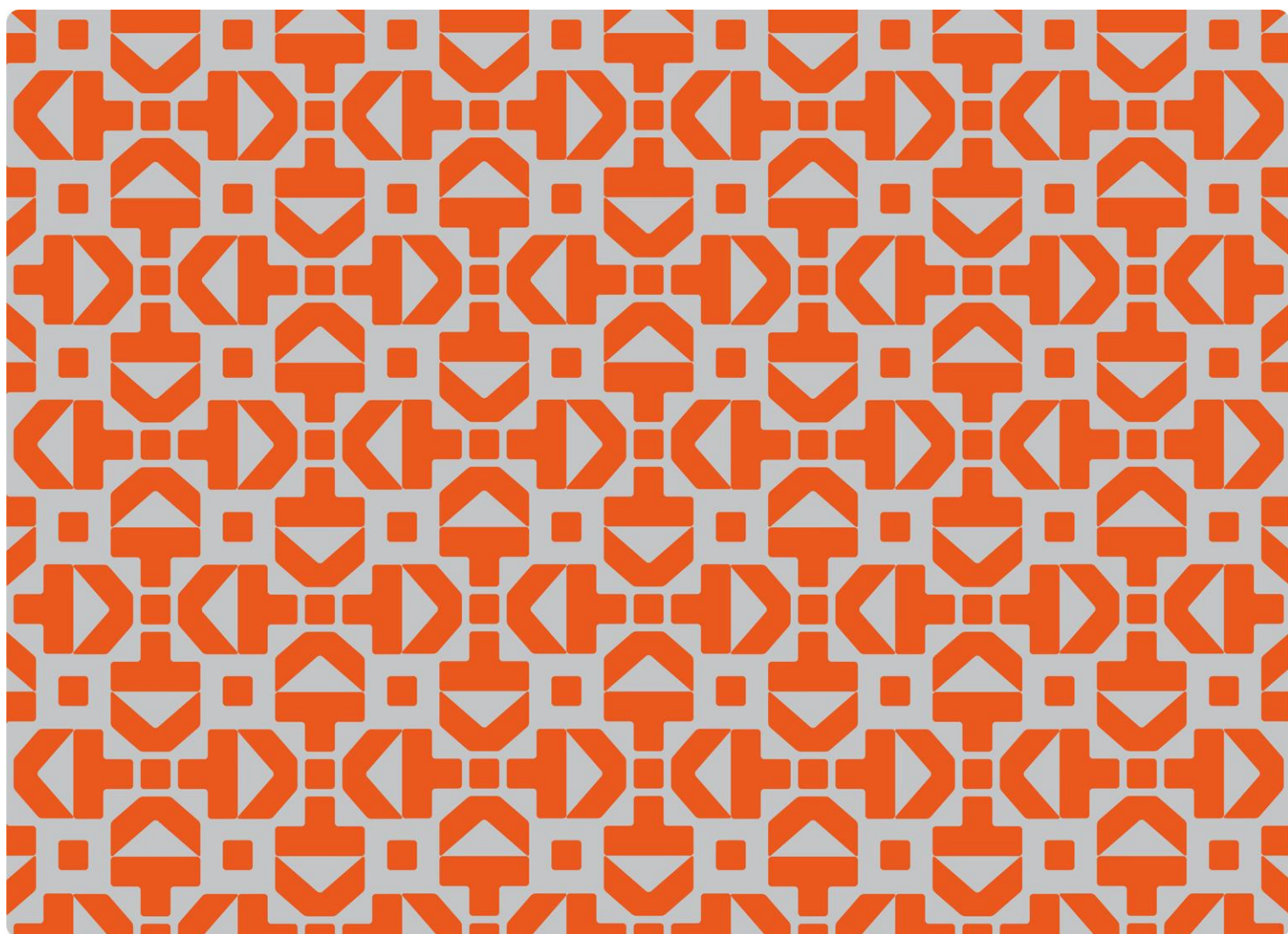

Får skolene den fagkompetansen de trenger?

En kartlegging av de skolerettede lærerutdanningene

Får skolene den fagkompetansen de trenger?

En kartlegging av de skolerettede lærerutdanningene

Redaktør:

Stig Helge Pedersen

Forfattere:

Arne Haugen

Merete Helle

Åsgeir Kjetland Rabben

ISSN: ISSN 2703-9102

Åpent tilgjengelig CC-BY 4.0

Innhold

Sammendrag.....	5
Summary.....	7
1 Innledning.....	9
1.1 Skolerettede lærerutdanninger	9
1.2 Datakilder.....	12
Data om fagfordypning	14
1.3 Om rapporten.....	16
2 Fagtilbud og fagvalg i lærerutdanningene.....	17
2.1 Om tallene for studenter som møtte til studiestart høsten 2024	17
2.2 Grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7	19
2.2.1 Studenter og kandidater GLU 1–7	19
2.2.2 Fagtilbud GLU 1–7	21
2.2.3 Fagfordypning GLU 1–7.....	22
2.3 Grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10	24
2.3.1 Studenter og kandidater GLU 5–10.....	24
2.3.2 Fagtilbud GLU 5–10	26
2.3.3 Fagfordypning GLU 5–10	27
2.4 Vurderinger av fagtilbud og fagvalg for GLU 1–7 og 5–10	28
2.4.1 Endringer i fagtilbud.....	28
2.4.2 UH-institusjonenes vurdering av fagvalg.....	29
2.4.3 Lærerstudenter og kandidaters vurderinger av fagtilbud og fagvalg	30
2.5 Lektorutdanning for trinn 8–13.....	31
2.5.1 Studenter og kandidater i lektorutdanningen	31
2.5.2 Fagtilbud i lektorutdanningen.....	32
2.5.3 Fagfordypning i lektorutdanningen	34
2.5.4 Endringer i fagtilbudet i lektorutdanningene	36
2.5.5 Lærerstudenter og kandidaters vurderinger av fagvalg	38
2.6 Praktisk-pedagogisk utdanning for allmenne fag	39
2.6.1 Studenter og kandidater PPU	39
2.6.2 Fagfordypning PPU.....	41
2.7 Praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag for trinn 8–13.....	43

2.7.1 Studenter og kandidater PPU-Y	43
2.7.2 Fagfordypning PPU-Y	44
2.8 Fagbakgrunn PPU og PPU-Y samlet	45
2.9 Lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1–13	50
2.9.1 Studenter og kandidater LUPE	50
2.9.2 Fagfordypning LUPE	50
2.10 Yrkesfaglærerutdanning for trinn 8–13	51
2.10.1 Studenter og kandidater YFL	51
2.10.2 Fagfordypning YFL	52
2.11 Oppsummering av fagtilbud og fagvalg i lærerutdanningene	53
3 Skolenes kompetansebehov	55
3.1 Kompetansebehov i grunnskolen	55
3.2 Kompetansebehov i videregående opplæring	59
3.3 Institusjonenes vurderinger av skolenes kompetansebehov	64
3.3.1 Grunnskolelærerutdanning	64
3.3.2 Lektorutdanning	66
3.4 Oppsummering av skolenes kompetansebehov	67
4 Arbeidsmarkedet for lærere	69
4.1 Rekruttering av lærere	69
4.2 Tilgang på nyutdannede lærere	75
4.3 Oppsummering av arbeidsmarkedet for lærere	77
5 Avsluttende vurderinger	79
6 Referanser	84
7 Vedleggstabeller	87

Sammendrag

I denne rapporten om de skolerettede lærerutdanningene har HK-dir kartlagt fagtilbud og fagvalg, skolenes kompetansebehov og arbeidsmarkedet for lærere. Hoveddelen av kartleggingsarbeidet baserer seg på foreliggende data og undersøkelser. Hensikten er å gi et mer helhetlig kunnskapsgrunnlag om lærerutdanningene, med særlig vekt på om det er samsvar mellom nyutdannede læreres fagkompetanse og skolenes behov.

Studentenes fagvalg er relativt stabile, men det er nedgang i noen fag

Gjennomgangen av data for grunnskolelærerutdanningene viser at studentenes fagvalg er relativt stabile. Overgangen til femårig masterutdanning for grunnskolelærere fra 2017 har i hovedsak ført til en økning i studentenes kompetanse i de store skolefagene norsk og matematikk, kroppsøving og samfunnsfag, samt engelsk. Det er en nedgang i fagene kunst og håndverk, KRLE og mat og helse. For fremmedspråkene fransk, tysk og spansk er det lave kandidattall over tid for både lektorutdanningen og PPU. Nedgangen i disse fagene vil kunne påvirke i hvilken grad skolene får den fagkompetansen de trenger for å gi undervisning av god kvalitet i alle fag.

Institusjonenes fagtilbud kan endre seg fremover

For grunnskolelærerutdanningene er fagtilbudene i hovedsak preget av bredde. Valgfagene som blir tilbudt, har vært relativt stabile, men fremover er det mange institusjoner som vurderer kutt i fagtilbudet på grunn av økonomiske forhold og nedgang i studenttall. For lektorutdanningene er det større variasjon i fagprofilene mellom universitetene og høyskolene. Samlet sett er fagtilbudene i lektorutdanningene stabile, og det er her færre som oppgir at de vurderer endringer eller kutt i fagtilbudet fremover.

Det er store variasjoner i lærernes fagkompetanse i grunnskolen og videregående opplæring

SSB sin kartlegging av lærerkompetanse i grunnskolen viser at det er store variasjoner etter trinn, fag, fylke og sentralitet. Generelt er det størst mangel på fagkompetanse på 1.–4. trinn. Videre er andelen lærere uten tilstrekkelig fagkompetanse høyest for språkfag og de praktiske og estetiske fagene. Fagkompetansen er relativt høy i videregående opplæring sammenlignet med i grunnskolen, men for flere yrkesfaglige utdanningsprogrammer er det relativt høye andeler lærere som underviser uten å ha tilstrekkelig fagkompetanse.

Mange skoler opplever rekrutteringsutfordringer

De fleste nyutdannede lærere kommer raskt i jobb. Mange skoler har utfordringer med å få dekket behovet for tilstrekkelig fagkompetanse på ulike trinn og i ulike fag. Rekrutteringsutfordringene er størst for grunnskoler på trinn 1–4, mindre skoler og skoler i distriktene/utenfor tettsted eller by. Rekrutteringsutfordringene er størst innen språkfag, praktiske og estetiske fag og noen yrkesfag i videregående opplæring. Mange skoler melder om at nyutdannede lærere har færre undervisningsfag enn tidligere, og at dette medfører utfordringer med å rekruttere lærere med undervisningskompetanse i tilstrekkelig antall fag.

Ikke alle skoler får dekket sitt behov for fagkompetanse

Oppsummert viser de datakildene vi har gjennomgått i denne rapporten, at ikke alle skoler får dekket sine behov for fagkompetanse. Lærerstudentenes fagvalg indikerer at det kommer til å bli uteksaminert færre lærere med kunst og håndverk, KRLE og mat og helse og ulike fremmedspråk i årene som kommer. Derfor vil det trolig bli enda vanskeligere å rekruttere denne kompetansen fremover.

Det vil fremover bli uteksaminert færre lærere enn det som ligger til grunn for ulike framskrivninger, på grunn av kraftig nedgang i søkertall og antallet studenter som har møtt til studiestart de siste årene. I tillegg er det funn som tyder på at nedgangen også kan medføre kutt i fagtilbud ved utdanningsinstitusjonene, og dette vil igjen kunne påvirke rekrutteringssituasjonen ytterligere.

Samlet ser vi at både studentenes fagvalg og antallet undervisningsfag som inngår i de ulike lærerutdanningene, kan bidra til at noen skoler har problemer med å dekke alle kompetansebehov. Nedgangen i antall nye studenter de siste årene vil sannsynligvis forverre denne situasjonen i årene som kommer. I høstens opptak fikk mange utdanningsinstitusjoner dispensasjon fra ett eller flere nivåkrav til de femårige lærerutdanningene. Dette har ført til en sterk økning fra hovedopptaket i 2024 for grunnskolelærerutdanningene, der søkertallene var svake. Samlet gav dette noe økning i studenttallene sammenlignet med 2023.

Summary

In this report on school-oriented teacher education programmes, HK-dir has explored the subject offerings and choices in universities and colleges, schools' competence needs, and the job market for teachers. The main part of the survey is based on existing data and studies. The aim is to provide a more comprehensive knowledge base on teacher education, with a particular focus on whether there is a match between the competence of newly qualified teachers and the needs of schools.

Students' subject choices are relatively stable, but some subjects are declining

The review of data for primary school teacher education shows that students' subject choices are relatively stable. The transition to a five-year master's degree for primary school teachers from 2017 has mainly led to an increase in students' competence in the major school subjects; Norwegian language, mathematics, physical education, social studies, and English language. There is a decline in the subjects; Arts and crafts, Knowledge of Christianity, Religion, Philosophies of life and Ethics (KRLE), and Food and health. For foreign languages such as French, German, and Spanish, the number of candidates remains low over time, both for the primary school teacher education and Practical-Pedagogical Education (PPU). The decline in these subjects may affect the extent to which schools can secure the subject competence they need to provide high-quality teaching across all subjects.

Institutions' subject offerings may change in the future

For primary school teacher education, there is a wide selection of subjects. The subjects offered have been relatively stable, but many institutions are considering cuts in the subjects due to financial conditions and a decline in student numbers. For the secondary school teacher education, there is greater variation in subject profiles between universities and colleges. Overall, the subject offerings in secondary school teacher education are stable, with fewer institutions indicating that they are considering changes or cuts in the future.

There are large variations in teachers' competence in primary and secondary education

Statistics Norway's survey of teacher competence in primary schools shows large variations by grade level, subject, county, and centrality. In general, the greatest lack of subject competence is in grades 1–4. Furthermore, the proportion of teachers without sufficient subject competence is highest in language subjects

and practical and aesthetic subjects. Subject competence is relatively high in upper secondary education compared to primary school. For several vocational education programmes, there is a relatively high proportion of teachers without sufficient subject competence.

Many schools face recruitment challenges

Most newly qualified teachers find employment quickly. Many schools face challenges in meeting the need for sufficient subject competence at different levels and in various subjects. Recruitment challenges are greatest for primary schools at grades 1–4, smaller schools, and schools in rural areas or outside urban centres. Recruitment challenges are most pronounced in language subjects, practical and aesthetic subjects, and some vocational subjects in upper secondary education. Many schools report that newly qualified teachers have fewer teaching subjects than before, leading to difficulties in recruiting teachers with teaching competence in a sufficient number of subjects.

Not all schools meet their competence needs

In summary, the data reviewed in this report indicate that not all schools are able to meet their needs for subject competence. The subject choices of teacher students suggest that there will be fewer teachers graduating with expertise in arts and crafts, KRLE, food and health, and various foreign languages in the coming years. This is likely to make it even more challenging to recruit this teacher competence in the future. Due to a significant decline in applications and the number of teacher students enrolled in recent years, fewer teachers are expected to graduate than assumed in various projections. In addition, there are factors suggesting that this decline may also lead to cuts in subject offerings at teacher education institutions, which could further impact the recruitment situation.

Overall, both the students' subject choices and the number of school subjects included in the various teacher education programmes may contribute to some schools having increased difficulty meeting all competence needs. The decline in the number of new students in recent years will likely worsen this situation in the years to come. In this autumn's admissions, many teacher education institutions were granted exemptions from one or more level requirements for the five-year teacher education programmes. This resulted in a strong increase from the main intake in 2024 for primary school teacher education, where application numbers were weak. Overall, this led to a slight increase in student numbers compared to 2023.

1 Innledning

Lærerutdanningene står overfor en rekke utfordringer som kan få konsekvenser for kvaliteten i fremtidens skole. Fagsammensetningen og antallet undervisningsfag til nyutdannede lærere er en utfordring. Kartlegginger viser at mange lærere underviser i fag de ikke har tilstrekkelig fagkompetanse i, og mange mener at nyutdannede lærere ikke har den fagkompetansen skolene har behov for. På noen trinn og i noen fag kan det være vanskelig å rekruttere lærere med relevant kompetanse. Samtidig opplever noen lærere problemer med å få relevant jobb. I tillegg har det vært nedgang i søker- og studenttall de siste årene. Denne nedgangen vil kunne prege både fagtilbud, kandidaters fagkompetanse og fremtidig lærerdekning.

På bakgrunn av dette utfordringsbildet har HK-dir fått i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet (KD) å kartlegge hvordan fagvalgene til nyutdannede lærere samsvarer med kompetansebehovene i skolen.¹ Oppdraget omfatter de skolerettede lærerutdanningene, og vi blir bedt om å se på hvorvidt nyutdannede lærere sine fagkombinasjoner harmonerer med skolenes behov for fagkompetanse. De foreliggende dataene i DBH om valgfag for uteksaminerte kandidater fra lærerutdanninger viste seg å ikke ha en tilstrekkelig god datakvalitet for formålet. Vi har derfor hentet eksamensdata fra DBH som er egnet til å si noe om trender i studentenes fagvalg. I tillegg til å kartlegge fagtilbud og fagvalg har vi sett nærmere på skolenes kompetansebehov og arbeidsmarkedet for lærere. Hensikten er å gi et helhetlig kunnskapsgrunnlag om lærerutdanningene, med særlig vekt på om det er samsvar mellom nyutdannede læreres fagkompetanse og skolenes behov.

1.1 Skolerettede lærerutdanninger

Skolerettede, rammeplanstyrte lærerutdanninger er utdanninger som kvalifiserer til å undervise på ulike trinn i grunnskole og videregående opplæring. Det er ni slike utdanninger:

¹ Oppdraget er gitt i vedlegg til tildelingsbrev 2023 og i supplerende tildelingsbrev 2023 nr. 16: Utdyping av oppdrag «Analyse av fagkombinasjoner i de skolerettede lærerutdanningene».

- Grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 (GLU 1–7)
- Samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7
- Grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10 (GLU 5–10)
- Samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10
- Lektorutdanning for trinn 8–13 (Lektor)
- Lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1–13 (LUPE)
- Yrkesfaglærerutdanning for trinn 8–13 (YFL)
- Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)
- Praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag for trinn 8–13 (PPU-Y)

Tabell 1 viser hvilke UH-institusjoner som tilbyr de ulike utdanningene.²

Tabell 1 UH-institusjoner som tilbyr skolerettede lærerutdanninger. 2024.

Institusjon	GLU 1–7	GLU 5–10	Lektor	LUPE	YFL	PPU	PPU-Y
Nord universitet (Nord)	x	x	x	x	x	x	x
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)			x			x	
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)	x	x	x		x	x	x
OsloMet – storbyuniversitetet (OsloMet)	x	x		x	x	x	x
Universitetet i Agder (UiA)	x	x	x			x	x
Universitetet i Bergen (UiB)			x			x	
Universitetet i Innlandet (INN)	x	x	x	x		x	
Universitetet i Oslo (UiO)			x			x	
Universitetet i Stavanger (UiS)	x	x	x			x	x
Universitetet i Sørøst-Norge (USN)	x	x	x	x		x	
Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet (UiT)	x	x	x			x	x
Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO)						x	
Norges idrettshøgskole (NIH)				x		x	
Norges musikkhøgskole (NMH)						x	
Høgskolen i Østfold (HiØ)	x	x				x	x
Høgskulen i Volda (HVO)	x	x				x	x
Høgskulen på Vestlandet (HVL)	x	x		x		x	x
Sámi allaskuvla / Samisk høgskole (SH)	x	x					
Barratt Due Musikk institutt (BDM)						x	
MF vit. høyskole for teologi, religion og samfunn (MF)			x				
NLA Høgskolen (NLA)	x	x					
Steinerhøgskolen (RS)	x						
Antall	14	13	11	6	3	18	9

² Institusjonene vises her med fullt navn (forkortelse i parentes). Der institusjonene er omtalt i rapporten, bruker vi forkortelsen for institusjonsnavnet.

I den tidligere opplæringsloven var det et krav om at den som blir ansatt i lærerstilling, skal ha relevant faglig og pedagogisk kompetanse. Dette er i den nye opplæringsloven endret til et krav om relevant lærerutdanning. Nærmere regler ligger i forskriften. I forskrift til den nye opplæringsloven er det gjort endringer, som blant annet innebærer at det ikke er mulig å ansette søkere som ikke har pedagogisk utdanning i fast lærerstilling. Les mer om de aktuelle endringene i Prop. 62 L (2023–2024) eller på Utdanningsdirektoratet sine nettsider om regelverk for skole og opplæring.³

Tall fra SSB viser at det var nærmere 91 400 personer med lærerutdanning sysselsatt i skoleverket⁴ i 2023, jf. tabell 2. Den største gruppen sysselsatte med lærerutdanning har allmenn-/grunnskolelærerutdanning på inntil fire år (43 prosent i 2023), mens lærere med PPU for allmennfag utgjør den nest største gruppen (21 prosent i 2023). Begge disse gruppene har hatt en nedgang i sysselsatte siden 2021, mens antallet lærere med masterutdanning (GLU og lektor) har økt. Andelen sysselsatte med lærerutdanning på masternivå utgjør foreløpig en liten andel av de sysselsatte i skoleverket: 4,8 prosent har femårig grunnskolelærerutdanning og 4,8 prosent har lektorutdanning i 2023.

Tabell 2 Sysselsatte med lærerutdanning i skoleverket, etter pedagogisk utdanning. 2021–2023. Antall.

	2021	2022	2023
Førskole-/barnehagelærerutdanning	8716	8717	8868
Allmenn-/grunnskolelærerutdanning, inntil fire år	42755	41137	39507
Fag- og yrkesfaglærerutdanning	7394	7426	7458
Praktisk-pedagogisk utdanning for universitets- og høyskolekandidater	19602	19326	19116
Praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfaglærere	7988	7821	7683
Grunnskolelærerutdanning, master	1037	2503	4404
Lektorutdanning for trinn 8–13 og tilsvarende masterutdanninger	3341	3784	4352
Sum	90 833	90 714	91 388

Kilde: SSB (tabell 13647)

Andelen med masterutdanning varierer etter fylke, jf. tabell 3. Mens bare 3,1 prosent av lærerne i Innlandet og Vestfold og Telemark har en femårig

³ <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/>

⁴ Skoleverket omfatter næringskoder for grunnskoleundervisning og undervisning på videregående skoles nivå (SSB).

grunnskolelærerutdanning, gjelder dette 11,6 prosent av lærerne i Troms og Finnmark.⁵ Også for lektorutdanning er det variasjoner: fra 2,9 prosent av de sysselsatte med lærerutdanning i Vestfold og Telemark til 11,1 prosent i Oslo.

Tabell 3 Andel sysselsatte i skoleverket etter lærerutdanning, per fylke. 2023. Prosent.

	Barnehage- lærer	Allmenn- lærer	Fag- og yrkeslærer	PPU	PPU-Y	GLU	Lektor
Viken	10,9	37,7	11,4	22,5	9,6	3,6	4,4
Oslo	6	31,2	9,2	29,7	6,5	6,5	11,1
Innlandet	9,5	47,7	13	9,9	13,8	3,1	3
Vestfold og Telemark	9,7	46,7	8,6	20,5	8,4	3,1	2,9
Agder	9,3	44,9	6,3	22,4	8,2	4,9	3,8
Rogaland	9,9	44,2	5,2	26,2	6,6	4,5	3,5
Vestland	10,6	49,2	5,3	17,6	9,5	4,2	3,6
Møre og Romsdal	10,4	45,9	5,6	23,3	7,3	4,1	3,3
Trøndelag	9	47	6,4	18,1	7,5	5,9	6
Nordland	10,9	51,7	7,6	14,3	6,2	5,8	3,6
Troms og Finnmark	9,3	40,9	7,1	18,2	6,2	11,6	6,6
Hele landet	9,7	43,2	8,2	20,9	8,4	4,8	4,8

Merknad: «Fag- og yrkesfaglærerutdanning» inkluderer NUS-koder som begynner på 623 (med unntak av 623801 og 623802)

Kilde: SSB (tabell 13647).

1.2 Datakilder

Det finnes mange relevante data og analyser om lærerutdanningene og kompetansen i skolen. Vi har derfor i all hovedsak valgt å bruke eksisterende data og kilder i dette oppdraget. Hoveddelen av rapporten baserer seg på gjennomgang og analyse av data fra Database for høyere utdanning (DBH), SSB, KS og NAV, samt en rapport om rekruttering av lærere fra Senter for økonomisk forskning (SØF). Vi bruker også informasjon fra undersøkelser som NOKUT har utarbeidet i forbindelse med evaluering av grunnskole- og lektorutdanningene.

Som et supplement til foreliggende data og informasjon gjennomførte HK-dir en kort spørreundersøkelse blant de universitetene og høyskolene som tilbyr

⁵ En årsak til denne «overrepresentasjonen» kan være at UiT hadde pilotordning med femårig GLU allerede fra 2010. De første kandidatene ble uteksaminert i 2015.

grunnskolelærerutdanning og/eller lektorutdanning.⁶ Her stilte vi spørsmål om endringer i fagtilbudet de siste årene, eventuelle årsaker til disse endringene og om de vurderer endringer i fagtilbudet videre fremover. I tillegg ba vi institusjonene ta stilling til noen påstander om fagvalg og skolenes kompetansebehov.

Skolene er en viktig kilde til kunnskap om kompetansebehov og rekruttering av lærere. Men på grunn av tidsaspektet og erfaringer med at målgruppen er vanskelig tilgjengelig, ble det ikke gjennomført en tilsvarende undersøkelse blant skoleledere. SSB sine kompetansekartlegginger i skolen og SØF sin undersøkelse om rekruttering av lærere ved norske skoler er sentrale datakilder om skolenes kompetansebehov og arbeidsmarkedet for lærere i denne rapporten.

De ulike datakildene vi har benyttet i rapporten, er oppsummert i tabellen under.

Tabell 4 Datakilder.

Kilde	Hva	Tema
DBH	Innrapporterte data fra utdanningsinstitusjonene	Fagfordypning
Udir	Fag- og timefordeling	Skolenes kompetansebehov
SSB	Kartlegging av lærerkompetanse i grunnskole og videregående opplæring LÆRERMOD 2020–2024	Skolenes kompetansebehov Rekruttering/tilgangen på lærere
SØF	Undersøkelse om rekruttering av lærere ved norske skoler	Rekruttering/tilgangen på lærere/skolenes kompetansebehov
KS	Kommunesektorens arbeidsgivermonitor	Rekruttering/tilgangen på lærere
NAV	Bedriftsundersøkelse	Rekruttering/tilgangen på lærere
NOKUT	Institusjonenes selvevaluering ifm. pågående evaluering av grunnskolelærerutdanningene Spørreundersøkelser blant studenter og kandidater gjennomført ifm. pågående evaluering av grunnskolelærerutdanningene Spørreundersøkelse gjennomført blant studenter og kandidater ifm. evalueringen av lektorutdanningene	Fagtilbud Fagfordypning Vurdering av fagvalg
HK-dir	Spørreundersøkelser blant UH-institusjonene som tilbyr grunnskolelærerutdanning og/eller lektorutdanning	Endringer i fagtilbud Vurdering av fagtilbud, fagvalg og skolenes kompetansebehov

⁶ Undersøkelsen ble gjennomført digitalt i februar 2024. Lenke til spørreskjema ble sendt ut på e-post til instituttleder eller tilsvarende, alternativt prodekan eller prorektor for utdanning. Åtte av de tretten institusjonene som tilbyr grunnskolelærerutdanning, besvarte spørreundersøkelsen. En tilsvarende undersøkelse om endringer i fagtilbudet i lektorutdanningene ble besvart av ni av elleve institusjoner.

Data om fagfordypning

Vi har hentet statistikk fra DBH som er egnet til å fange opp eventuelle endringer og trender i studentenes fagvalg. Dette er gjort for grunnskolelærerutdanningene, lektorutdanningen og praktisk-pedagogisk utdanning. Som et supplement til data fra DBH oppsummerer vi studenters fagvalg slik de er rapportert i NOKUTs evalueringer av grunnskolelærerutdanningene og lektorutdanningen. For lærerutdanning i praktiske og estetiske fag og yrkesfaglærerutdanning har det ikke vært mulig å hente ut tilsvarende data.

Grunnskolelærerutdanningene

DBH har en egen statistikk om «Valgfag for uteksaminerte på lærerutdanninger» som er basert på en egen rapportering fra institusjonene om dette. Statistikken omfatter i utgangspunktet de valgfrie fagene kandidater på grunnskolelærerutdanning har gjennomført i løpet av studietiden. Det vil si alle fag som ikke er obligatoriske etter rammeplan. For GLU trinn 1–7 er det obligatorisk med 30 studiepoeng i norsk og matematikk, mens ingen fag er rammeplanfestet for GLU trinn 5–10, utenom Pedagogikk og elevkunnskap, som er obligatorisk for begge utdanningene.

Datakvaliteten er imidlertid problematisk, og ikke tilstrekkelig god for vårt formål.⁷ Vi har i stedet brukt data om studentenes beståtte emner innrapportert til DBH fra Felles Studentsystem (FS). Også med disse dataene er det imidlertid utfordrende å lage statistikk siden emnene ikke er kategorisert i grupper av undervisningsfag.⁸ For å lage best mulig statistikk har vi tatt utgangspunkt i studenter som har fullført en grunnskolelærerutdanning, og sortert ut emnene disse studentene har tatt på programmer som kan knyttes til lærerutdanningene.

⁷ Problemene med datakvaliteten kan skyldes at statistikken er basert på manuell opptelling, og innrapportert på overordnet nivå (ikke individnivå). Dette gjør det også vanskelig å ettergå tallene. HK-dir vil ta initiativ til en dialog med KD om denne rapporteringen med tanke på tiltak som kan heve datakvaliteten.

⁸ Problemet går i hovedsak ut på at utdanningsinstitusjonene registrerer emner og fagkoder på ulike måter i FS, og dette gjør det krevende å få ut en enhetlig oversikt over fagvalg. I arbeidet med dette har vi kategorisert eksamensdata fra DBH på egenhånd, og lagd statistikk på bakgrunn av dette. I direkte kontakt med institusjoner fikk vi tilbakemelding om at fagkombinasjoner ikke er lett tilgjengelig informasjon i FS.

Emner tatt på andre programmer er ikke inkludert. I en del tilfeller har trolig lærerstudenter fått godskrevet fag de har tatt på andre programmer som en del av graden. Grunnen til at vi ikke inkluderer disse, er at vi ikke greier å skille dem fra andre emner studentene har tatt på andre programmer, altså emner som ikke inngår som en del av grunnskolelærergraden. Samlet sett ser det ut til at vi går glipp av om lag 10 studiepoeng per student i gjennomsnitt.

Det å knytte studentenes emner til skole- og undervisningsfag krever altså mye manuelt arbeid og bruk av skjønn, og resultatet vil ikke være helt presist. Vi har tilordnet emnene skole- og undervisningsfag ved å bruke variablene «fagkode» og «emnenavn». «Fagkode» defineres av institusjonene selv. For noe under halvparten av de avlagte studiepoengene som vi greier å knytte til fullførte grunnskolelærerutdanninger, har vi kunnet bruke den registrerte fagkoden til å plassere emnet i en fagkategori. Øvrige emner er kategorisert på bakgrunn av emnenavn. I de fleste tilfellene lar emnene seg kategorisere på denne måten. Emner som ikke lar seg kategorisere verken ved bruk av fagkode eller emnenavn, er plassert i kategorien «Andre fag». Dette omfatter rundt 1 prosent av de avlagte studiepoengene under gammel GLU-modell og 8 prosent under ny GLU-modell. Samlet sett mener vi at statistikken vi har satt sammen om fagvalg i grunnskolelærerutdanningene, gir et tilstrekkelig presist bilde.

Tallene viser gjennomsnittlig antall studiepoeng per fag for uteksaminerte studenter. Dette mener vi er en god måte å fange opp eventuelle endringer og trender i studentenes fagvalg på. Måten vi har hentet ut data på, gjør at vi ikke har kunnet skille obligatoriske emner fra valgfag. Både tabellvedlegget og figurene som følger nedenfor, er dermed basert på ALLE gjennomførte emner, også de obligatoriske. Det er viktig å være oppmerksom på dette når man leser tabeller og figurer.

Lektorutdanningene

For å kartlegge fagfordypning i lektorutdanningene har vi brukt en lignende fremgangsmåte som for grunnskolelærerutdanningene. Vi har tatt utgangspunkt i innrapporterte data om studieretningsnavn og kvalifikasjonsnavn for de uteksaminerte lektorkandidatene, i tillegg til emnenavn og fagnavn for masteroppgaven. På grunn av varierende rapporteringsmetoder på de ulike institusjonene har vi brukt alle disse ulike dataene for å kartlegge overordnet fagområde («Humaniora og samfunnsvitenskap», «Realfag» eller «Idrett og kroppsøving») for de uteksaminerte i perioden 2014–2023. Dette blir vist i figur 4 i rapporten. I vedleggstabell 3 ligger en oversikt som inkluderer detaljerte fagområder. Informasjon om studieretningsnavn, kvalifikasjonsnavn og

emnenavn/fagnavn for masteroppgaven gir entydige opplysninger om hvilket fagområde hver enkelt student tilhører, men det utelukker likevel ikke at studentene også kan ha tatt undervisningsfag som tilhører et annet fagområde. På grunn av et svært omfattende og usystematisk datamateriale har vi imidlertid ikke kunnet kartlegge dette. For likevel å kunne si noe om de fagvalg som tas, har vi for 2023-kullet kartlagt masterfaget.

Øvrige utdanninger

Når det gjelder PPU, PPU-Y og YFL, er det dessverre ikke mulig å hente ut tilsvarende tall som for grunnskolelærerutdanningene. I stedet for er det hentet tall fra DBHs statistikk over registrerte og uteksaminerte studenter og over PPU-kandidatenes fagbakgrunn.

1.3 Om rapporten

Etter dette innledningskapittelet, hvor vi har redegjort for tematikk og fremgangsmåte, kartlegger vi i kapittel 2 fagtilbud og fagvalg i lærerutdanningene. Her beskriver vi også kort utdanningene, inkludert antallet studenter som har møtt til studiestart for perioden 2017–2024, og antallet uteksaminerte kandidater per institusjon for perioden 2019–2024.

I kapittel 3 ser vi nærmere på skolenes kompetansebehov. Vi oppsummerer først resultatene fra SSB sine kartlegginger av lærerkompetanse i grunnskolen (SSB, 2022b) og i videregående opplæring (SSB, 2023). Deretter presenterer vi resultater fra en spørreundersøkelse HK-dir har gjort knyttet til fagvalg og skolenes kompetansebehov.

Kapittel 4 handler om arbeidsmarkedet for lærere. Vi oppsummerer rapporter og undersøkelser som beskriver arbeidsmarkedet for lærere, og eventuelle utfordringer knyttet til det å rekruttere lærere. Vi omtaler kort framskrivinger knyttet til fremtidens tilbud og etterspørsel av lærere, og ser nærmere på utviklingen i studenttall på lærerutdanningene og hvilke konsekvenser denne får for utviklingen i antallet uteksaminerte lærere blir i årene som kommer.

I kapittel 5 sammenstillers vi funn og gir våre vurderinger og anbefalinger.

2 Fagtilbud og fagvalg i lærerutdanningene

Innledningsvis i dette kapittelet gir vi en kort beskrivelse av utdanningene, inkludert antallet studenter som har møtt til studiestart for perioden 2017–2024, og antallet uteksaminerte kandidater per UH-institusjon for perioden 2019–2023. Deretter gir vi en oversikt over fagtilbudet og statistikk over studentenes fagfordypning der dette foreligger. Før vi starter på dette, gir vi en beskrivelse av tallene for studenter som møtte til studiestart høsten 2024.

2.1 Om tallene for studenter som møtte til studiestart høsten 2024

For å motvirke de siste årenes nedgang i studenttallene ble det høsten 2024 åpnet for opptak uten nivåkrav⁹ på studieplasser som stod ledige etter det ordinære opptaket til de femårige lærerutdanningene. 12 institusjoner søkte om, og fikk, dispensasjon til å gjøre dette på ulike utdanninger.¹⁰

Dispensasjonen gjelder fra og med studieåret 2024/2025 og på ubestemt tid. Fra og med studieåret 2025/2026 vil dispensasjonen være del av det samordnede opptaket. Fra studieåret 2025/2026 har også OsloMet og UiS søkt om dispensasjon.¹¹ Dermed er det bare NTNU som ikke har søkt om dispensasjon fra ett eller flere av nivåkravene til de femårige lærerutdanningene.

For PPU er det flere unntak fra kravet om mastergrad som ble innført i 2019. Fra høsten 2024 ble det mulig å få opptak til PPU med bachelorgrad med minst ett undervisningsfag og minst to års relevant arbeidserfaring fra skole. Dette er nærmere omtalt i kapittel 2.5.1.

Under presenterer vi antallet studenter som har møtt for de ulike lærerutdanningene. Vi oppgir andelen studenter som er tatt opp i lokale opptak uten nivåkrav. Tall fra institusjonene viser at under 20 prosent av studentene tatt

⁹ På femårig lærerutdanning er minstekravet enten 35 skolepoeng og 3 i norsk og 4 i matematikk, eller minst 40 skolepoeng og 3 i norsk og matematikk. Karakterkravet i matematikk gjelder ikke dem som har bestått programfag i matematikk.

¹⁰ [35 lærerutdanningar får unntak frå karakterkrava – regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/tema/utdanning/utdanning-og-erhverv/utdanning/35-lærerutdanningar-far-unntak-fra-karakterkrava-id-1006666)

¹¹ OsloMet hadde dispensasjon fra opptakskrav til LUPE for studieåret 2024/2025.

opp uten nivåkrav til GLU 1–7 oppfyller nivåkravene, mens tilsvarende tall for GLU 5–10 er under 25 prosent. Vi ser at det er en sterk økning i antallet studenter som er tatt opp på GLU i lokalt opptak når vi sammenligner tall for 2024 med tidligere år for de institusjonene som har gitt unntak fra nivåkravene.

Tallene for studenter som har møtt til studiestart, som blir presentert i rapporten, kan avvike noe fra tallene som ligger på DBH. Årsaken er at studenter som er overflyttet fra én campus til en annen, eller fra ett studieprogram til et annet, og blitt innpasset i høyere årskull og rapportert for noen institusjoner, er tatt ut av statistikken. Dette er gjort for at tallgrunnlaget skal være mest mulig riktig og sammenlignbart mellom institusjoner (HK-dir, 2024b).

2.2 Grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7

Grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 er en femårig masterutdanning, med det første ordinære opptaket i 2017.¹² Norsk og matematikk er obligatoriske undervisningsfag. I tillegg velger studentene ett eller to andre undervisningsfag slik at antall undervisningsfag totalt blir tre eller fire. Utdanningen blir tilbudt ved 14 institusjoner.

Samisk GLU 1–7 har egen rammeplan, og tilbys ved SH og Nord. I tillegg kan studentene velge nordsamisk som fag i grunnskolelærerutdanningene ved UiT.

2.2.1 Studenter og kandidater GLU 1–7

1200 studenter møtte til studiestart til den nyopprettede femårige GLU 1–7 i 2017.¹³ Etter en topp i 2020 har antallet studenter som har møtt, vært synkende frem til opptaket høsten 2024, da 1 199 studenter møtte til studiestart. Av de 1 199 studentene ble 30 prosent tatt opp i lokale opptak uten nivåkrav. Det totale antallet studenter er dermed høyere enn i 2023, og omtrent det samme som i 2022.

Antallet studenter som ble tatt opp gjennom det ordinære opptaket med nivåkrav, var 836. Av dem som er tatt opp uten nivåkrav, er det under 20 prosent som har dokumentert at de faktisk oppfyller nivåkravene.¹⁴ Dersom årets opptak ikke hadde inkludert studenter som ikke oppfyller nivåkravene, ville dermed antallet møtte studenter høsten 2024 vært det laveste siden den femårige GLU ble etablert i 2017.

Det er en økning i antallet studenter som har møtt til studiestart, ved åtte av fjorten institusjoner. Med unntak av OsloMet hadde alle disse institusjonene fått dispensasjon fra alle nivåkravene. UiS, INN, UiA og NTNU hadde ikke dispensasjon

¹² Flere institusjoner hadde pilot med femårig grunnskolelærerutdanning, blant annet UiT fra 2010.

¹³ Inkluderer nasjonal og samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7.

¹⁴ Den nøyaktig beregnede andelen er 17 prosent, basert på antall studenter som oppfyller/ikke oppfyller nivåkravene, slik institusjonene selv har oppgitt dette på forespørsel fra HK-dir. HVO har foreløpig ikke svart på forespørselen, men antallet møtte studenter her er veldig lavt. Enkelte studenter (som søker med gamle vitnemål) kan ikke kontrolleres for nivåkrav. Ved de institusjonene som har rapportert om dette (UiT og NLA), utgjør dette 3 prosent av studentene ved GLU. Disse er regnet inn i den delen av studentene som ikke har dokumentert at de oppfyller nivåkravene.

fra nivåkravene, og for disse er det en videre nedgang i antall studenter som har møtt, jf. tabell 5.

Tabell 5 Antall studenter møtt til studiestart ved GLU 1–7, etter UH-institusjon og år.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
INN	70	80	90	88	84	60	70	51
HiØ	43	44	60	61	49	40	31	49
HVL	208	222	239	265	224	216	186	245
HVO	28	27	29	27	25	13	11	22
NLA	25	72	65	50	29	20	15	39
NTNU	182	189	191	222	213	207	194	177
Nord	50	93	88	98	72	48	60	73
OsloMet	213	228	236	234	248	246	166	182
RS			21	22	6	15	3	3
SH	14	7	1	5	2	1	2	2
UiA	89	103	106	114	106	99	86	75
UiS	89	76	75	87	77	86	51	23
UiT	57	63	57	48	60	54	47	85
USN	130	176	134	150	144	105	94	173
Sum	1198	1380	1392	1471	1339	1210	1016	1199

Kilde: DBH.

Det første kullet fra femårig GLU 1–7 ble uteksaminert i 2022. Tabellen under viser at det ble uteksaminert 838 grunnskolelærere i 2022. I 2023 steg antallet til 987 nyutdannede grunnskolelærere. Tall fra DBH viser at 62 prosent av dem som startet på utdanningen i 2018, ble uteksaminert på normert tid i 2023. Gitt antallet studenter som har møtt til studiestart (jf. tabell 5), vil antallet uteksaminerte kandidater trolig øke i perioden 2024–2026. Antallet kandidater vil deretter mest sannsynlig bli redusert, og gjenspeile de siste års nedgang i antallet studenter.

Tabell 6 Antall uteksaminerte kandidater fra GLU 1–7, etter UH-institusjon og år

	2019	2020	2021	2022	2023
HVL	196	186	20	147	160
OsloMet	133	152	15	139	151
USN	144	130	16	94	145
NTNU	150	121	7	144	131
UiA	77	80	19	64	78
INN	75	67	13	64	76
Nord	87	58	25	40	69
UiS	51	69	17	44	50
NLA	24	29	12	14	41
UiT	44	25	24	36	34
HiØ	34	31	0	32	28
HVO	24	15	3	18	24
SH	6	4	3	2	0
Sum	1045	967	174	838	987

Merknad: Omfatter fire- og femårig GLU. Lavt antall kandidater i 2021 fordi GLU ble 5-årig fra 2017.

Kilde: DBH.

2.2.2 Fagtilbud GLU 1–7

I forbindelse med NOKUTs evaluering av grunnskolelærerutdanningene har institusjonene levert inn en selvevaluering der de blant annet har oppgitt fagtilbud for GLU 1–7. NOKUT har gitt HK-dir tilgang til denne informasjonen, og fagtilbudet for GLU 1–7 er oppsummert i tabell 7 under. Vi ser at alle institusjonene tilbyr fagene norsk, matematikk, naturfag, KRLE og kroppsøving. Med unntak av SH tilbyr alle institusjonene også engelsk. Bare et fåtall tilbyr fagene drama, samisk og norsk tegnspråk.

Tabell 7 Fagtilbud GLU 1–7, per UH-institusjon.

	Nord	NTNU	OsloMet	UiA	UiS	USN	UiT	INN	HiØ	HVO	HVL	SH	NLA
Norsk	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
Samfunnsfag	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	X
Matematikk	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
Spesialpedagogikk	x	x	x	x	x	x				x	x		
Naturfag	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
KRLE	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
Kroppsøving	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
Engelsk	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		X
Kunst og håndverk	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x		X
Musikk	x	x	x	x		x	x				x		X
Mat og helse	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x	
Tegnspråk	x												
Drama				x	x						x		
Samisk	x						x					x	
Andre fag	x	x		x				x					

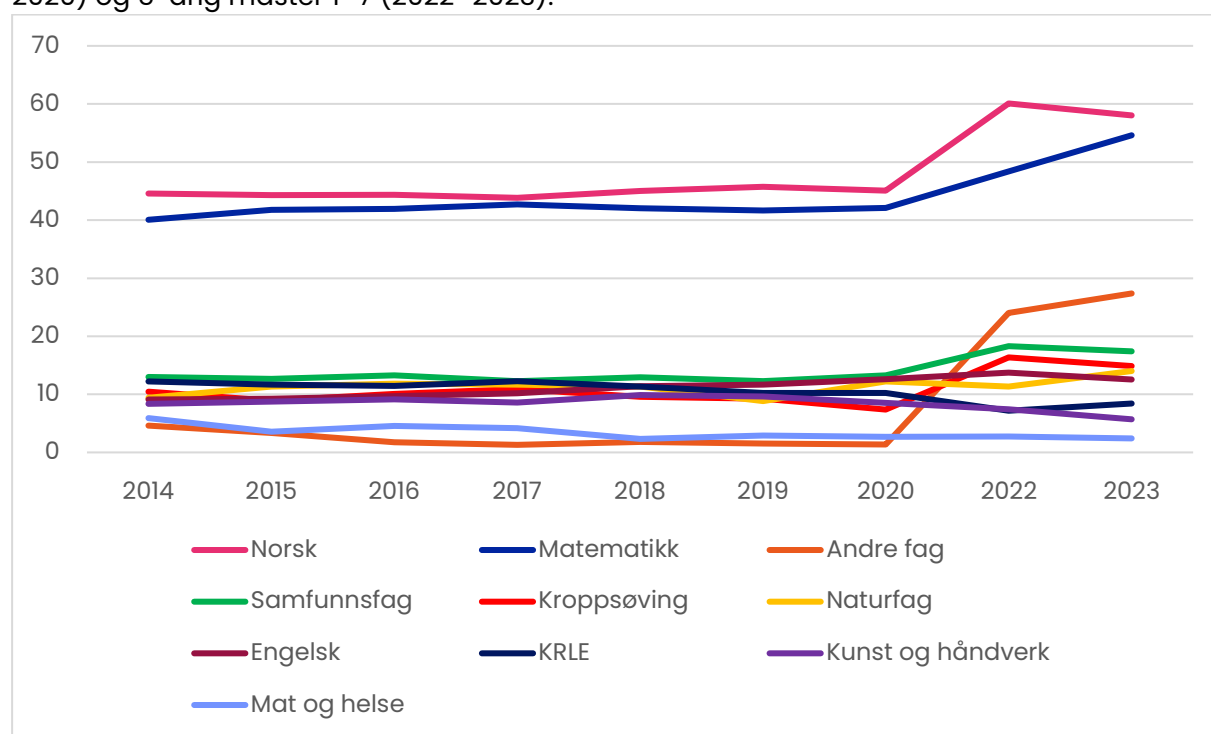
Merknad: PEL og andre pedagogiske fag er ikke inkludert.

Kilde: NOKUT.

2.2.3 Fagfordypning GLU 1–7

Figur 1 under viser tidsserier for gjennomsnittlig antall studiepoeng per student per fag i perioden 2014–2023 for GLU 1–7. Vi har valgt å slå sammen gammelt og nytt utdanningsløp på den måten at årene 2014–2020 er fireårig grunnskolelærerutdanning, og 2022–2023 gjelder femårig grunnskolelærerutdanning. Antallet studiepoeng øker fra 2022 som følge av overgangen til mastergrad.¹⁵

Figur 1 Gjennomsnittlig antall studiepoeng per fag per uteksaminert fra GLU 1–7 (2014–2020) og 5-årig master 1–7 (2022–2023).

Merknad: 2021 er utelatt fordi siste kull med gammel ordning fullførte normert i 2020. PEL, spesialpedagogikk, IKT og drama er utelatt fra figuren.

Kilde: DBH.

¹⁵ Det er en utfordring med disse dataene at institusjonene ikke rapporterer fagtilknytning for de ulike emnene på en tilstrekkelig systematisk måte. Hver institusjon oppgir et emnes fagtilknytning på sin egen måte, og en del institusjoner oppgir ikke fagtilknytning i det hele tatt. Der det har blitt oppgitt en fagtilknytning, er denne brukt i kategoriseringen i figur 1. Andre emner er kategorisert av HK-dir basert på emnenavn, som gir noe usikkerhet. For en del av emnene er det umulig å fastslå fagtilknytning. Dette gjelder blant annet en del masteroppgaver, som er plassert under «Andre fag». Under «Andre fag» ligger også vitenskapsteori- og FoU-emner i tilfeller der fagtilknytning ikke kan utledes.

Videre viser figur 1 at uteksaminerte studenter på trinn 1–7 i all hovedsak tok de samme fagene gjennom perioden fra 2014 til 2020. Men det er enkelte endringer, for eksempel er mat og helse ned fra 6 studiepoeng per student i 2014 til 3 i 2020. Når vi også ser på endringer som har skjedd etter innføringen av femårige studier, ser vi at antallet studiepoeng per student har gått ned også for KRLE (fra 10–12 før innføringen av femårige studier til 7–8 etter) og kunst og håndverk (fra 8–10 før til 6–7 etter).¹⁶ Sammenliknet med kandidatene fra det fireårige løpet har de uteksaminerte fra mastergradsutdanningene markant flere studiepoeng i matematikk og norsk. I tillegg har kroppsøving og samfunnsfag hatt en tydelig vekst etter innføring av mastergrad. For engelsk ser vi også en økning over tid, fra 9 studiepoeng i 2014 til 13 i 2023. Se tabell 1 i vedlegg for detaljer.

I den pågående evalueringen av grunnskolelærerutdanningene har NOKUT kartlagt hvilke fag studentene velger å fordype seg i (NOKUT, 2024). Funnene herfra viser den samme typen utvikling som i tallene fra DBH. NOKUT finner at flest studenter på trinn 1–7 velger fordypning i henholdsvis norsk (15 prosent), matematikk (14 prosent), engelsk (10 prosent) og samfunnsfag (10 prosent). Det er vanligst å velge to fordypningsfag (i tillegg til de obligatoriske fagene). Masterfaget flest velger, er norsk (19 prosent), begynneropplæring (16 prosent), matematikk (15 prosent) og spesialpedagogikk (12 prosent).

¹⁶ Det er umulig å utelukke om noe av nedgangen for akkurat disse fagene henger sammen med økningen i fag som ikke kan kategoriseres etter 2021, men særlig for KRLE ser vi at nedgangen begynner før 2021.

2.3 Grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10

Grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10 er en femårig masterutdanning, med første ordinære opptak i 2017. Utdanningen har ingen obligatoriske undervisningsfag, men studentene velger to eller tre fag. Utdanningen tilbys ved 13 institusjoner. Samisk GLU 5–10 har egen rammeplan, og blir tilbudt ved SH og Nord. I tillegg kan studentene velge nordsamisk som undervisningsfag i grunnskolelærerutdanningene ved UiT.

2.3.1 Studenter og kandidater GLU 5–10

1558 studenter møtte til studiestart ved den nyopprettede femårige GLU 5–10 i 2017.¹⁷ Antallet studenter økte markant i 2018, for deretter å synke frem til opptaket høsten 2024, da 951 studenter møtte til studiestart. Av de 951 studentene ble 32 prosent tatt opp i lokale opptak uten nivåkrav. Det totale antallet studenter som har møtt, er dermed noe høyere enn i 2023, men lavere enn for alle andre år siden 2017.

Antallet studenter som ble tatt opp gjennom det ordinære opptaket, var 645. Av dem som er tatt opp uten nivåkrav, er det under 25 prosent som har dokumentert at de faktisk oppfyller nivåkravene.¹⁸ Dersom årets opptak ikke hadde inkludert studenter som ikke oppfyller nivåkravene, ville dermed antallet møtte studenter høsten 2024 vært det klart laveste siden den femårige GLU ble etablert i 2017.

¹⁷ Inkluderer nasjonal og samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10.

¹⁸ Nøyaktig beregnet andel er 24 prosent, basert på det institusjonene har oppgitt på etterspørsel. HVO og SH har foreløpig ikke svart på forespørselen, men antallet møtte studenter her er svært lavt. Ellers gjelder samme presiseringer og forbehold som i fotnote 14.

Det er en økning i antallet studenter som har møtt ved syv av tretten institusjoner. Alle disse hadde dispensasjon fra alle nivåkravene. Ved de andre institusjonene er det nedgang i studenttallene, jf. tabell 8.

Tabell 8 Antall studenter møtt til studiestart ved GLU 5–10, etter UH-institusjon og år.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
INN	63	89	77	93	61	45	32	52
HiØ	81	83	90	73	64	60	33	74
HVL	275	293	290	280	286	268	181	218
HVO	44	68	54	49	50	29	23	21
NLA	63	130	140	121	68	33	20	28
NTNU	193	215	200	152	128	126	155	135
Nord	124	134	120	98	78	59	38	62
OsloMet	210	201	197	203	190	218	147	99
SH	22	10	2	6	1	5	6	5
UiA	106	110	111	111	108	114	82	62
UiS	83	109	97	102	87	83	52	35
UiT	110	122	90	97	66	48	33	43
USN	184	212	197	198	141	130	93	117
Sum	1558	1776	1665	1583	1328	1218	895	951

Kilde: DBH.

De første kandidatene med femårig GLU 5–10 ble uteksaminert i 2022. Tabell 9 viser at det ble uteksaminert 986 kandidater i 2022, og at antallet steg til 1225 i 2023. Tall fra DBH viser at 59 prosent av de som startet på utdanningen i 2018, ble uteksaminert på normert tid i 2023. Gitt nedgangen i antallet studenter som har møtt til studiestart fra og med 2019 (jf. tabell 8), vil antallet uteksaminerte kandidater trolig bli tilsvarende lavere i årene som kommer.

Tabell 9 Antall uteksaminerte kandidater fra GLU 5–10, etter UH-institusjon og år.

	2019	2020	2021	2022	2023
HVL	192	199	8	178	199
NTNU	168	159	8	139	165
OsloMet	140	162	14	141	150
USN	138	147	24	111	144
Nord	72	77	31	65	97
UiA	85	76	31	80	81
INN	48	52	9	42	74
UiS	65	72	8	50	72
UiT	34	36	55	71	72
NLA	48	43	3	39	70
HiØ	77	50	11	41	54
HVO	40	27	3	26	44
SH	4	7	4	3	3
Sum	1111	1107	209	986	1225

Merknad: Omfatter fire- og femårig GLU. Lavt antall kandidater i 2021 fordi GLU ble femårig fra 2017.

Kilde: DBH.

2.3.2 Fagtilbud GLU 5–10

I forbindelse med NOKUTs evaluering av grunnskolelærerutdanningene har institusjonene levert inn en selvevaluering der de blant annet har oppgitt fagtilbud for GLU 5–10. Fagtilbudet for GLU 5–10 er oppsummert i tabell 10 under. Alle institusjonene tilbyr norsk, matematikk, samfunnsfag, naturfag, RLE og kroppsøving. Alle institusjonene unntatt SH og NLA tilbyr også engelsk. Bare et fåtall institusjoner har et fagtilbud innen fagene tegnspråk, drama, tysk og samisk.

Tabell 10 Fagtilbud GLU 5–10, per UH-institusjon.

	Nord	NTNU	OsloMet	UiA	UiS	USN	UiT	INN	HiØ	HVO	HVL	SH	NLA
Norsk	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
Samfunnsfag	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
Matematikk	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
Spesialpedagogikk	x	x	x	x	x	x				x	x		
Naturfag	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
Religion, livssyn og etikk	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
Kroppsøving	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
Engelsk	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
Kunst og håndverk	x	x	x	x	x	x	x		x		x		X
Musikk	x	x	x	x		x	x	x			x		X
Mat og helse	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x	
Tegnspråk		x	x								x		
Drama				x	x						x		
Samisk							x					x	
Tysk			x	x					x		x		
Utdanningsvalg											x		
Andre fag	x		x	x	x	x		x			x	x	

Merknad: PEL og andre pedagogiske fag er ikke inkludert.

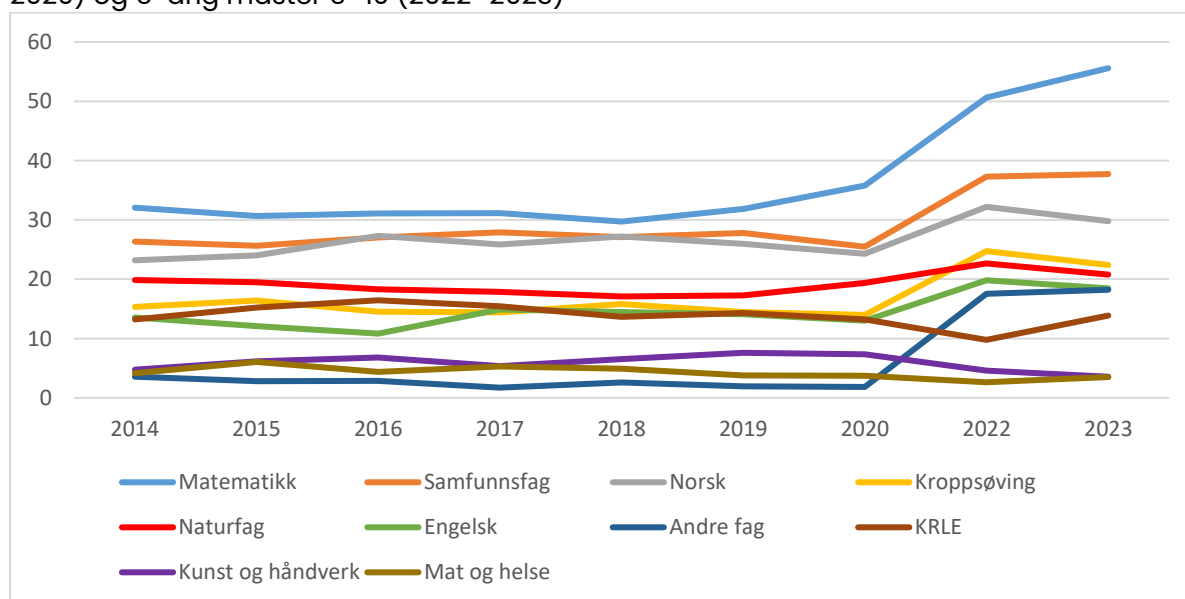
Kilde: NOKUT.

2.3.3 Fagfordypning GLU 5–10

Figur 2 under viser tidsserier for gjennomsnittlig antall studiepoeng per student per fag i perioden 2014–2023 for GLU 5–10. Vi har valgt å slå sammen gammelt og nytt utdanningsløp.¹⁹ Det som kan leses ut av figuren, er trender i fagvalg fra 2014 til 2020 for gammel ordning, samt hvordan de ekstra 60 studiepoengene fra mastergraden er fordelt på fag i 2022 og 2023.

Som for GLU 1–7 ser vi en viss nedgang for noen av de minste fagene. Mat og helse har hatt en langvarig nedgang, fra 6 studiepoeng per student i 2015 til 3 i 2023. Når det gjelder perioden etter innføringen av femårig utdanning, ser vi en nedgang også for kunst og håndverk.²⁰ Veksten i studiepoeng etter innføring av mastergrad er fordelt på flere fag, og særlig matematikk, samfunnsfag, kroppsøving, norsk og engelsk. Figuren viser en betydelig vekst i antall studiepoeng avlagt i «andre fag». Dette er i hovedsak masteroppgaver uten oppgitt fagtilknytning, vitenskapsteori og FoU-emner uten fagtilknytning. Se tabell 2 i vedlegg for detaljer.

Figur 2 Gjennomsnittlig antall studiepoeng per fag per uteksaminert fra GLU 5–10 (2014–2020) og 5-årig master 5–10 (2022–2023)

Merknad: 2021 er utelatt fordi siste kull med gammel ordning fullførte normert i 2019.

Kilde: DBH.

¹⁹ Årene 2014–2020 er fireårig grunnskolelærerutdanning, mens 2022–2023 gjelder femårig grunnskolelærerutdanning. Siden figuren viser gjennomsnittlig studiepoeng per student per fag, stiger antallet studiepoeng med overgangen til mastergrad i figuren fra 2022.

²⁰ Med samme forbehold som for GLU (1–7).

NOKUT har kartlagt hvilke valgfag²¹ studentene velger i den pågående evalueringen av grunnskolelærerutdanningene (NOKUT, 2024). Undersøkelsen viser at for trinn 5–10 er samfunnsfag (16 prosent) og matematikk (16 prosent) de mest populære fordypningsfagene, etterfulgt av naturfag (11 prosent) og kroppsøving (10 prosent). Matematikk er det mastefaget klart flest velger (24 prosent), etterfulgt av norsk (16 prosent) og samfunnsfag (15 prosent).

2.4 Vurderinger av fagtilbud og fagvalg for GLU 1–7 og 5–10

Under presenterer vi funn fra undersøkelser gjennomført av HK-dir og NOKUT om fagtilbud og fagvalg i grunnskolelærerutdanningenes trinn 1–7 og trinn 5–10.

2.4.1 Endringer i fagtilbud

I undersøkelsen gjennomført av HK-dir blant UH-institusjonene som tilbyr grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 og 5–10, svarer syv av åtte institusjoner at de har hatt tilfeller der planlagt fagtilbud har utgått på grunn av for lave søkertall. Dette gjelder musikk, KRLE, kroppsøving, kunst og håndverk, ulike IKT-fag, samt norsk og engelsk.

Fem av de åtte institusjonene oppgir at de har gjort endringer i fagtilbudet på institusjons- eller studiestedsnivå siden 2017. Endringene omfatter i hovedsak opprettelse av nye tilbud. Flere institusjoner omtaler samarbeid med andre institusjoner om opprettelse av nye fagtilbud. Bakgrunnen for nye fagtilbud er både etterspørsel fra studenter og behov ved skoler i regionen. Syv av de åtte institusjonene vurderer å gjøre endringer i fagtilbudet i årene som kommer. Noen vurderer å utvikle nye fagtilbud, men det er i hovedsak snakk om å legge ned fagtilbud på grunn av lave søkertall. Under følger noen sitater for å illustrere hvordan institusjonene beskrev mulige endringer og begrunnelser for disse:

«Lave søkertall gjør det vanskelig å fylle alle emner med et fornuftig antall studenter. Emner kan dermed bli lagt ned (inntil videre) eller kjøres annet hvert år.»

²¹ NOKUT bruker begrepet fordypningsfag i sin undersøkelse, dette kan også omtales som undervisningsfag.

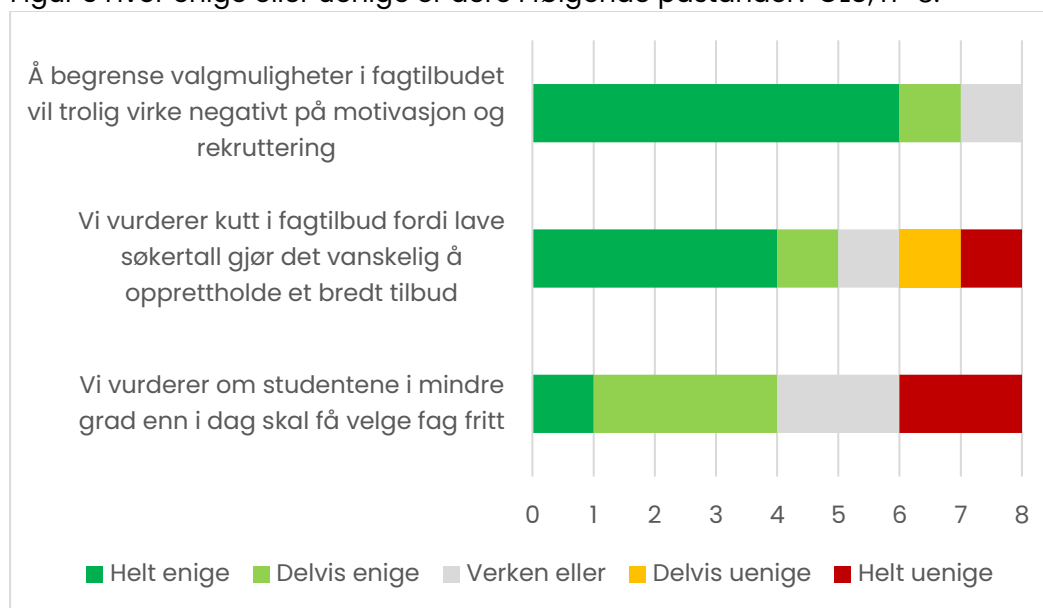
«Ingen spesielle fag, men generelt vanskelig å opprettholde inntil elleve fagvalg når kullene blir så små som de var ved opptaket høsten 2023.»

«Vi vurderer om noen fagtilbud må gjøres nett- og samlingsbaserte.»

2.4.2 UH-institusjonenes vurdering av fagvalg

I spørreundersøkelsen gjennomført av HK-dir ble UH-institusjonene bedt om å si seg enige eller uenige i tre påstander knyttet til fagvalg. De fleste institusjonene er enige i at det å begrense valgmulighetene i fagtilbudet trolig vil virke negativt på studentenes motivasjon og rekruttering til utdanningene. Fem av åtte institusjoner sier seg enige i at de vurderer kutt i fagtilbudet på grunn av lave søkertall, mens fire av åtte vurderer om studentene i mindre grad enn tidligere skal få velge fag fritt.

Figur 3 Hvor enige eller uenige er dere i følgende påstander? GLU, n=8.

Kilde: HK-dir.

Institusjonene fikk mulighet til å nyansere eller utdype svarene på påstandene over. Innspillene viser at de er opptatt av å ha en god faglig bredde i tilbudet, og at de ønsker valgfrihet for studentene. Samtidig understreker de at rammeplanen legger begrensninger, og at økonomi er en viktig faktor for fremtidig fagtilbud. Under er noen sitater som illustrerer institusjonenes synspunkter:

«Det betyr mye for oss å kunne sikre faglig bredde og dybde. Det er også slik at flere andre institusjoner har det siste året tatt kontakt og spurt om vi kan inngå avtale i

en del fag, noe vi har gjort. [...] Om vi kan fortsette å bistå andre for å gi dem et bredere fagvalg, kommer igjen an på den nye finansieringsmodellen.»

«Det er slik at studentene våre er mange og har ulike interesser. De velger derfor ulikt, og vi har en stor spredning i fagvalget og i fagkombinasjoner. Vi har derfor ikke behovd å gå inn og styre fagvalget i noen særlig grad. Vi har hatt noe opphopning i et par år i et fag, men det ser ut til å jevne seg ut over tid.»

2.4.3 Lærerstudenter og kandidaters vurderinger av fagtilbud og fagvalg

NOKUT sin pågående evaluering av grunnskolelærerutdanningene omfatter blant annet spørreundersøkelser rettet mot uteksaminerte lærerkandidater (NOKUT, 2023b) og lærerstudenter (NOKUT, 2024). Vi oppsummerer kort noen hovedfunn herfra for å vise hva studenter og kandidater mener om fagtilbud og fagvalg i lærerutdanningene.

Undersøkelsen rettet mot lærerkandidater henvendte seg til de som fullførte en grunnskolelærerutdanning i perioden 2020–2022. Et flertall av de som har svart på undersøkelsen, mener det burde være mulig å velge flere undervisningsfag. Hele 63 prosent svarer i stor/svært stor grad at de er enige i påstanden om at det burde være mulig å velge flere undervisningsfag. Et flertall er også enige i påstanden «Studiefagenes innhold er for spisset, sett opp mot behovene i skolen» (55 prosent er i stor grad/svært stor grad enige). Gjennomgående viser resultatene at det er stort samsvar i besvarelsene fra kandidatene på GLU 1–7 og 5–10.

Undersøkelsen rettet mot studenter henvendte seg til de som gikk på grunnskolelærerutdanning høsten 2022. Også studentene er enige i påstanden om at det burde være mulig å velge flere fag. 66 prosent er i stor grad/svært stor grad enige i denne påstanden. Studentene er også enige i påstanden om at fagkombinasjonene i større grad bør samsvare med skolens behov. 52 prosent svarer at de i stor grad/svært stor grad er enige her. Det er bare mindre forskjeller i besvarelsene mellom studenter på henholdsvis GLU 1–7 og GLU 5–10.

2.5 Lektorutdanning for trinn 8–13

Lektorutdanning for trinn 8–13 er en femårig masterutdanning, med første opptakskull i 2003. Utdanningen har ingen obligatoriske undervisningsfag. Studentene velger to undervisningsfag, der det ene er masterfaget. Utdanningen blir tilbudt ved 11 institusjoner. Se NOKUTs evaluering av lektorutdanningen for mer informasjon om lektorutdanningens oppbygging og egenart (NOKUT, 2022).

2.5.1 Studenter og kandidater i lektorutdanningen

Antallet studenter som møtte ved lektorutdanningene, lå mellom cirka 1200 og 1300 i perioden 2017–2021, jf. tabell 11. Fra 2022 har antallet nye studenter falt markant, og det er en videre nedgang høsten 2024, med 858 studenter som har møtt til studiestart. Dette er en nedgang på nærmere åtte prosent fra 2023, og det laveste antallet nye studenter siden 2012. Fem institusjoner hadde dispensasjon fra nivåkrav høsten 2024, men dette resulterte ikke i mange flere studenter. Bare 23 studenter ble tatt opp i lokale opptak uten nivåkrav.

Tabell 11 Antall studenter møtt til studiestart ved lektorutdanningen, etter UH-institusjon og år.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
INN	18	32	31	23	16	15	14	15
MF	19	31	30	35	32	20	6	10
NMBU	25	33	26	40	28	31	16	12
NTNU	287	277	315	317	319	269	229	245
Nord	39	48	48	42	45	36	25	12
UiA	86	103	116	109	107	100	117	94
UiB	161	159	185	201	194	199	171	153
UiO	321	316	336	292	243	240	223	212
UiS	87	76	99	94	88	86	61	40
UiT	123	135	108	95	77	60	42	42
USN	31	59	42	46	31	25	26	23
Sum	1197	1269	1336	1294	1180	1081	930	858

Kilde: DBH.

Tabell 12 viser at antallet uteksaminerte lektorkandidater har økt fra 520 kandidater i 2019 til 750 kandidater i 2023. Tall fra DBH viser at 49 prosent av de som startet på utdanningen i 2018, ble uteksaminert på normert tid i 2023.

Gitt antallet studenter møtt og stabil gjennomføringsgrad vil antallet uteksaminerte kandidater holde seg stabilt i noen år før vi vil få en reduksjon i antallet uteksaminerte kandidater.

Tabell 12 Antall uteksaminerte kandidater fra lektorutdanningen, etter UH-institusjon og år.

	2019	2020	2021	2022	2023
Nord	5	10		30	30
NMBU	15	15	20	10	25
NTNU	145	160	155	205	190
UiA	35	45	50	60	60
UiB	50	55	80	95	95
UiO	165	155	190	205	195
UiS	30	30	60	55	40
USN	15	10	15	15	25
UiT	45	35	45	65	75
INN	10	10	10	10	20
MF	5	25	20	20	20
Sum	515	541	644	765	777

Merknad: tabellen viser tall avrundet til nærmeste 5. Les mer her:

<https://dbh.hkdir.no/datainnhold/publisering>

Kilde: DBH.

2.5.2 Fagtilbud i lektorutdanningen

Lektorutdanningen gir undervisningskompetanse i to fag for 8.–13. trinn, men kan kvalifisere for tilsetting ned til 5. trinn. Studenter skal ta minst 160 studiepoeng i ett fag (fag 1/masterfag), og minst 60 studiepoeng i det andre faget (fag 2).

Masteroppgaven skrives i fag 1, og kan være disiplinlig eller fagdidaktisk.

I spørreundersøkelsen som HK-dir gjennomførte blant institusjonene som tilbyr lektorutdanning, ba vi institusjonene oppgi hvilke fag de tilbyr som fag 1/masterfag og fag 2 for studieåret 2023–2024. Tabellene under viser fagtilbudet til de ulike institusjonene som besvarte undersøkelsen. NTNU har klart flest masterfag i sitt fagtilbud, med hele 15 fag. Færrest masterfag har USN og MF, med ett masterfag hver. Oversikten viser at de ulike utdanningsinstitusjonene har ulike fagprofiler, der noen har stor bredde, mens andre har få eller bare ett fagfelt.

Tabell 13 Tilbud fag 1/masterfag for studieåret 2023–2024, per UH-institusjon.

	INN	MF	NMBU	NTNU	UiA	UiB	UiS	UiT	USN
Norsk/nordisk	x			x	x	x	x	x	
Samisk								x	
Matematikk			x	x	x		x	x	
Naturfag							x		
Fysikk			x	x			x	x	
Biologi			x	x				x	
Kjemi			x	x				x	
Engelsk	x			x	x	x	x	x	
Fransk				x		x			
Spansk						x		x	
Tysk				x		x			
Kroppsøving/idrettsfag				x	x				
Statsvitenskap				x	x				
Sosiologi				x	x			x	
Historie				x	x	x	x	x	x
Geografi				x					
Religionsvitenskap/RLE		x			x	x		x	
Informatikk			x	x					
Andre fag				x	x			x	

Kilde: HK-dir.

Det er også stor variasjon i antallet fag man kan velge som fag 2. NTNU tilbyr totalt 16 fag, mens MF tilbyr ett fag (samfunnsfag).

Tabell 14 Tilbud fag 2 lektorutdanning for studieåret 2023–2024, per UH-institusjon.

	INN	MF	NMBU	NTNU	UiA	UiB	UiS	UiT	USN
Norsk/nordisk	x			x	x	x	x	x	x
Samisk								x	
Matematikk				x	x		x	x	
Naturfag			x		x		x		
Fysikk				x			x	x	
Biologi				x				x	
Kjemi				x			x	x	
Engelsk	x			x	x	x	x	x	x
Fransk				x	x	x			
Spansk				x	x	x		x	
Tysk				x	x	x		x	
Kroppsøving/idrettsfag				x	x				
Statsvitenskap				x	x				
Sosiologi				x	x			x	
Historie				x	x	x	x	x	
Geografi				x					
Religionsvitenskap/RLE				x	x	x	x	x	
Informatikk				x					
Andre fag	x	x	x	x	x			x	

Kilde: HK-dir.

Spørreundersøkelsen vi har gjennomført, er ikke besvart av alle utdanningsinstitusjonene, og gir dermed ikke det fulle bildet over fagtilbudet i lektorutdanningen. UiO og Nord er ikke med. Vi vet imidlertid at UiO tilbyr syv ulike studieretninger – engelsk, fremmedspråk, historie, norsk, realfag, religion og etikk, og samfunnsfag – og har dermed et bredt fagtilbud. Nord tilbyr lektorutdanning i samfunnsfag og kroppsøving og idrettsfag.

NOKUT gjennomførte som del av evalueringen av lektorutdanningen en spørreundersøkelse blant personer som fullførte en lektorutdanning i perioden 2018–2020 (NOKUT, 2021b). De har her delt studieenhetene inn i seks studieretninger. En oversikt over populasjonen på 1301 kandidater viser at fagretningene realfag (22 %), fremmedspråk (21 %), og samfunnsfag (20 %) var størst i antall uteksaminerte kandidater. Deretter følger nordisk (19 %), historie/religion (13 %) og kroppsøving (1 %), samt ukjent fagretning (4 %).

Tabellen under er basert på inndelingen i fagretninger, og viser at NTNU og UiA tilbyr alle de seks fagretningene. UiB, UiO og UiT tilbyr fem fagretninger, mens INN, Nord og USN har to fagretninger hver. MF og NMBU tilbyr hver sin fagretning.

Tabell 15 Fagretninger per institusjon.

	INN	MF	NMBU	NTNU	Nord	UiA	UiB	UiO	UIS	UiT	USN
Realfag			x	x		x	x	x	x	x	
Fremmedspråk	x			x		x	x	x	x	x	
Samfunnsfag				x	x	x	x	x		x	
Nordisk	x			x		x	x	x	x	x	x
Historie/religion		x		x		x	x	x	x	x	x
Kroppsøving				x	x	x					

Kilde: NOKUT/HK-dir.

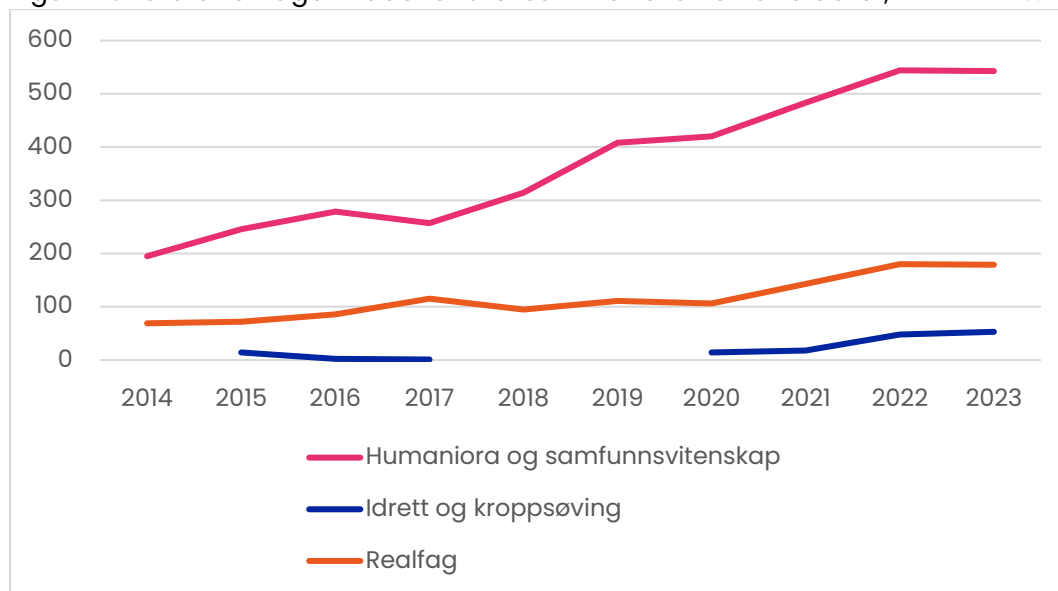
I NOKUT sin evaluering av lektorutdanningen (NOKUT, 2022) anbefaler den sakkyndige komiteen institusjonene blant annet å vurdere hvilke fagkombinasjoner som blir tilbudt med tanke på behov i skole og samfunn, og hvordan fordelingen av studieplassene i de ulike fagene skal være.

2.5.3 Fagfordypning i lektorutdanningen

Som vi ser av figur 4, har det vært en kraftig vekst i antall uteksaminerte de siste 10 årene. Den klart største delen av veksten har kommet innen humaniora og samfunnsvitenskap, blant annet nordisk, engelsk og historie. Det har også vært en økning innen realfagene matematikk, biologi og kjemi. I 2023 ble det uteksaminert 543 lektorkandidater innen humaniora og samfunnsvitenskap, og 179 innen realfag. Se tabell 3 i vedlegg for detaljerte fagområder. På grunn av ulik

registreringspraksis er mange av kategoriene i vedleggstabell 3 overlappende, men hver enkelt uteksaminerte student er bare plassert i én enkelt kategori. Tabellen viser blant annet at det over tid er uteksaminert få kandidater innen fremmedspråkene tysk, fransk og spansk.

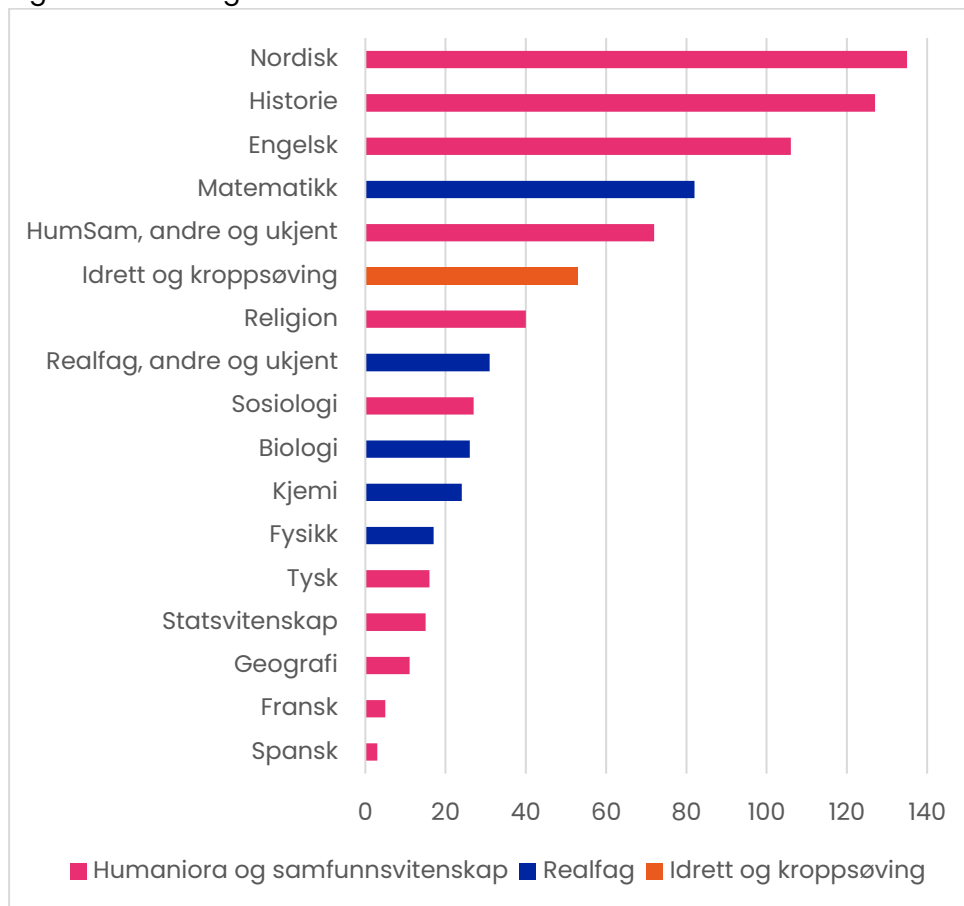
Figur 4 Overordnet fagområde for uteksaminerte lektorkandidater, 2014–2023.

Kilde: DBH.

For de uteksaminerte i 2023 har vi i tillegg kartlagt masterfaget, se figur 5. De tre fagene som troner øverst på listen, er nordisk, historie og engelsk – alle med mellom 100 og 135 uteksaminerte. I samlekategori «humaniora og samfunnsvitenskap» er det med andre ord de humanistiske fagene som utgjør den klart største andelen. På fjerdeplass følger matematikk, som er det mest utbredte realfaget, med 82 uteksaminerte. Vi har ikke gjort en systematisk kartlegging av andre undervisningsfag, men noen institusjoner rapporterer dette på en enkelt tilgjengelig måte. Disse tallene indikerer at matematikk er det mest utbredte andre- eller tredjefaget blant realfagsstudenter. En fullstendig kartlegging av undervisningsfag vil kreve et mer omfattende arbeid.

Figur 5 Masterfag for uteksaminerte lektorkandidater. 2023.

Merknad: Didaktikk-mastere er plassert under tilhørende fagområde. For eksempel er «matematikkdidaktikk» plassert under «matematikk».

Kilde: DBH.

2.5.4 Endringer i fagtilbudet i lektorutdanningene

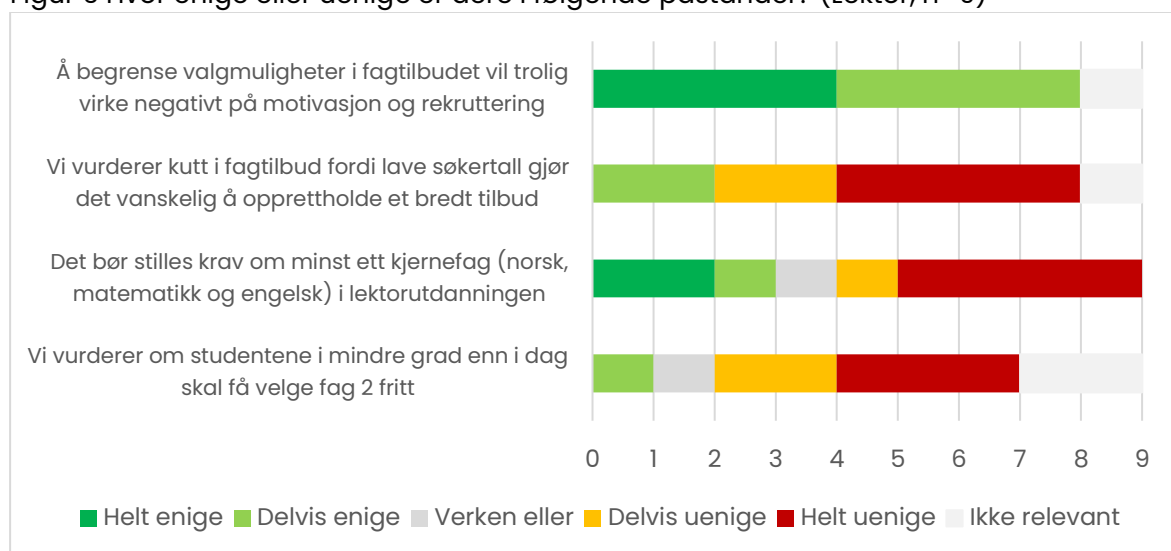
I spørreundersøkelsen HK-dir gjennomførte blant UH-institusjonene som tilbyr lektorutdanning, oppgir tre av de ni institusjonene som svarte på undersøkelsen, at det har vært endringer i hvilke masterfag de tilbyr de siste fem årene. En institusjon tilbyr idrett som nytt masterfag, og begrunnelsen for dette var ønsker fra eget fagmiljø og studentene. To institusjoner har utviklet masterfag i kjemi og tysk. Årsakene til dette er endringer i organisering og mangel på både studenter og undervisere.

Fem av de ni institusjonene som svarte, oppgir at de vurderer endringer i hvilke masterfag de skal tilby i årene som kommer. For tre institusjoner handler dette om å tilby nye masterfag (real-fag, samfunnsfag, spansk og religionsvitenskap), mens en annen institusjon vurderer å utvikle flere fag på grunn av lave studenttall. I tillegg vurderer en institusjon å kun tilby en disiplin-faglig masteroppgave innen et fagfelt.

For de fleste institusjonene har det ikke vært endringer i tilbudet av fag 2 de siste fem årene. To institusjoner oppgir endringer, og det er her snakk om kutt i fagtilbudet som blant annet skyldes omdisponeringer i fagmiljøet. Seks av institusjonene har derimot planlagt endringer for årene som kommer. Det er i hovedsak etterspørsel, ønske om bredde i fagporteføljen og større valgfrihet for studentene som ligger til grunn for de endringene som planlegges.

I HK-dir sin undersøkelse ble institusjonene bedt om å ta stilling til noen påstander knyttet til fagtilbudet. Alle institusjonene som svarte, er enige (helt eller delvis) i at det å begrense studentenes valgmuligheter trolig vil virke negativt på motivasjon og rekruttering. Det er delte meninger om det bør stilles krav om kjernefag, og de fleste institusjonene er uenige i påstandene om at de vurderer kutt i fagtilbud og at de vurderer å begrense studentenes mulighet til å velge fag fritt.

Figur 6 Hvor enige eller uenige er dere i følgende påstander? (Lektor, n=9)

Kilde: HK-dir.

Institusjonene fikk mulighet til å nyansere eller utdype svarene på påstandene over. Det kom innspill fra en institusjon om at et krav om kjernefag vil slå negativt ut for institusjoner som har høy kompetanse på smalere fagfelt. En annen institusjon meldte at de allerede stiller krav om at studentene må velge ett kjernefag i fagkombinasjonen.

2.5.5 Lærerstudenter og kandidaters vurderinger av fagvalg

Fagvalgene i lektorutdanningene ble kartlagt i evalueringen av utdanningene i 2021 (NOKUT, 2021a). Undersøkelsen blant aktive studenter viser at norsk/nordisk er det masterfaget/fag 1 flest lektorstudenter velger (16 prosent), etterfulgt av engelsk, historie, samfunnsfag og matematikk. Norsk/nordisk er også det faget flest velger som fag 2, etterfulgt av engelsk, historie og samfunnsfag.

Som del av evalueringen ble det også gjennomført en spørreundersøkelse blant personer som fullførte en lektorutdanning i perioden 2018–2020. I undersøkelsen svarte hele 40 prosent av dem som jobber i skolen, at de opplevde det som vanskelig å få jobb. 30 prosent opplevde det som verken lett eller vanskelig, mens rett under 30 prosent opplevde at det var lett å få jobb (NOKUT, 2021b). Av dem som opplevde det som vanskelig, svarer 20 prosent at dette skyldes den fagkombinasjonen de har. Det er kandidater med fagretningene samfunnsfag og historie/religion som i størst grad opplevde det som vanskelig å få jobb.

Undersøkelsen viser også at 46 prosent av lektorutdannede som jobber i skolen, har studert/studerer ekstra for å få flere undervisningsfag. Andelen er høyest blant dem som har fagretningene fremmedspråk (58 prosent) og historie/religion (52 prosent). Mange lektorkandidater ser altså et behov for å ha mer enn to undervisningsfag, og hovedårsakene er at de ønsker å øke sjansene for å få jobb som lektor (41 prosent) og for å kunne undervise i flere fag (30 prosent). I tillegg svarer 25 prosent at de ønsket flere undervisningsfag på grunn av egen faglig interesse.

2.6 Praktisk-pedagogisk utdanning for allmenne fag

Praktisk-pedagogisk utdanning for allmenne fag (PPU) er en lærerutdanning på 60 studiepoeng som kan gjennomføres på hel- eller deltid. Opptakskravene står beskrevet i rammeplanen, og er som regel fullført mastergrad og minst ett relevant fag som gir undervisningskompetanse. Det er flere unntak fra opptakskravet om mastergrad.²² Fra juni 2024 ble unntakene utvidet, slik at søkere med bachelorgrad med minst ett undervisningsfag og minst to års relevant arbeidserfaring fra grunnskole eller videregående skole er kvalifiserte. Institusjonene kan også tilby en integrert master i praktisk-pedagogisk utdanning på minst 120 studiepoeng. Utdanningen består av pedagogikk, fagdidaktikk og praksis. Se NOKUTs kartlegging av praktisk-pedagogisk utdanning i Norge for mer informasjon om utdanningen (NOKUT, 2023a). Utdanningen tilbys ved 18 institusjoner, se tabell 16 for antall studenter per institusjon.

2.6.1 Studenter og kandidater PPU

Tabell 16 viser at antallet studenter som møtte til studiestart, falt kraftig ved innførselen av krav om mastergrad ved opptak i 2019. De tre siste årene før innførselen av kravet var antallet nye studenter over 2500, med en topp på 3000 i 2018. Økningen i studenttallene fra 2017 til 2018 skyldes sannsynligvis at mange med utdanning på bachelornivå ønsket opptak til PPU før kravet om mastergrad ble gjeldende fra 2019. Utover denne økningen har det vært en jevn nedgang i studenttallene siden 2012 (NOKUT, 2023a).

Fra 2023 til 2024 ser vi en økning i antallet studenter som møtte til studiestart, på 9,5 prosent. 5 av 18 institusjoner har flere studenter i 2024 enn i 2023. Økningen i studenttallene henger sannsynligvis sammen med de utvidete unntakene fra masterkravet som ble gjeldende fra juni 2024.

²² Kravet om mastergrad ble innført i 2019. Se rammeplanen for øvrige opptakskrav: [Forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning - Lovdata](#)

Tabell 16 Antall studenter møtt til studiestart PPU, etter UH-institusjon og år.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
UiO	627	563	588	537	471	402	335	305	391
USN	233	277	325	202	299	259	212	231	326
NTNU	433	444	434	255	341	244	228	247	200
UiS	238	222	239	132	179	144	131	109	104
UiB	331	267	417	120	153	140	97	100	80
OsloMet	16	33	36	86	42	94	45	105	78
Nord	84	123	130	65	45	50	40	21	74
HVL	118	115	121	24	27	71	62	88	69
UiA	61	74	70	49	53	58	55	58	56
HVO	59	79	116	65	66	59	46	63	48
NMBU	78	66	69	47	47	34	40	45	43
HiØ	129	128	183	38	44	27	28	24	38
NMH	39	34	30	32	37	50	49	47	35
NIH	0	44	35	39	40	38	38	32	32
HK									28
UiT	8	45	8	8	36	5	24	3	28
INN	157		154	39	42	41	44	27	23
KHiO	17	17	21	19	18	20	20	20	17
BDM	13				10		11		0
MF	4	16	3	3	0		0		
SH		21	20						
Sum	2645	2568	2999	1760	1950	1736	1505	1525	1670

Merknad: Universitetet i Stavanger rapporterer samme NUS-kode på studenter på PPU som på PPU yrkesfag. Det er derfor ikke mulig å skille disse to gruppene av studenter. En del av UiS-studentene som er vist i tabellen dermed studenter på PPU yrkesfag.

Kilde: DBH.

Antallet uteksaminerte kandidater har blitt mer enn halvert de siste fem årene – fra over 2100 kandidater i 2019 til 990 kandidater i 2023, jf. tabell 17. Siden rundt en tredjedel av studentene tar PPU på deltid, vil et høyt antall nye studenter et gitt år resultere i et høyt antall uteksaminerte kandidater de to neste årene. Det relativt høye antallet uteksaminerte i 2020 kommer således av et særlig høyt antall nye studenter i 2018. Nedgangen i antall kandidater ved de ulike institusjonene henger naturlig nok tett sammen med nedgangen i opptatte studenter. Nedgangen fra 2019 til 2023 er størst ved USN, UiB, UiO, HiØ og NTNU.

Tabell 17 Antall uteksaminerte kandidater fra PPU, etter UH-institusjon og år.

	2019	2020	2021	2022	2023
INN	111	93	33	30	44
HiØ	138	98	43	37	18
HVO	72	53	51	60	28
HVL	129	151	87	86	52
KHiO	18	19	17	19	18
Nord	91	110	48	36	33
NIH	31	36	39	33	36
NMBU	53	47	47	31	29
NMH	25	28	33	46	43
NTNU	189	140	130	136	84
OsloMet	56	40	71	49	67
SH	38				
UiA	59	40	44	51	37
UiB	251	78	101	71	70
UiO	308	309	259	215	166
UiS	140	147	95	101	68
USN	371	254	221	188	187
UiT	38	8	20	6	9
BDM		9		9	
MF		3			
Sum	2118	1663	1339	1204	990

Kilde: DBH.

2.6.2 Fagfordypning PPU

I den ordinære rapporteringen i DBH er det for de fleste institusjonene ikke mulig å se hvilke fag PPU-kandidatene har undervisningskompetanse i etter endt utdanning.

For å få et inntrykk av hvilke fag uteksaminerte kandidater fra PPU tar, inkluderer vi tall fra to institusjoner der studieretningskode er mulig å hente ut fra DBH; HVL og OsloMet. Tabell 18 viser antall kandidater uteksaminert fra de ulike studieretningene i perioden 2019–2023. Det er klart flest som har tatt PPU med didaktikk og praksis i kroppssøving de siste årene. I 2023 utgjør disse kandidatene nærmere halvparten av dem som ble uteksaminert fra PPU ved HVL.

Tabell 18 Antall uteksaminerte kandidater fra ulike studieretninger PPU ved HVL, etter år.

	2019	2020	2021	2022	2023
Fremmedspråk	10	12	3	7	2
Kroppsøving	23	45	35	42	23
Kunst og håndverk				1	1
Matematikk	9	8	4	2	2
Musikk		4	5	10	5
Naturfag	14	14	9	9	8
Norsk	14	9	5		
Praktiske og estetiske fag	15	5	7	3	4
Religion, livssyn og etikk	11	14	5	1	
Samfunnsfag	22	18	14	11	7
Realfag	4				
Historie		10			
Samfunnskunnskap		12			
Økonomi og administrasjonsfag	7				
Sum	129	151	87	86	52

Merknad: Praktiske og estetiske fag er en samlekategori fra 2019, der konkrete studieretninger er blitt opprettet i påfølgende år.

Kilde: DBH.

Tabell 19 viser at det har vært en økning i antallet uteksaminerte kandidater ved OsloMet. I 2023 ble det uteksaminert 37 kandidater fra studieretningen design, kunst og håndverk, og 30 kandidater fra drama og teaterkommunikasjon.

Tabell 19 Antall uteksaminerte kandidater fra ulike studieretninger PPU OsloMet, etter år.

	2019	2020	2021	2022	2023
Design, kunst og håndverk	31	22	44	29	37
Drama og teaterkommunikasjon	25	18	27	20	30
Sum	56	40	71	49	67

Kilde: DBH.

2.7 Praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag for trinn 8–13

Praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag (PPU-Y) er en 1-årig utdanning på 60 studiepoeng som kan gjennomføres på hel- eller deltid. Praktisk-pedagogisk utdanning i yrkesfag krever ett av følgende opptaksgrunnlag:

- fullført 3-årig relevant profesjonsrettet bachelorgrad og minimum to års yrkespraksis
- Fag-/svennebrev eller annen fullført treårig yrkesutdanning på videregående nivå, generell studiekompetanse, 2 års relevant yrkesteoretisk utdanning utover videregående opplæringsnivå og fire års yrkespraksis.

Utdanningsinstitusjonene vurderer opptak på grunnlag av realkompetanse. Studiet består av pedagogikk, yrkesdidaktikk og praksis i ett eller flere av de ti yrkesfaglige utdanningsprogrammene i videregående opplæring. Se NOKUTs kartlegging av praktisk-pedagogisk utdanning i Norge for mer informasjon om utdanningen (NOKUT, 2023a). Utdanningen blir tilbudt ved åtte institusjoner, se antall studenter per institusjon i tabell 20.

2.7.1 Studenter og kandidater PPU-Y

Antallet studenter som har møtt til studiestart på PPU-Y, har blitt redusert siden 2017–2018. Nedgangen skyldes blant annet at USN ikke har tatt opp studenter til PPU-Y etter 2018, og at UiT har hatt flere år med 0-opptak. Fra 2023 til 2024 har det vært en økning på nærmere ni prosent, jf. tabell 20. Økningen finner vi ved Nord, HiØ, UiT og UiA.

Tabell 20 Antall studenter som har møtt på PPU-Y, etter institusjon og år.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
OsloMet	228	150	157	136	181	169	163	160
HVL	193	271	193	244	105	121	130	120
Nord	90	84	69	71	73	64	52	59
HiØ	43	56	47	41	28	34	28	47
NTNU	56	57	58	57	45	52	49	46
UiT	64	38	0	0	43	50	0	41
UiA	46	39	41	38	39	34	32	39
HVO	31	27	31	30	26	25	45	31
USN	104	131						
Sum	855	853	596	617	540	549	499	543

Kilde: DBH.

Det vært en nedgang i antallet uteksaminerte kandidater over de siste fem årene – fra 405 kandidater i 2019 til 310 kandidater i 2023, jf. tabell 21. Nedgangen er størst

ved UiT og HVL, mens det har vært relativt stabile kandidattall ved OsloMet, HVO, UiS og NTNU.

Tabell 21 Antall uteksaminerte kandidater fra PPU-Y, etter institusjon og år

	2019	2020	2021	2022	2023
HiØ	32	44	44	29	23
HVO	18	18	28	26	21
HVL	129	148	90	130	83
Nord	66	65	53	57	59
NTNU	30	45	37	40	30
OsloMet	155	133	110	141	158
UiA	36	33	42	29	21
UiS	16	35	8	35	14
USN	14	10			
UiT	47	31	17	27	1
Sum	543	562	429	514	410

Kilde: DBH.

2.7.2 Fagfordypning PPU-Y

I den ordinære rapporteringen i DBH er det for de fleste institusjonene ikke mulig å se hvilke fag kandidatene har tatt PPU-Y i. HVL og OsloMet er (som for PPU) to institusjoner med studieretningskode registrert i DBH. Tabell 22 viser antall kandidater uteksaminert fra HVL ved de ulike studieretningene for 2019–2023. Det har blitt uteksaminert flest kandidater med PPU-Y i yrkesdidaktikk og praksis i helse- og oppvekstfag.

Tabell 22 Antall uteksaminerte kandidater fra ulike studieretninger PPU-Y ved HVL, etter år.

	2019	2020	2021	2022	2023
Bygg- og anleggsteknikk	4	14	6	4	6
Elektrofag	16	8	7	12	12
Frisør, blomst, interiør og eksponeringsdesign	0	0	0	4	0
Helse- og oppvekstfag	53	69	49	81	42
Håndverk, design og produktutvikling	4	4	0	1	1
IKT og medieproduksjon	2	6	1	5	1
Naturbruk	6	7	6	4	2
Restaurant- og matfag	3	3	2	0	0
Salg, service og reiseliv	7	19	12	13	9
Teknikk og industriell produksjon	22	11	7	6	10
Ikke oppgitt	12	7			
Sum	129	148	90	130	83

Kilde: DBH.

Fra OsloMet har det blitt uteksaminert klart flest kandidater i helse- og oppvekstfag. Tabell 23 viser at det ble uteksaminert 94 kandidater i 2023.

Tabell 23 Antall uteksaminerte kandidater fra ulike studieretninger PPU-Y ved OsloMet, etter år.

	2019	2020	2021	2022	2023
Bygg- og anleggsteknikk	8	11	5	15	5
Design og håndverk/medieproduksjon	13	5	0	0	0
Elektro og datateknologi	0	0	13	13	14
Elektrofag	25	15	0	0	0
Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign	0	0	0	1	3
Helse- og oppvekstfag	69	75	69	88	94
Informasjonsteknologi og medieproduksjon	0	0	0	4	15
Naturbruk	1	2	1	0	1
Restaurant- og matfag	3	4	2	5	3
Salg, service og reiseliv	0	0	13	9	17
Service og samferdsel	25	11	0	0	0
Teknikk og industriell produksjon	11	10	0	0	0
Teknologi- og industrifag	0	0	7	6	6
Sum	155	133	110	141	158

Merknad: Høsten 2020 fikk yrkesfaglige utdanningsprogram en ny tilbudsstruktur, se [Ny tilbudsstruktur – yrkesfaglige utdanningsprogram | udir.no](#) for mer informasjon.

Kilde: DBH.

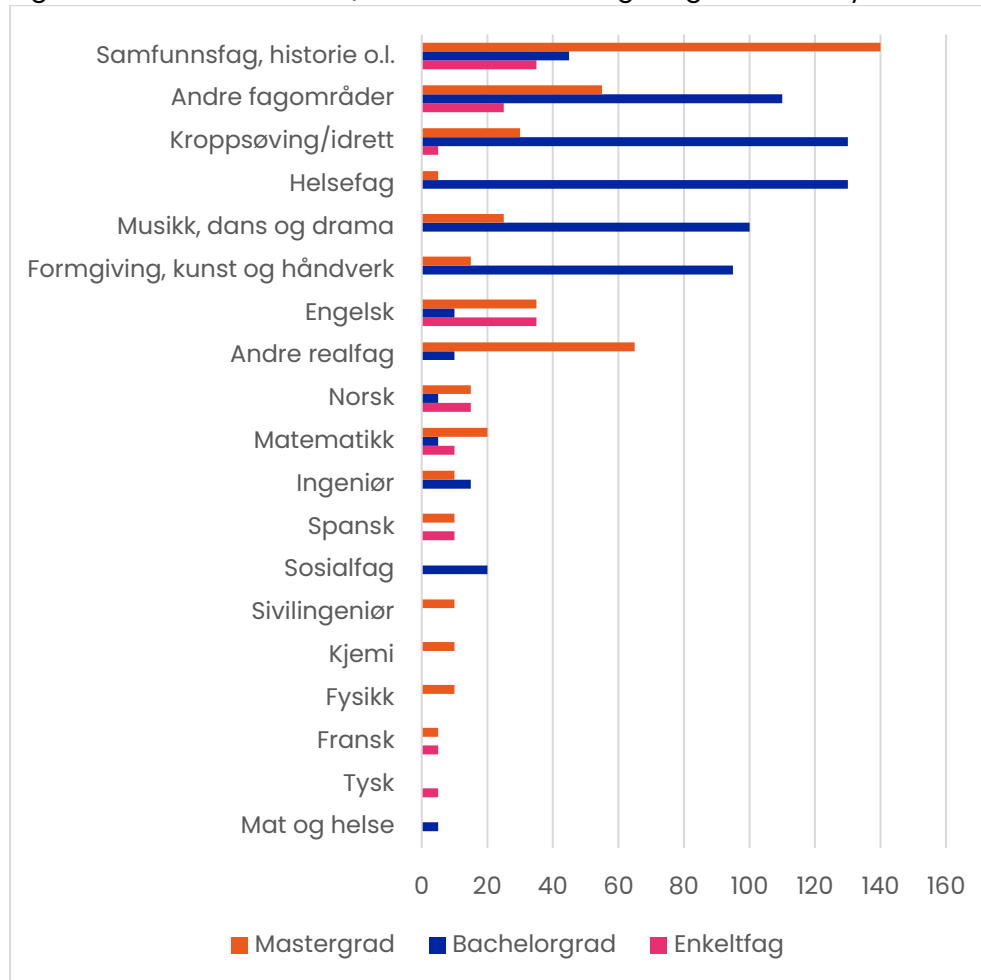
2.8 Fagbakgrunn PPU og PPU-Y samlet

DBH har data om uteksaminerte kandidater fra praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) og deres fagbakgrunn fra høyere utdanning eller yrkesfag. Dette er data som blir rapportert av institusjonene i et separat skjema, og de kan dermed ikke knyttes til andre data. Når det gjelder kandidater med fagbakgrunn fra høyere utdanning, rapporteres disse på det faget eller de fagene de har fagdidaktikk i. Dersom en PPU-kandidat har fagdidaktikk i mer enn ett fag, blir denne rapportert på begge/alle disse fagene. I figur 7 og 8 under, samt i tabell 24, kan dermed en kandidat telles i mer enn ett fag på en gang. En del kandidater fra PPU-Y har fagbakgrunn fra høyere utdanning. Dataene for fagbakgrunn fra høyere utdanning inkluderer både kandidater med PPU allmennfag og yrkesfag uten at det er mulig å skille mellom disse. Kandidatenes fagbakgrunn kan være fra mastergrad eller bachelorgrad eller i form av enkeltfag. Figuren under viser fagbakgrunnen til uteksaminerte fra PPU i 2023, fordelt på disse tre nivåene.

Tabell 25 viser statistikk over kandidater fra y med fagbakgrunn fra yrkesfag. Som forklart over inkluderer ikke dette alle kandidater fra PPU yrkesfag, siden en del av disse har fagbakgrunn fra høyere utdanning. Hver kandidat er bare registrert på ett fag i tabellen.

Figur 7 viser at det er klart flest uteksaminerte i gruppen samfunnsfag, historie o.l., etterfulgt av kroppsøving/idrett, helsefag og ulike estetiske fag. I 2019 ble det innført krav om mastergrad for opptak til PPU, men det ble gjort visse unntak. For kroppsøving/idrett, musikk, dans og drama og formgiving, kunst og håndverk har det vært mulig å komme inn på PPU på grunnlag av bachelorgrad.

Figur 7 Kandidater fra PPU/PPU-Y 2023 med fagbakgrunn fra høyere utdanning etter nivå.

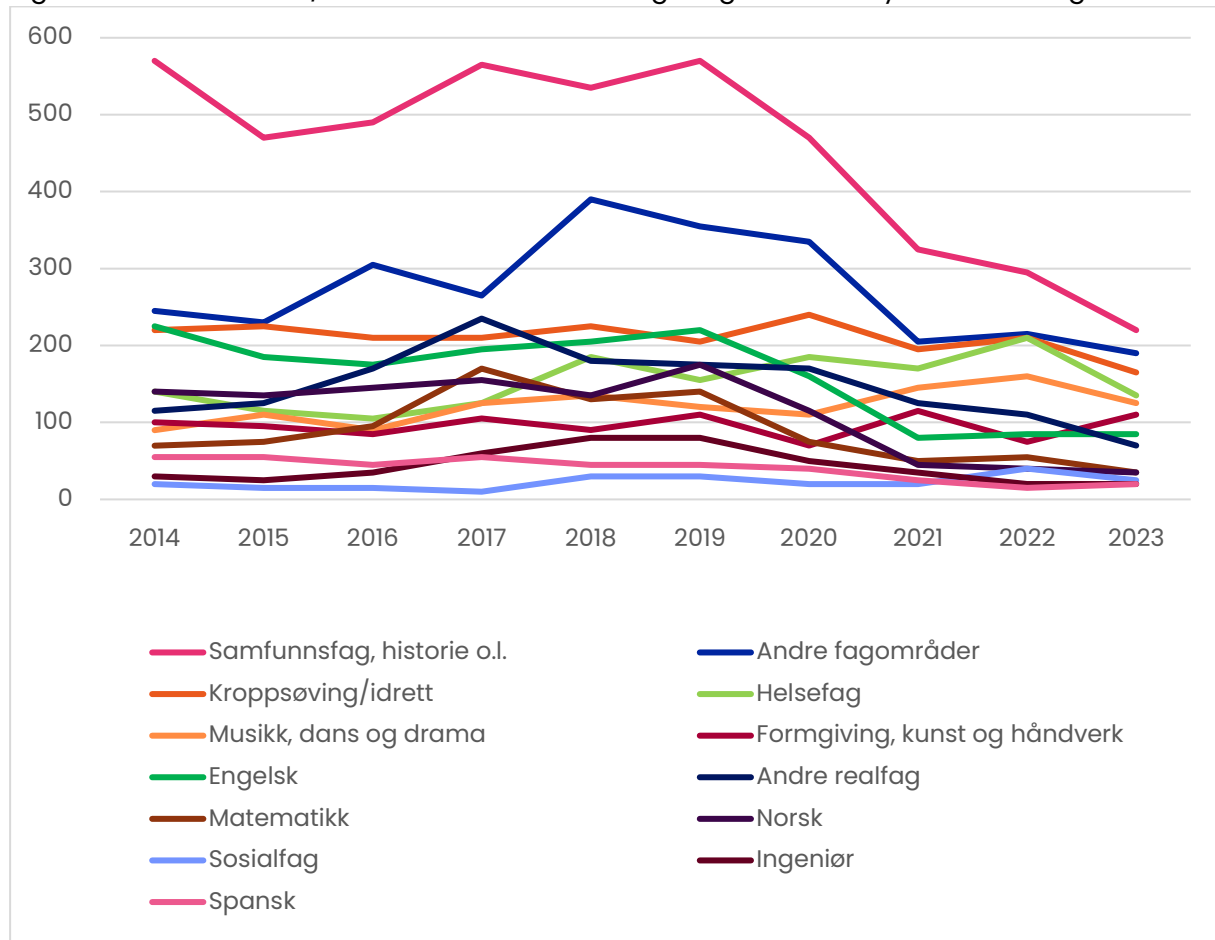
Merknad: Sortert etter sum kandidater per fagområde.

Kilde: DBH.

Vi ser videre at den klart største andelen av de uteksaminerte med disse fagbakgrunnene fått opptak nettopp på grunnlag av bachelorgrad. Når det gjelder helsefag, er det snakk om opptak til PPU-Y på grunnlag av profesjonsutdanninger. Her er det ikke gjort endringer i opptaket som medfører krav om mastergrad. Som vi ser, er imidlertid datakvaliteten begrenset av at «Andre fagområder» teller nest flest uteksaminerte.

Figur 8 viser at det har vært store endringer siste ti år i de uteksaminertes fagbakgrunn. For lesbarhetens skyld er figuren avgrenset til fag med minst 20 uteksaminerte i 2023. Alle fag er imidlertid inkludert i tabell 24 nedenfor. Figuren reflekterer nedgangen i kandidater fra PPU generelt i perioden, og da spesielt fra 2019 til 2023 med en nedgang i antallet uteksaminerte kandidater på over 50 prosent. Nedgangen har vært særlig sterk for gruppen «samfunnsfag, historie o.l.». Selv om denne gruppen er størst også i 2023, er forskjellen sammenliknet med andre grupper kraftig redusert.

Figur 8 Kandidater PPU/PPU-Y 2014–2023 med fagbakgrunn fra høyere utdanning.

Merknad: Fag med færre enn 20 kandidater er utelatt.

Kilde: DBH.

Tabell 24 viser kandidater i perioden 2014–2023 med alle registrerte fagbakgrunner fra høyere utdanning. Tabellen viser at fagene som har de laveste tallene i 2023, også lå lavt i 2014. I tillegg til nedgangen i antallet uteksaminerte kandidater fra gruppen «samfunnsfag, historie o.l.» har det også vært en stor nedgang i antall kandidater med fagbakgrunn fra matematikk, norsk og fremmedspråkene engelsk, spansk, tysk og fransk.

Tabell 24 Uteksaminerte fra PPU/PPU-Y etter fagbakgrunn, 2014–2023.

Fag	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Samfunnsfag, historie o.l.	570	470	490	565	535	570	470	325	295	220
Kroppsøving/idrett	220	225	210	210	225	205	240	195	210	165
Helsefag	140	115	105	125	185	155	185	170	210	135
Musikk, dans og drama	90	110	90	125	135	120	110	145	160	125
Formgivning, kunst og håndverk	100	95	85	105	90	110	70	115	75	110
Engelsk	225	185	175	195	205	220	160	80	85	85
Andre realfag	115	125	170	235	180	175	170	125	110	70
Matematikk	70	75	95	170	130	140	75	50	55	35
Norsk	140	135	145	155	135	175	115	45	40	35
Sosialfag	20	15	15	10	30	30	20	20	40	25
Ingeniør	30	25	35	60	80	80	50	35	20	20
Spansk	55	55	45	55	45	45	40	25	15	20
Fransk	35	45	30	40	25	35	25	20	10	10
Fysikk	10	20	30	30	25	30	20	15	20	10
Kjemi	25	20	25	30	30	40	20	15	20	10
Sivilingeniør	20	20	30	45	45	55	20	50	40	10
Mat og helse	5	10	20	10	10	10	20	10	30	5
Tysk	35	20	25	30	30	30	20	10	10	5
Andre språkfag	40	40	85	70	80	70	30	15	15	
IKT	5	5	10	10	5	10	10	5	5	
Andre fagområder	245	230	305	265	390	355	335	205	215	190

Merknad: Det foreligger ikke data på hvilke områder som inngår i Andre fagområder.

Kilde: DBH.

Tabell 25 viser kandidater fra PPU med yrkesfaglig bakgrunn i perioden 2014–2023. Tabellen viser at flere fag har hatt nedgang fra 2014 til 2023.

Tabell 25 PPU-kandidater med yrkesfaglig bakgrunn, 2014–2023.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Elektrofag	30	25	35	30	50	25	25	20	25	30
Teknikk og industriell produksjon	50	35	35	40	50	25	25	30	20	25
Helse- og sosialfag	40	45	40	45	35	35	25	20	20	20
Bygg og anleggsteknikk	30	20	25	15	25	20	30	25	30	15
Naturbruk	15	15	15	20	10	20	10	20	10	15
Service og samferdsel	25	15	15	10	5	15	10	5	10	15
Design og håndverksfag	20	10	10	15	15	10	5	10	10	5
Medier- og kommunikasjon	25	10	30	15	15	20	10	10	5	
Restaurant og matfag	5	5		5	10	5	5	5	5	
Annen fagbakgrunn	25	25	25	15	25	15	5	5	10	10

Kilde: DBH.

2.9 Lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1–13

Lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1–13 (LUPE) er en femårig masterutdanning som hadde første opptakskull ved NIH i 2021. Fra og med 2022 blir også utdanningen tilbudt ved fem andre institusjoner. Institusjonene tilbyr tre ulike studieretninger; «design, kunst og håndverk», «kroppsøving og idrettsfag», og «musikk». I tillegg til masterfaget, som er sammenfallende med studieretningen, velger studentene ett 60 studiepoengs eller to 30 studiepoengs lærerutdanningsfag som svarer til et skolefag med læreplan i grunnskolen eller den videregående skolen.

2.9.1 Studenter og kandidater LUPE

Både Nord, OsloMet og USN fikk dispensasjon fra alle nivåkravene i forbindelse med høstens opptak, mens INN fikk dispensasjon fra karakterkravet i matematikk. Dette har ikke medført at antallet studenter møtt har økt i særlig grad fra 2023 til 2024, jf. tabell 26. Av de 259 møtte studentene ble 24 tatt opp i lokale opptak uten nivåkrav.

Tabell 26 Antall møtte studenter til studiestart 2021–2024.

	2021	2022	2023	2024
INN		26	20	17
HVL		52	41	69
NIH	40	44	59	51
NU		6	10	12
OsloMet		116	102	91
USN		11	11	19
Sum	40	255	243	259

Kilde: DBH.

Studieretningen kroppsøving og idrett er størst med 180 nye studenter i 2024. Design, kunst og håndverk har 60 nye studenter, mens musikk har 15 nye studenter. De første uteksaminerte kandidatene kan forventes fra NIH i 2026.

LUPE erstatter treårig faglærerutdanning. Denne utdanningen hadde siste opptak av studenter i 2022. Antall studenter møtt lå her på rundt 300 per år, og det har blitt uteksaminert over 200 kandidater per år de siste fem årene (DBH).

2.9.2 Fagfordypning LUPE

Det er ingen uteksaminerte kandidater fra LUPE ennå, og heller ingen tilgjengelige data på fagvalg i DBH utover valg av studieretning som vist i tabell 26.

2.10 Yrkesfaglærerutdanning for trinn 8–13

Yrkesfaglærerutdanning for trinn 8–13 (YFL) er en treårig bachelorutdanning. Studentene kan velge mellom ti ulike studieretninger som tilsvarer de yrkesfaglige utdanningsprogrammene i videregående opplæring. Utdanningen tilbys ved tre institusjoner, jf. tabell 27.

Tabell 27 Studieretninger som tilbys i YFL, etter institusjon.

Studieretninger	OsloMet	Nord	NTNU
Bygg- og anleggsteknikk	x	x	x
Elektro- og datateknologi	x	x	x
Helse- og oppvekstfag	x	x	x
Informasjonsteknologi og medieproduksjon	x	x	
Naturbruk		x	
Restaurant- og matfag	x	x	x
Salg, service og reiseliv	x	x	
Teknologi- og industrifag	x	x	x
Håndverk, design og produktutvikling	x		
Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign	x		

Kilde: DBH.

2.10.1 Studenter og kandidater YFL

Det har vært et relativt stabilt antall studenter som har møtt studiestart ved YFL siden 2017. Fra 2023 til 2024 er det en økning i antall studenter møtt på nærmere 40 prosent. Økningen er størst ved OsloMet, jf. tabell 28.

Tabell 28 Antall studenter møtt til studiestart YFL, etter institusjon og år.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
OsloMet	175	154	139	176	163	157	132	204
Nord		12	25	22	34	39	31	23
NTNU	59	64	31	44	44	45	31	44
Sum	234	230	195	242	241	241	194	271

Kilde: DBH.

Tabell 29 viser at det har blitt uteksaminert rundt 200 kandidater per år. Størsteparten av kandidatene er uteksaminerte fra OsloMet. Tall fra DBH viser at 78 prosent av dem som startet på utdanningen i 2020, ble uteksaminert på normert tid i 2023.

Tabell 29 Antall uteksaminerte kandidater fra YFL, etter institusjon og år.

	2019	2020	2021	2022	2023
OsloMet	125	150	145	130	145
Nord			10	15	20
NTNU	45	50	40	20	35
Sum	170	200	195	165	200

Merknad: Tabellen viser tall avrundet til nærmeste 5. Les mer her:

<https://dbh.hkdir.no/datainnhold/publisering>

Kilde: DBH.

2.10.2 Fagfordypning YFL

I DBH er det ikke mulig å se hvilke studieretninger kandidatene har valgt ved NU og NTNU. For OsloMet kan man derimot hente ut antall kandidater per studieretning. Tabell 30 viser at det i denne perioden ble uteksaminert klart flest yrkeslærere i helse- og oppvekstfag (148), fulgt av restaurant- og matfag (113) og bygg og anlegg (98).

Tabell 30 Antall uteksaminerte kandidater fra yrkesfaglærerutdanningen ved OsloMet, etter studieretning og år.

Studieprogramnavn	2019	2020	2021	2022	2023
Håndverk, design og produktutvikling	20		30	25	3
Bygg og anlegg	20	15	15	20	28
Elektro og datateknologi	10	15	10	10	13
Helse- og oppvekstfag	20	25	35	35	33
Restaurant- og matfag	20	25	30	20	18
Service, salg og reiseliv	15	20	10	5	5
Teknologi og industrifag	15	10	15	15	24
Yrkesfaglærerutdanning, arbeidsplassbasert	5	15			
Sum	125	150	145	130	147

Merknad: Studieprogramnavn ble endret i 2019. Inkluderer utdanning på heltid og nettbasert utdanning.

Kilde: DBH/OsloMet (tall for 2023).

2.11 Oppsummering av fagtilbud og fagvalg i lærerutdanningene

Overordnet viser gjennomgangen i dette kapittelet at fagtilbudet i lærerutdanningene er relativt stabilt over tid og at de fleste institusjonene dekker bredden av fagområder. Studentenes fagvalg er også relativt stabile, men vi observerer noen endringer som kan gi grunn til å følge utviklingen nøye. Etter innføringen av masterutdanning for grunnskolelærere er det en tendens til at færre studenter velger fagene mat og helse, kunst og håndverk og KRLE. At færre velger disse fagene, kan sammen med reduserte studenttall og eventuelle kutt i fagtilbud, gjøre at skolene ikke får tilgang til den fagkompetansen de trenger. Det er risiko for en negativ spiral, der færre tilgjengelige fagvalg kan forsterke den nedadgående søkertrenden. Det er imidlertid forskjeller i utfordringene man står overfor i de ulike utdanningene.

For grunnskolelærerutdanningene er fagtilbudene i hovedsak preget av bredde. Valgfagene som blir tilbudt, har vært relativt stabile, men fremover er det mange institusjoner som vurderer endringer på grunn av økonomiske forhold og nedgang i studenttall. Gjennomgangen av data for grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 viser stabilitet i fagvalg i perioden fra 2014 til 2020. Overgangen til 5-årig masterutdanning fra 2017 har i hovedsak medført en økning i uteksaminerte læreres kompetanse i norsk og matematikk, samt kroppsøving, samfunnsfag og engelsk. Antallet studiepoeng har derimot sunket for fagene mat og helse, KRLE og kunst og håndverk. Også for GLU 5–10 er det stabilitet som preget studentenes fagvalg i perioden 2014–2020. Det er også her en økning i antall studiepoeng i de store skolefagene norsk og matematikk, samt samfunnsfag og kroppsøving etter overgangen til femårig utdanning. Det er nedgang for kunst og håndverk og mat og helse.

For lektorutdanningene er det større variasjon i fagprofilene til de ulike utdanningsinstitusjonene. Fagtilbudene til de ulike institusjonene er stabile, og det er færre som oppgir at de vurderer endringer eller kutt i fagtilbudet fremover. For lektorutdanningen har det vært en kraftig vekst i antall uteksaminerte de siste 10 årene. Den klart største delen av veksten har kommet innen humaniora, samfunnsvitenskap og realfag. Det er forventet nedgang i antallet uteksaminerte kandidater fremover på grunn av nedgang i studenttallene fra 2021.

For PPU har det vært en jevn nedgang i antall uteksaminerte kandidater de siste 10 årene. Nedgangen i antallet uteksaminerte kandidater fra PPU er størst innen fagretningene samfunnsfag og humaniora, men det har også vært en stor nedgang i antall kandidater med fagbakgrunn fra matematikk, norsk og ulike

fremmedspråk. Det blir uteksaminert svært få kandidater innen de vanlige fremmedspråkene i ungdomsskolen og i videregående opplæring, med unntak av engelsk. Dette gjelder også for lektorutdanningen. Dette medfører at mangelen på lærere med undervisningskompetanse innen fremmedspråk vil øke. For samfunnsfag, humaniora, matematikk og norsk ser vi at nedgangen i PPU blir oppveid av en økning i antall lektorkandidater fra tilsvarende fagfelt.

Utviklingen i studenttallene på PPU og lektorutdanningen er trolig påvirket av strukturelle endringer og prioriteringer fra UH-institusjonene. Allerede på begynnelsen av 2000-tallet opprettet flere institusjoner lektorutdanning 8–13. Siden lektorutdanningen og PPU utdanner lærere for de samme skoletrinnene, har de nok i mange tilfeller delt faglige ressurser. I denne situasjonen ser det ut til at lektorutdanningen har kommet styrket ut på bekostning av PPU. En mulig årsak til dette kan være lektorutdanningens integrerte struktur og kortere vei til sluttkompetanse, noe som muligens gjør den mer attraktiv for både studenter og institusjoner. I 2024 ser vi en økning i studenttallene for PPU, dette henger sannsynligvis sammen med det utvidede unntaket fra kravet om mastergrad fra juni 2024. For å kunne vurdere virkningen av endringene som er gjort for opptaksgrunnlaget de siste årene, er det relevant å følge utviklingen og forholdet mellom lektorutdanningen og PPU nøye i årene som kommer.

3 Skolenes kompetansebehov

I dette kapittelet ser vi nærmere på skolenes kompetansebehov. For å gi et inntrykk av skolenes kompetansebehov, presenterer vi først en sammenstilling av fag- og timefordeling for henholdsvis grunnskolen og videregående opplæring. Vi oppsummerer deretter resultatene fra SSB sine kartlegginger av lærerkompetanse i grunnskolen (SSB, 2022b) og i videregående opplæring (SSB, 2023).

Avslutningsvis presenterer vi resultater fra HK-dir sin spørreundersøkelse rettet mot UH-institusjonene, der de har blitt spurt om hva de mener om skolenes kompetansebehov og studentenes fagvalg.

3.1 Kompetansebehov i grunnskolen

Norsk og matematikk er de klart største undervisningsfagene i grunnskolen, etterfulgt av kroppsøving, samfunnsfag, kunst og håndverk og naturfag. Tabell 31 viser ordinær fag- og timefordeling for 1.–10. trinn for skoleåret 2023–2024.

Tabell 31 Ordinær fag- og timefordeling for elever på 1.–10. trinn skoleåret 2023–2024.

Fag/trinn	1.–4. trinn	5. –7. trinn	Sum 1–7	8. –10. trinn	Sum 1–10
Norsk	931	441	1372	398	1770
Matematikk	560	328	888	313	1201
Kroppsøving			478	223	701
Samfunnsfag			385	249	634
Kunst og håndverk			477	146	623
Naturfag	187	179	366	249	615
Engelsk	138	228	366	222	588
KRLE			427	153	580
Musikk			285	83	368
Fremmedspråk/fagfordypning/arbeidslivsfag			0	222	222
Mat og helse			114	83	197
Valgfag			0	171	171
Utdanningsvalg			0	110	110
Fysisk aktivitet	0	76	76	0	76
Fleksibel time			38	0	38
Samlet minsteantall			5272	2622	7894

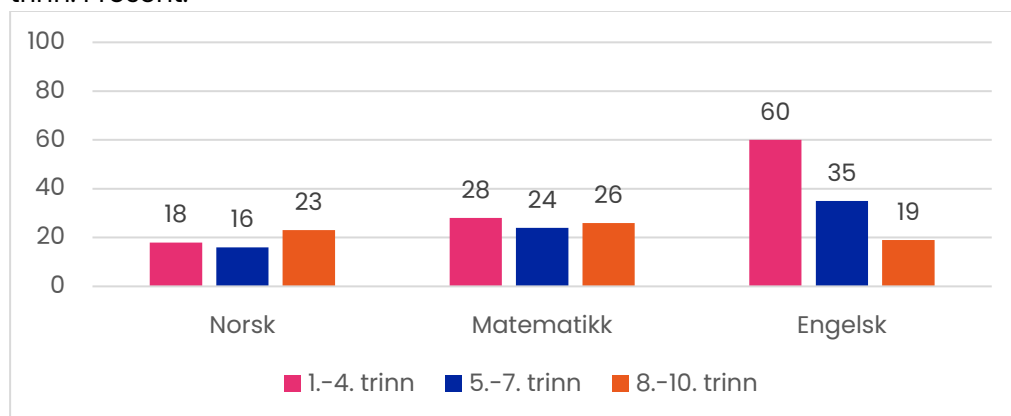
Kilde: Udir.

I undervisningsfagene norsk, matematikk og engelsk er det krav om minst 30 studiepoeng for å undervise på 1.–7. trinn. På 5.–10. trinn er det krav om 60 studiepoeng for å undervise i disse fagene, samt 30 studiepoeng i øvrige fag man skal undervise i. Kravene skal være oppfylt innen 1. august 2025 og gjelder dem som fullførte en lærerutdanning etter 2014.

SSB har kartlagt fagkompetansen til dem som underviser i grunnskolen for skoleåret 2021–2022. Denne kartleggingen viser at det er store variasjoner etter skoletrinn, fylke og sentralitet (SSB, 2022b). For å vektlegge behovet for kompetanse, har vi i denne oppsummeringen valgt å presentere andelen lærere som mangler kompetanse i de fagene de underviser i.

Figur 9 sammenstiller andelen lærere som underviser i fagene norsk, matematikk og engelsk og som *ikke* har tilstrekkelig fagkompetanse i disse fagene, som er mindre enn 30 studiepoeng for 1.–7. trinn og mindre enn 60 studiepoeng for 8.–10. trinn. Figuren viser at det er lavest andeler uten tilstrekkelig fagkompetanse i norsk og matematikk.²³ For engelsk er andelen høyere: Hele 60 prosent av lærerne som underviser i engelsk på 1.–4. trinn hadde ikke tilstrekkelig fagkompetanse i skoleåret 2021–2022, mens tilsvarende for 8.–10. trinn er 19 prosent.

Figur 9 Andel lærere med ikke tilstrekkelig kompetanse (målt i studiepoeng), etter fag og trinn. Prosent.

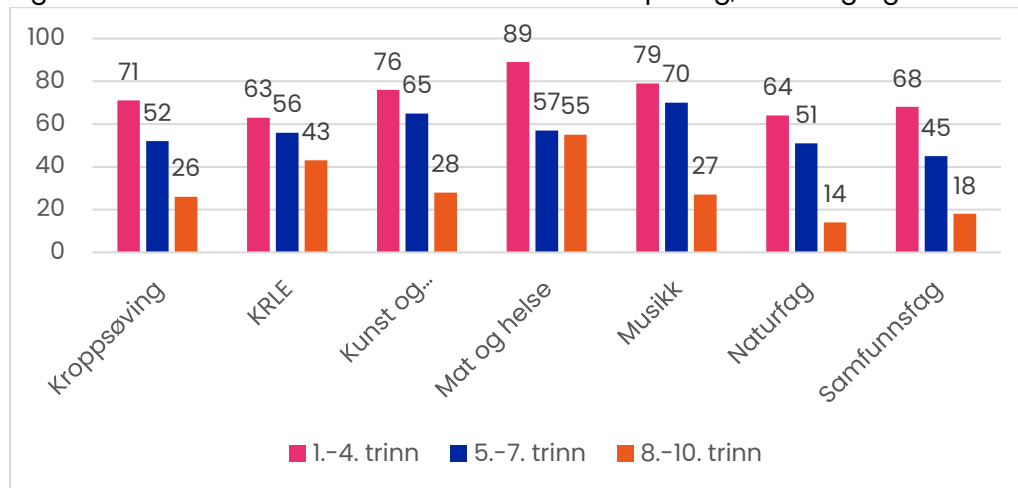
Kilde: SSB.

I de øvrige undervisningsfagene er det ikke krav til studiepoeng for å undervise på 1.–7. trinn, mens det er krav om minst 30 studiepoeng på 8.–10. trinn. Figur 10 viser andelen lærere som underviser i de øvrige fagene, og som har mindre enn 30 studiepoeng i de aktuelle fagene. På 1.–4. trinn er det for disse fagene et flertall av lærere som underviser som har færre enn 30 studiepoeng i de fagene de underviser i. Situasjonen er noe bedre på 5.–7. trinn, men det er bare i

²³ Dette kan blant annet skyldes at norsk og matematikk har vært prioriterte fag i videreutdanningstilbudet siden 2014.

samfunnsfag at det et flertall av lærerne som har 30 studiepoeng eller mer i faget. På 8.–10. trinn er det krav til studiepoeng, og her har også flertallet av lærerne 30 studiepoeng eller mer i de fagene de underviser i. Unntaket er faget mat og helse, der 55 prosent har mindre enn 30 studiepoeng.

Figur 10 Andel lærere med mindre enn 30 studiepoeng, etter fag og trinn. Prosent.

Kilde: SSB.

Andelen lærere som ikke har tilstrekkelig fagkompetanse, varierer mellom fylkene. Fylkesinndelingen i tabell 30 følger strukturen som gjaldt i 2021–2022. Engelsk er det faget flest fylker har størst mangel på fagkompetanse i, og verst er situasjonen i Troms og Finnmark der hele 55 prosent av lærerne ikke har tilstrekkelig fagkompetanse. Agder har lavest andel lærere med ikke tilstrekkelig kompetanse i engelsk, med 34 prosent.

I matematikk er det både noe mindre forskjeller mellom fylkene og lavere andel med ikke tilstrekkelig kompetanse. Høyest andel lærere uten tilstrekkelig fagkompetanse i matematikk finner vi i Agder, med 32 prosent, og lavest andel finner vi i Trøndelag, med 22 prosent. I norsk er det gjennomgående en lavere andel med ikke tilstrekkelig kompetanse enn i de to andre fagene. Høyest andel lærere uten tilstrekkelig fagkompetanse i norskfaget finner vi i Oslo (27 prosent) og Nordland (26 prosent), mens det er færrest i Vestfold og Telemark og i Vestland (13–14 prosent).

Tabell 32 Andel lærere med ikke tilstrekkelig fagkompetanse (målt i studiepoeng), etter fag og fylke. Prosent.

	Norsk	Matematikk	Engelsk
Hele landet	19	26	43
Oslo	27	28	44
Viken	20	27	43
Innlandet	22	23	40
Vestfold og Telemark	13	23	35
Agder	17	32	34
Rogaland	17	29	41
Vestland	14	26	44
Møre og Romsdal	20	26	38
Trøndelag	15	22	45
Nordland	26	25	53
Troms og Finnmark	22	25	55

Merknad: Tallene gjelder samlet for alle trinn.

Kilde: SSB.

Som tabellen over viser, er ikke sentralitet en garanti for en høy andel lærere med fagkompetanse. Vi ser for eksempel at det er høye andeler lærere i Oslo som ikke har tilstrekkelig fagkompetanse i norsk, matematikk og engelsk. Tabell 33 viser at «middels sentralitet» er best – det er her det er lavest andeler lærere med ikke tilstrekkelig fagkompetanse i norsk, matematikk og engelsk.

Tabell 33 Andel lærere med ikke tilstrekkelig fagkompetanse (målt i studiepoeng), etter fag og sentralitet. Prosent.

	Norsk	Matematikk	Engelsk
Hele landet	19	26	43
1 Høy sentralitet	26	30	46
2	16	25	44
3	19	26	39
4	16	21	39
5	19	28	43
6 Lav sentralitet	22	34	57

Kilde: SSB

3.2 Kompetansebehov i videregående opplæring

I videregående opplæring (vgo) må elevene velge mellom ulike utdanningsprogram og programområder. Det er fem studieforberevende utdanningsprogrammer og ti yrkesfaglige i vgo. I tillegg til ulike utdanningsprogrammer med tilhørende programfag, er det en rekke fellesfag. Elever ved både studieforberevende og yrkesfaglige utdanningsprogram har fellesfagene norsk, matematikk, engelsk, samfunnsfag, kroppsøving og naturfag. Det er ulike oversikter over fag- og timefordeling. Som et eksempel har vi inkludert fag- og timefordelingen for utdanningsprogrammet studiespesialisering i tabell 34.

Tabell 34 Fag- og timefordeling i utdanningsprogram for studiespesialisering, programområde for realfag og språk, samfunnsfag og økonomi.

Omfang i timer	VG 1	VG 2	VG 3
Norsk	113	112	168
Matematikk	140	84	
Religion og etikk			84
Naturfag	140		
Engelsk	140		
Fremmedspråk	113	112	
Samfunnskunnskap	84		
Geografi	56		
Historie		56	113
Kroppsøving	56	56	56
Sum fellesfag	842	420	421
Programfag fordypning		280	280
Programfag studieforberevende		140	140
Totalt omfang	842	840	841

Kilde: Udir.

Yrkesfaglig videregående opplæring består normalt av to år i skole og to år i bedrift. Tabell 35 viser fag- og timefordelingen på vg1 og vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram.

Tabell 35 Fag- og timefordeling på vg1 og vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram.

	VG1	VG2
Norsk		112
Matematikk	84	
Naturfag	56	
Engelsk	140	
Samfunnskunnskap		84
Kroppsøving	56	56
Sum fellesfag	336	252
Felles programfag fra eget programområde	477	477
Yrkesfaglig fordypning	168	253
Yrkesfaglig opphenting		
Totalt omfang	981	982

Kilde: Udir.

I videregående opplæring er det krav om formell fagkompetanse på 60 eller flere studiepoeng som er relevante for faget lærerne underviser i. SSB kartla fagkompetansen til lærere i videregående opplæring for 2022 (SSB, 2023). Lærere er her definert som alle som underviser i videregående skole, uavhengig av om de har utdanning som lærer.²⁴ Kartleggingen viser at det i **fellesfagene** er et økende og gjennomgående høyt kompetansenivå (sammenlignet med 2017). Andelen lærere med et høyt kompetansenivå er større blant lærere som underviser på studieforberedende utdanningsprogram enn på yrkesfaglige utdanningsprogram.

Tabell 36 viser at andelen lærere med 60 studiepoeng eller mer er høyest blant lærere som underviser i de studieforberedende utdanningsprogrammene eller i både studieforberedende og yrkesfaglige studieprogrammer. Det er bare i fellesfaget engelsk at andelen lærere med 60 studiepoeng eller mer er på over 90 prosent blant lærere som bare underviser i yrkesfaglige studieprogrammer. Blant dem som underviser i studieforberedende eller i både studieforberedende og yrkesfag, gjelder dette for fem av seks fag.

²⁴ SSB sin kartlegging viser at 78,6 prosent av alle lærere i videregående opplæring har lærerutdanning. 86,5 prosent har pedagogisk utdanning.

Tabell 36 Lærere, etter fellesfag, utdanningsprogram og formell fagkompetanse, timevektet, prosent. 2022.

	Antall	Ingen studiepoeng	1–59 studiepoeng	60 eller flere studiepoeng
Studieforberedende				
Samfunnskunnskap	1701	3,5	9,6	86,8
Norsk	2426	0,4	2,2	97,4
Engelsk	1111	1,3	2,3	96,1
Matematikk	1746	1	5,9	93
Naturfag	1243	1,3	4,6	94,1
Kroppsøving	710	2	3,9	93,4
Yrkesfag				
Samfunnskunnskap	1325	7,1	16,3	76,1
Norsk	1080	6,8	12,4	80,3
Engelsk	1290	3	6,4	90,4
Matematikk	1089	6,1	22,6	70,6
Naturfag	1039	6,4	17,9	74,9
Kroppsøving	452	10,1	11,4	77,7
Både studieforberedende og yrkesfag				
Samfunnskunnskap	1225	4,6	9,8	85,3
Norsk	1829	0,6	2,3	97,1
Engelsk	1451	0,4	2,1	97,5
Matematikk	2055	0,2	6,9	92,8
Naturfag	1372	0,8	5,2	94
Kroppsøving	1286	0,5	3,7	95,8

Merknad: Lærere er her definert som alle som underviser i videregående skole, uavhengig av om de har utdanning som lærer.

Kilde: SSB.

Det er totalt 15 fellesfag i videregående opplæring. Tabell 37 viser andelen lærere med under 60 studiepoeng i de ulike fellesfagene, uavhengig av utdanningsprogram. For språkfagene og historie er det lavest andel av lærerne som har under 60 studiepoeng. Andelene med under 60 studiepoeng er høyere for de andre fagene, og blant lærere som underviser i norsk tegnspråk har nærmere halvparten under 60 studiepoeng i faget.

Tabell 37 Andel lærere med under 60 studiepoeng i fellesfag, prosent. 2022.

Fellesfag	Under 60 studiepoeng
Norsk tegnspråk	48,5
Geografi	25,5
Andre språkfag	21,9
Samfunnskunnskap	19,7
Matematikk	17,6
Naturfag	14,6
Samisk	13,7
Kroppsøving	12,1
Religion og etikk	11,7
Engelsk	9,4
Norsk	9,2
Fransk	7,4
Spansk	7,1
Historie	6,8
Tysk	6,1

Merknad: Lærere er her definert som alle som underviser i videregående skole, uavhengig av om de har utdanning som lærer

Kilde: SSB.

Det er i Oslo, Vestland og Trøndelag at det er lavest andel lærere med under 60 studiepoeng i det fellesfaget de underviser mest i. Høyest andel lærere med for lav kompetanse i fellesfaget de underviser mest i, er det i Troms og Finnmark og Innlandet, jf. tabell 38.

Tabell 38 Andel lærere med under 60 poeng i fellesfaget de underviser mest i, etter fylke, prosent. 2022.

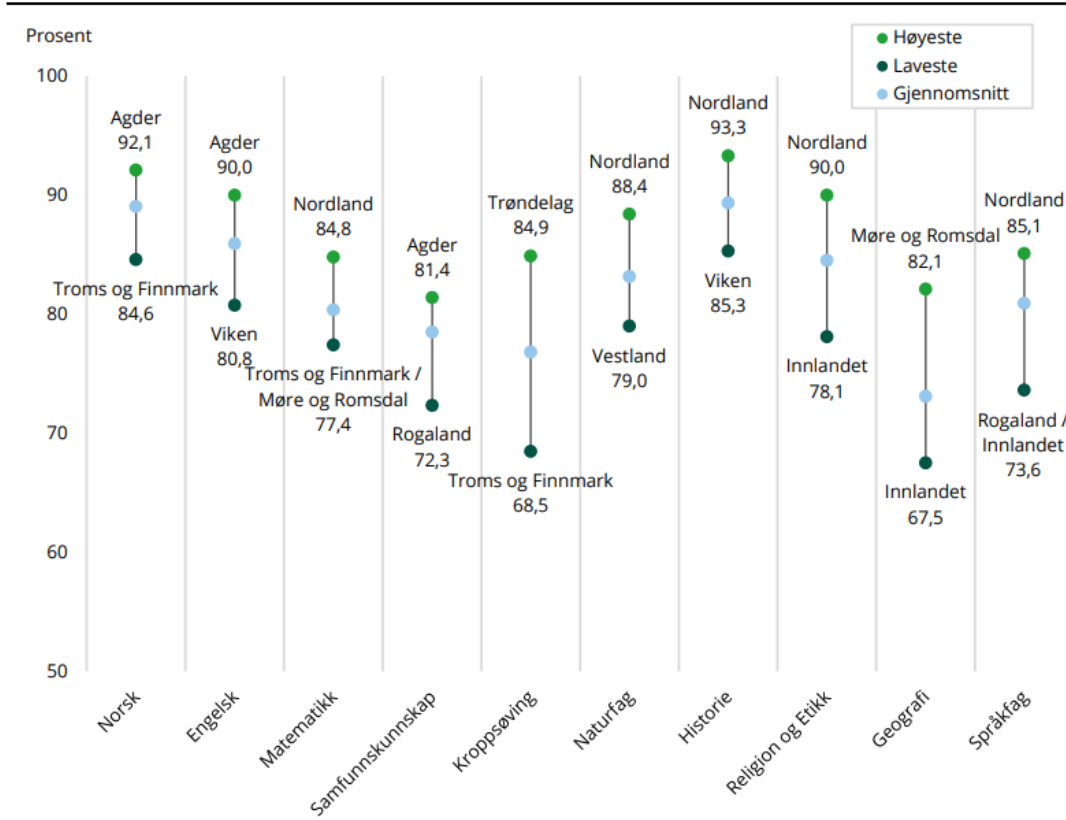
Fylke	Under 60 studiepoeng
Oslo	5,5
Viken	8,7
Innlandet	9,2
Vestfold og Telemark	6,9
Agder	6,7
Rogaland	8,3
Vestland	5,6
Møre og Romsdal	8,8
Trøndelag	5,8
Nordland	7,7
Troms og Finnmark	9,1

Merknad: Lærere er her definert som alle som underviser i videregående skole, uavhengig av om de har utdanning som lærer.

Kilde: SSB.

SSB skiller også mellom de ulike fellesfagene i sin kartlegging. Figuren under er hentet fra SSBs rapport (SSB, 2023b), og viser andelen med høyere utdanning med pedagogikk (lærerutdanning og annen pedagogikk) og formell fagkompetanse i fellesfagene. Forskjellen mellom fylkene er størst i fellesfagene geografi og kroppsøving, og minst i matematikk, norsk og historie.

Figur 4.1 Lærere med formell fagkompetanse og høyere utdanning med pedagogikk, etter fylke og fellesfag, timevektet, prosent. 2022

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Det har også vært en økning i fagkompetansen til lærere i **programfagene** fra 2017, men forskjellene mellom fagkompetansen i programfagene på de studieforbereende og de yrkesfaglige utdanningsprogrammene vedvarer. Tabell 39 viser andel lærere med formell fagkompetanse etter hvilket utdanningsprogram de underviser mest i innenfor hvert studieprogram. Tabellen viser at det gjennomgående er høyest andel lærere med 60 studiepoeng eller mer i de studieforbereende utdanningsprogrammene. Aller høyest andel lærere med 60 studiepoeng eller mer i det programfaget de underviser mest i, er der for studiespesialisering (94 prosent). Innen de yrkesfaglige utdanningsprogrammene er det større variasjon – fra 89 prosent lærere på helse- og oppvekstfag med 60 studiepoeng eller mer, til 63 prosent lærere på teknologi- og industrifag.

Tabell 39 Lærere, etter utdanningsprogram og formell fagkompetanse i det programfaget de underviser mest i innenfor hvert utdanningsprogram, prosent. 2022.

	Antall	Ingen studiepoeng	1–59 studiepoeng	60 eller flere studiepoeng
Studieforberedende				
Idrettsfag	1 118	1,9	5,7	92,2
Kunst, design og arkitektur	337	1,8	5,1	91,9
Medier og kommunikasjon	471	7,2	4,9	87,9
Musikk, dans og drama	810	1,4	5,8	92,5
Studiespesialisering	6 042	0,9	5,1	94,0
Yrkesfag				
Bygg- og anleggsteknikk	1 072	13,9	17,3	68,0
Elektro og datateknologi	1 144	13,3	16,6	69,6
Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign	352	7,4	5,9	86,7
Helse- og oppvekstfag	2 464	3,0	7,1	89,1
Håndverk, design og produktutvikling	180	11,1	13,8	75,1
Informasjonsteknologi og medieproduksjon	410	8,2	13,7	76,9
Naturbruk	751	15,0	19,2	65,8
Restaurant- og matfag	592	9,7	14,5	75,5
Salg, service og reiseliv	807	9,3	12,4	77,7
Teknologi- og industrifag	1 508	17,2	18,7	62,8

Merknad: Lærere er her definert som alle som underviser i videregående skole, uavhengig av om de har utdanning som lærer.

Kilde: SSB.

3.3 Institusjonenes vurderinger av skolenes kompetansebehov

Under presenteres resultater fra HK-dir sin spørreundersøkelse knyttet til skolenes kompetansebehov og studentenes fagvalg. Først oppsummeres resultatene fra undersøkelsen blant institusjoner som tilbyr grunnskolelærerutdanning, deretter de som tilbyr lektorutdanning.

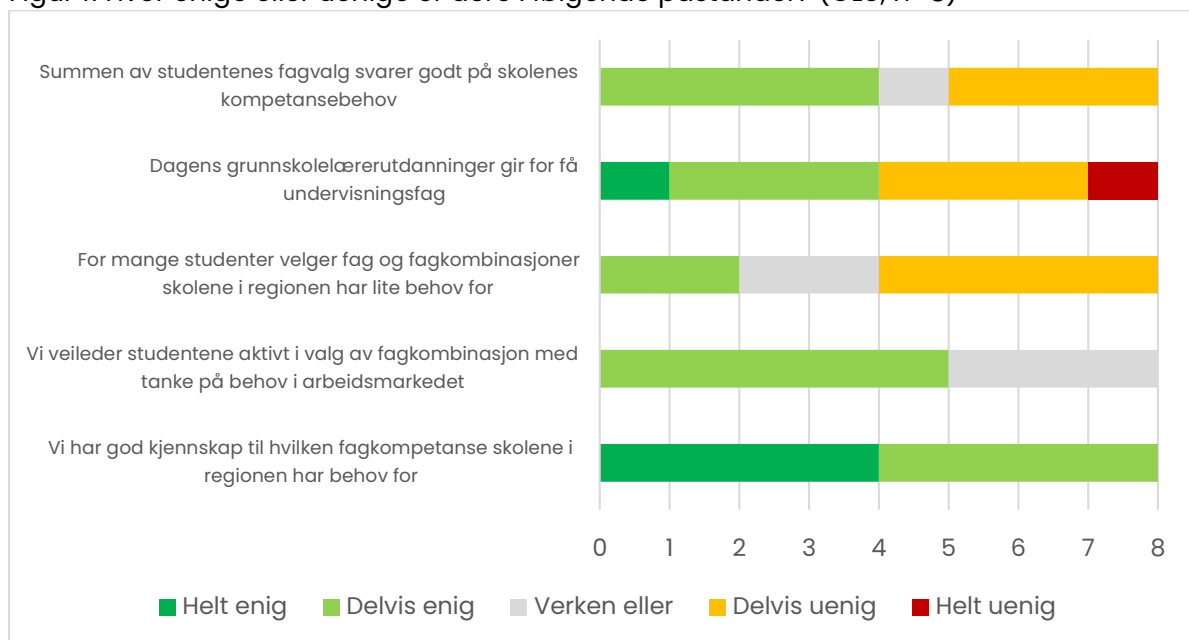
3.3.1 Grunnskolelærerutdanning

I kartleggingen gjennomført av HK-dir ble UH-institusjonene bedt om å ta stilling til noen påstander om skolenes kompetansebehov. Figur 9 under viser at alle institusjonene er enige (helt eller delvis) i at de har god kjennskap til hvilken kompetanse skolene i regionen har behov for. Om studentenes fagvalg svarer godt på skolenes behov, er det mer delte meninger om. Fire institusjoner er enige i at fagvalgene svarer godt på skolenes behov, mens tre er delvis uenige. En institusjon er verken enig eller uenig.

Det samme gjelder om dagens grunnskolelærerutdanninger gir for få undervisningsfag. Fire institusjoner er enige (helt/delvis) i påstanden om at utdanningen gir for få undervisningsfag, mens fire er uenige (helt/delvis).

Fem av institusjonene er delvis enige i at de veileder studentene i valg av fagkombinasjoner, mens tre er verken enige eller uenige i dette. Fire av institusjonene er delvis enige i at studentenes fagvalg svarer godt på skolenes kompetansebehov, mens tre er delvis uenige. Overordnet sett kan svarene tyde på at til tross for veiledning i valg av undervisningsfag, er det mange studenter som ikke følger de rådene de får. Det kan også tyde på at institusjonene ikke veileder studentene i tilstrekkelig grad når det gjelder valg av fagkombinasjoner.

Figur 11 Hvor enige eller uenige er dere i følgende påstander? (GLU, n=8)

Kilde: **HK-dir.**

Institusjonene fikk mulighet til å nyansere eller utdype svarene på påstandene over. Innspillene viser at det blant annet er ønsker om flere undervisningsfag, og at studentene i større grad tar fagvalg som samsvarer med skolens behov. Det kom også innspill om at kunnskapsgrunnlaget om skolenes kompetansebehov kunne vært bedre. Under følger noen sitater som illustrerer dette:

«Skolene i regionene gir litt ulike signaler i forhold til ønskete fagkombinasjoner, men alle er stort sett enige om at det er behov for at studentene har flere fag, (særlig GLU 1–7) og at det er behov for at flere lærere skal kunne undervise i de store fagene (norsk, matematikk og engelsk).»

«Det vi har gjort som er en innsnevring av de nasjonale føringene, er at et undervisningsfag er obligatorisk på 5–10, altså i tillegg til PEL, må de velge mellom enten norsk, matematikk eller engelsk 60stp. Dette har vi lagt inn i vår modell nettopp for å sikre at de kommer ut med minst et fag det er mange timer i skolen i – øke deres attraktivitet for skolen.»

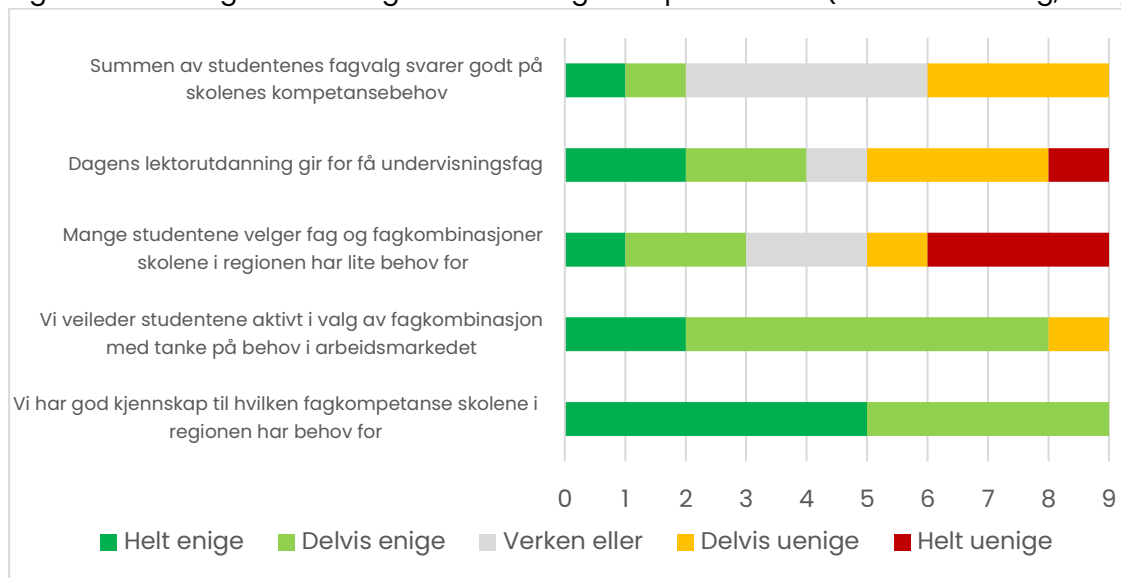
«Vi veileder studentene inn mot etterspurte fag i skolen, men studentene bestemmer selv – og tar ikke alltid de beste valgene med tanke på jobbmuligheter.»

«Vi har god oversikt over behovet for norsk, engelsk og matematikk via GSI-tall for regionene vår. Vi har ikke statistikk på de andre fagene på regionnivå, bare de tallene som SSB publiserer som gjelder hele landet.»

3.3.2 Lektorutdanning

I HK-dir sin spørreundersøkelse til UH-institusjonene svarer alle som tilbyr lektorutdanning, at de er helt eller delvis enige i at de har god kjennskap til hvilken fagkompetanse skolene i regionen har behov for. Åtte av ni er enige i at de veileder studentene aktivt i valg av fagkombinasjoner. Det er likevel delte meninger om studentene velger de fagkombinasjonene som skolene har behov for, og om summen av deres fagvalg svarer godt på skolenes kompetansebehov. Bare to av institusjonene er helt eller delvis enige i at studentenes fagvalg svarer godt på skolenes kompetansebehov. Fire er verken enige eller uenige, mens tre er delvis uenige. Det er også delte meninger om hvorvidt dagens lektorutdanning gir for få undervisningsfag – fire er helt/delvis enige, og fire er helt/delvis uenige, mens en institusjoner svarer verken–eller.

Figur 12 Hvor enige eller uenige er dere i følgende påstander? (Lektorutdanning, n=9)

Kilde: HK-dir.

Institusjonene fikk mulighet til å nyansere eller utdype svarene på påstandene over, og det kom innspill knyttet til studentenes valgfrihet og en bekymring om fremmedspråkene og matematikk.

«Vi gir studenter råd om valg av fagkombinasjon med tanke på behov i arbeidsmarkedet, men samtidig ønsker vi at studentene skal ta valg av basert på faglig interesse og motivasjon til å undervise fagene.»

«Vi ser at fremmedspråkene er i tilbakegang, og det er bekymringsfullt med tanke på å dekke skolens behov i framtida. Det samme gjelder også til en viss grad matematikk, som burde hatt flere søkere.»

3.4 Oppsummering av skolenes kompetansebehov

SSB sin kartlegging av fagkompetansen til dem som underviser i grunnskolen, viser at det er store variasjoner etter trinn, fag, fylke og sentralitet (SSB, 2022b). Det er størst mangel på fagkompetanse på 1.–4. trinn, og dette gjelder i alle fag. Andelen lærere i grunnskolen uten tilstrekkelig kompetanse er lavest i norsk og matematikk, mens det for de øvrige undervisningsfagene, og spesielt for engelsk, mat og helse, musikk og kunst og håndverk, er høye andeler lærerne som har mindre enn 30 studiepoeng i fagene de underviser i.

Andelen lærere som ikke har tilstrekkelig fagkompetanse, varierer mellom fylkene. Oslo kommer dårligst ut når det gjelder norskfaget, mens Troms og Finnmark har en høy andel lærere uten tilstrekkelig fagkompetanse i engelsk. I matematikk er

det lavere andeler uten tilstrekkelig kompetanse og mindre forskjeller mellom fylkene. SSB sin sentralitetsindeks viser at skoler med «middels sentralitet» kommer best ut med hensyn til fagkompetanse.

Fagkompetansen er relativt høy i videregående opplæring sammenlignet med i grunnskolen. SSB sin kartlegging viser også at kompetansenivået er høyere blant lærere som underviser på studieforberedende utdanningsprogram sammenlignet med på yrkesfaglige utdanningsprogram. For de fleste fellesfagene i videregående opplæring har over 80 prosent av lærerne 60 studiepoeng eller mer i de fagene de underviser i. For programfagene er det større variasjoner, og dette gjelder spesielt for de yrkesfaglige utdanningsprogrammene. I teknologi- og industrifag har bare 63 prosent av lærerne 60 studiepoeng eller mer. Det er ikke store forskjeller etter fylke i videregående opplæring.

I HK-dir sin spørreundersøkelse blant UH-institusjonene som tilbyr lærerutdanning er det enighet om at de har god kjennskap til hvilken kompetanse skolene i regionen har behov for. Dette gjelder både for grunnskolelærer- og lektorutdanningene. Det er delte meninger om de aktivt veileder studentene i valg av fagkombinasjoner eller ikke, og om studentenes fagvalg faktisk er i samsvar med skolenes behov.

4 Arbeidsmarkedet for lærere

For å beskrive arbeidsmarkedet for lærere oppsummerer vi rapporter og undersøkelser fra KS, NAV og SØF som beskriver arbeidsmarkedet for lærere, og eventuelle utfordringer knyttet til det å rekruttere lærere. Vi omtaler også framskrivninger av tilbud og etterspørsel etter lærere, og gir en vurdering av hvordan studenttallene de siste årene trolig vil påvirke uteksaminerte lærerkandidater fremover.

4.1 Rekruttering av lærere

Som omtalt innledningsvis var vel 91 000 personer med lærerutdanning sysselsatt i skoleverket i 2021–2023 (SSB). Den generelle sysselsettingen innen næringen undervisning har økt de siste årene med mellom 1,4 og 1,9 prosent (NAV, 2024).

Kandidatundersøkelsen for 2023 (NIFU, 2024) viser at de aller fleste nyutdannede lærere med mastergrad er sysselsatte seks måneder etter endt utdanning. De har liten grad av mistilpasning²⁵, og bare 1,6 prosent er arbeidsledige. Utdannings- og sysselsettingsdata i microdata.no viser at den høyeste andelen som jobber i full stilling i det yrket de er utdannet til, finnes blant grunnskolelærerne (1.–7. trinn), med 85 prosent²⁶ (HK-dir, 2024a).

Det er flere kartlegginger som viser at det er utfordringer med å rekruttere lærere/personell med riktig kompetanse. Flere av disse er av en generell karakter og sier ingenting om i hvilke fag eller på hvilke trinn det er utfordrende å rekruttere lærere, ei heller hva som er årsakene til rekrutteringsutfordringene. Under oppsummerer vi to generelle nasjonale kartlegginger, samt en undersøkelse som går mer i dybden på ulike forhold knyttet til rekruttering av lærere.

²⁵ NIFU definerer en person som mistilpasset om personen er arbeidsledig, undersysselsatt, overutdannet og/eller opplever innholdsmisforhold.

²⁶ Denne andelen er den samme uavhengig av om vi ser på hvor mange som jobber spesifikt som grunnskolelærer eller hvor mange som jobber som lærer overhodet. Svært få jobber med andre ord som en annen type lærer enn grunnskolelærer.

Kommunesektorens arbeidsgivermonitor kartlegger status og trender for arbeidslivet i kommunesektoren. Denne undersøkelsen dekker rekrutteringsutfordringer for en rekke yrkesgrupper. I 2023 oppgir nærmere 40 prosent av kommunene at det er meget eller ganske utfordrende å rekruttere lærere til alle trinn i grunnskolen (KS, 2023). Dette er en kraftig økning sammenlignet med tilsvarende undersøkelse fra 2021, der andelen som synes det er meget eller ganske utfordrende å rekruttere lærere ligger på vel 20 prosent (KS, 2021).

Fordelt på landsdel viser resultatene fra arbeidsgivermonitoren at rekrutteringsutfordringene oppgis å være størst på Vestlandet og i Nord-Norge, jf. tabell 40. I undersøkelsen fra 2023 svarer hele 57 prosent av kommunene på Vestlandet at det var meget eller ganske utfordrende å rekruttere lærere til 1.–4. trinn. En noe lavere andel oppgav utfordringer med å rekruttere lærere til 5.–7. trinn og 8.–10. trinn. I Nord-Norge oppgir hele 52 prosent at det er meget eller ganske utfordrende å rekruttere lærere til 5.–7. og 8.–10. trinn, og 44 prosent oppgir at det er meget eller ganske utfordrende på 1.–4. trinn.

Tabell 40 Andel svart meget eller ganske utfordrende å rekruttere lærere på ulike trinn, 2021 og 2023. Prosent.

	Østlandet uten Oslo		Sørlandet		Vestlandet		Trøndelag		Nord-Norge	
	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023
Lærere grunnskolen trinn 1–4	20	34	7	8	24	57	22	39	31	44
Lærere grunnskolen trinn 5–7	18	29	7	8	18	53	22	28	37	52
Lærere i grunnskolen trinn 8–10	20	26	13	15	21	47	22	28	40	52

Kilde: Kommunesektorens arbeidsgivermonitor (KS)

NAVs bedriftsundersøkelse blir gjennomført blant et representativt utvalg av offentlige og private virksomheter, og kartlegger etterspørsel og mangel på arbeidskraft. Undersøkelsen for 2024 viser at 16 prosent av virksomhetene innen næringen undervisning har mislyktes i å rekruttere relevant arbeidskraft. 25 prosent oppgir at rekrutteringsproblemene skyldes for få/ingen kvalifiserte søkere. Dette er en økning fra 9 prosent i 2021. NAV estimerer mangel på arbeidskraft i rapporten, og det fremkommer at det mangler 850 grunnskolelærere og 150 lektorer i 2024.

Ser vi på andelen som har mislyktes med å rekruttere innen næringen undervisning etter fylke, jf. tabell 41, skiller Troms og Finnmark seg ut i negativ retning. Her oppgir hele 30 prosent at de har mislyktes med rekruttering av personer med ønsket kompetanse. Også Møre og Romsdal har utfordringer med å rekruttere personer med ønsket kompetanse, og hele 29 prosent av bedriftene i

fylket oppgav at de måtte ansette noen med lavere eller annen formell kompetanse.

Tabell 41 Har bedriften de siste tre månedene forsøkt å rekruttere inn personer uten å få tak i rett/ønsket kompetanse?

	Ja, vi fikk ikke ansatt noen	Vi fikk ikke ansatt noen med de kvalifikasjonene vi søkte etter, men har ansatt noen med lavere eller annen formell kompetanse	Nei
Østfold	7 %	7 %	87 %
Akershus	23 %	8 %	70 %
Oslo	17 %	19 %	64 %
Innlandet	16 %	10 %	75 %
Buskerud	6 %	6 %	88 %
Vestfold	3 %	10 %	87 %
Telemark	5 %	5 %	89 %
Agder	21 %	13 %	67 %
Rogaland	21 %	9 %	71 %
Vestland	16 %	17 %	67 %
Møre og Romsdal	16 %	29 %	55 %
Trøndelag	22 %	13 %	65 %
Nordland	15 %	12 %	73 %
Troms	30 %	12 %	58 %
Finnmark	30 %	13 %	57 %
Landet totalt	16 %	12 %	72 %

Kilde: NAVs bedriftsundersøkelse 2024.

Undervisning er den eneste næringen der det er forventet nedgang i sysselsettingen fremover. NAV konkluderer med at det er økt pessimisme sammenlignet med i 2023 (NAV, 2024).

Senter for økonomisk forskning (SØF) har kartlagt rekrutteringen av lærere ved grunnskoler og videregående skoler. Hensikten var å finne ut om tidligere identifiserte utfordringer var av en generell art eller knyttet til ulike trinn eller en spesiell type kompetanse (SØF, 2023). De fant at vel 20 prosent av grunnskolene hadde utfordringer med å rekruttere fast ansatte lærere. Å rekruttere til årsvikariat er noe mer utfordrende, mens det å rekruttere til andre stillinger med varighet over seks måneder er utfordrende for mer enn 60 prosent av de som svarte på undersøkelsen. Rekrutteringsutfordringene er størst på trinn 1–4.

I grunnskolen oppgir flest at de har utfordringer med å rekruttere lærere innen språkfag og praktiske og estetiske fag, mens andelene som synes det er utfordrende å rekruttere lærere i norsk, matematikk og andre fag er lavere. Det er også flere skoler som oppgir at det kan være vanskelig å rekruttere lærere med

bred nok fagkompetanse til å være kontaktlærere. Det er enighet blant skolene om at forholdet mellom nyutdannede læreres kompetanse og skolenes behov for kompetanse ikke er like godt som tidligere. Skolene opplever at det er for få lærere med grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7, og at nyutdannede lærere har færre undervisningsfag enn tidligere.

For de videregående skolene er det samlet sett det bare et fåtall som oppgir at det er utfordrende å rekruttere lærere. Ser man på ulike fagkategorier, fremkommer det at det for noen yrkesfag er en høy andel som opplever rekrutteringsutfordringer. Utfordringene gjelder særlig elektro- og datateknologi teknologi- og industrifag, samt bygg- og anleggsteknikk. Det er også noen skoler som opplever utfordringer innen språkfag, mens tilnærmet ingen skoler oppgir rekrutteringsutfordringer innen samfunnsfag, realfag eller øvrige fag.

Når vi sammenligner fylkene, skiller Nordland seg ut i negativ retning. Her oppgir halvparten av grunnskolene og nærmere 30 prosent av de videregående skolene at de i stor eller svært stor grad har utfordringer med å rekruttere lærere. Også i Troms og Finnmark er det mange som opplever utfordringer, med rundt 35 prosent av grunnskolene og nærmere 20 prosent av de videregående skolene. Rekrutteringsutfordringene i grunnskolen er lavest i Agder og Vestfold og Telemark, med rundt 10 prosent som opplever utfordringer. I Oslo og Innlandet oppgir ingen av de videregående skolene at de har utfordringer med rekrutteringen. I tillegg viser kartleggingen at kommunestørrelse er av betydning for rekrutteringen – jo mindre kommune jo større utfordringer med rekrutteringen av lærere.

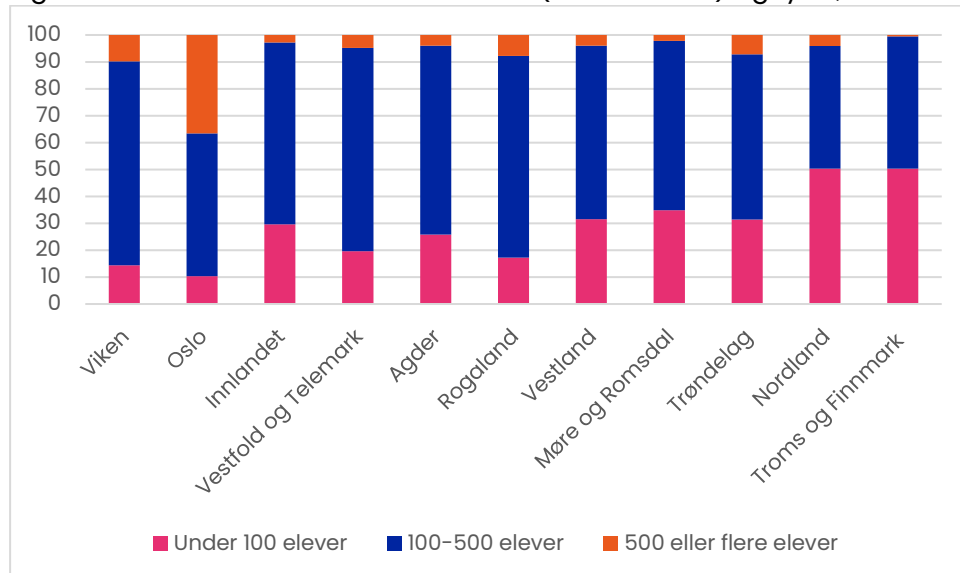
Kartleggingen viser også at store skoler har mindre utfordringer med rekruttering av lærere enn mindre skoler. Blant grunnskoler med under 100 elever oppgir nærmere 40 prosent at de har rekrutteringsutfordringer, mot bare 10 prosent for grunnskoler med mer enn 500 elever. Det samme bildet gjelder for videregående skoler, jo flere elever dess mindre utfordringer med rekruttering.

Også beliggenhet har betydning for rekrutteringen av lærere. Blant grunnskoler som ligger i kommunenes sentrum, i tettsted eller bydelssentrum oppgir rundt 20 prosent å ha utfordringer med rekrutteringen. Tilsvarende tall for grunnskoler som ligger utenfor et sentrum eller tettsted er på over 30 prosent. Blant videregående skoler som ligger utenfor et tettsted eller bydelssentrum oppgir rett i overkant av 20 prosent å ha rekrutteringsutfordringer. Dette sammenlignet med rundt fem prosent av de mer sentralt plasserte videregående skolene.

SØF har også kartlagt om nærhet til en lærerutdanningsinstitusjon har noe å si for rekrutteringen av lærere. De konkluderer med at det er en tendens til at skoler som har en utdanningsinstitusjon i nærheten har mindre rekrutteringsutfordringer enn de skolene som ikke har en utdanningsinstitusjon i nærheten. Den relative forskjellen i nærhet er størst for videregående skoler.

Mange av forholdene omtalt over må ses i sammenheng. Blant annet er andelen små skoler (under 100 elever) mye større i Nordland, Troms og Finnmark enn i andre fylker, jf. figur 13. I disse fylkene har halvparten av grunnskolene under 100 elever. Den tilsvarende andelen i Oslo er 10 prosent. Regresjonsanalyser gjennomført av SØF viser at skolestørrelse er en svært viktig faktor med tanke på rekrutteringsutfordringer, sammen med geografi og beliggenhet.

Figur 13 Grunnskoler etter skolestørrelse (antall elever) og fylke, 2023. Prosent.

Kilde: SSB (tabell 09546).

Til tross for de rekrutteringsutfordringene vi har oppsummert over, konkluderer SØF med at «det ikke er store utfordringer med å rekruttere lærere for de fleste stillingene ved de fleste skolene i Norge» (SØF, 2023; side 7). De mener også at de utfordringene som noen skoler har med å rekruttere lærere gjenspeiler utfordringene i arbeidsmarkedet ellers. Å skaffe kvalifisert arbeidskraft er generelt sett vanskeligere i distriktene, små kommuner og virksomheter med få ansatte (SØF, 2023).

Oppsummert viser kartleggingen at skolene har svært varierende utfordringer knyttet til det å rekruttere lærere, og at dette i hovedsak gjelder for noen trinn, fag og geografiske områder:

- Grunnskolen, og spesielt 1.–4. trinn
- Fremmedspråk, praktiske og estetiske fag, og noen yrkesfag
- Små skoler (under 100 elever)
- Skoler utenfor tettsted eller kommunesenter, langt unna kollektivtilbud
- Skoler i Nord-Norge

Dette er i samsvar med kompetansekartleggingene til SSB (SSB 2022b, SSB 2023b). Disse kartleggingene viser at det er lavest andeler lærere med tilstrekkelig fagkompetanse innen språkfag og de praktiske og estetiske fagene i grunnskolen og innen yrkesfaglige utdanningsprogrammer i videregående skole. SSB sin sentralitetsindeks viser derimot at skoler med «middels sentralitet» kommer best ut med hensyn til fagkompetanse. Eksempelvis kommer Oslo dårlig ut med hensyn til kompetanse i norskfaget.

Framskrivinger viser at behovet for lærere mest sannsynlig vil bli noe redusert. I SSB sin siste framskrivning av tilbud og etterspørsel for lærere, **LÆRERMOD 2020–2040**, fremskrives det en økning i lærertettheten – et såkalt overskudd av lærere – frem mot 2040 (med unntak av for PPU-Y lærere hvor de framskriver et underskudd) (SSB, 2023a). SSB tar i sin siste framskrivning utgangspunkt i nye førsteårsstudenter på lærerutdanninger som startet i 2021, basert på SSBs registerdata. Tall fra DBH viser at det har vært en kraftig nedgang i antallet lærerstudenter siden 2021, og dette medfører at utviklingen er mindre positiv enn det som er lagt til grunn i den siste framskrivningen. HK-dir har konkludert med at «synkende studenttall kan gjøre det vanskeligere å redusere lærermangelen» (HK-dir, 2024a, s. 43). I tillegg er det viktig å presisere at framskrivningen ikke sier noe om regionale behov og behov innenfor ulike fag og på ulike trinn.

I et notat om LÆRERMOD 2.0 understreker SSB at en nedgang i studenttallene ikke nødvendigvis øker lærermangelen. Årsaken er at andre variabler – som fødselstall, fullføringssannsynlighet og lærertetthet – også spiller en sentral rolle i modellen. Studenttallene har gått ned siden 2019, men fødselstallene har også gått noe ned. SSB vurderer det totale empiriske bildet dithen at lærermangelen ikke kommer til å øke betraktelig med det første selv om studenttallene peker i feil retning (SSB, 2024).

KS fremskrev arbeidskraftsbehovet i 2021, og for tjenesteområdet undervisning ble dette beregnet til å være synkende frem mot 2031.

4.2 Tilgang på nyutdannede lærere

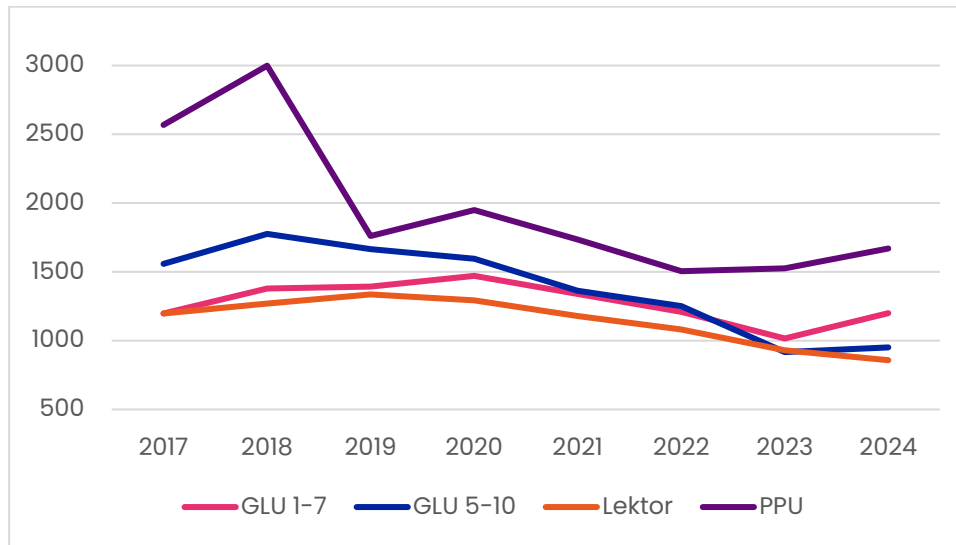
Antallet studenter som møter til studiestart, er avgjørende for hvor mange lærerkandidater som blir uteksaminert, og er de tallene vi har som peker lengst frem i tid. Antall studenter møtt per institusjon er presentert for de ulike lærerutdanningene i kapittel 2, men under oppsummerer vi disse tallene på overordnet nivå for å gi et bilde av hvordan utviklingen i antallet uteksaminerte lærere blir i årene som kommer.

For alle de største lærerutdanningene har antallet studenter som har møtt til studiestart, gått kraftig ned de siste årene. Dette gjelder for GLU 1–7, GLU 5–10, lektorutdanningene og PPU, se figur 14. Ser vi på endringer fra «toppåret» da de respektive utdanningene hadde flest studenter som møtte til studiestart, og frem til høsten 2024, får vi følgende bilde: GLU 1–7 går ned 18 prosent fra 2020, GLU 5–10 går ned 46 prosent fra 2018, og lektorutdanningen og PPU går ned henholdsvis 36 og 44 prosent fra 2019.

Som vi har omtalt i kapittel 2, fikk en rekke utdanningsinstitusjoner dispensasjon fra ulike nivåkrav til de femårige lærerutdanningene høsten 2024. I tillegg ble unntakene fra kravet om mastergrad ved opptak til PPU utvidet. Disse endringene i opptakskravene ser ut til å ha påvirket rekrutteringen til grunnskolelærerutdanningene og PPU. Totalt 1 199 studenter møtte til studiestart ved GLU 1–7 høsten 2024. Dette er en økning på 18 prosent fra 2023. 951 studenter møtte til studiestart ved GLU 5–10, dette utgjør en økning på seks prosent fra 2023. For PPU har det vært en økning i antall studenter som har møtt til studiestart, på nærmere ti prosent fra 2023 til 2024, jf. figur 14.

For lektorutdanningene ser vi ikke en tilsvarende økning i studenttallene høsten 2024. Her møtte totalt 858 studenter til studiestart. Dette er en nedgang på nærmere åtte prosent fra 2023, og er det laveste antallet nye studenter siden 2012.

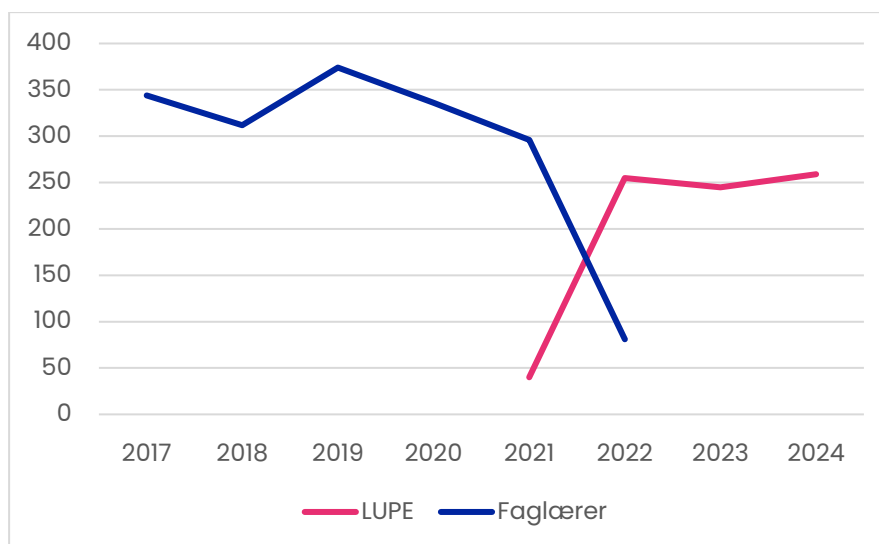
Figur 14 Antall studenter møtt til studiestart for GLU, lektor og PPU, 2017–2024.

Kilde: DBH.

Faglærerutdanningen ble fra høsten 2021/2022 til femårig lærerutdanning i praktiske og estetiske fag (LUPE). Det er foreløpig lavere søkertall og et lavere antall studenter som har møtt til LUPE, sammenlignet med faglærerutdanningen. Antallet studenter som har møtt, har ligget på rundt 250 studenter de siste tre årene. 259 studenter møtte til studiestart høsten 2024, jf. figur 15.

Figur 15 Antall studenter møtt til studiestart for faglærerutdanning og LUPE, 2017–2024.

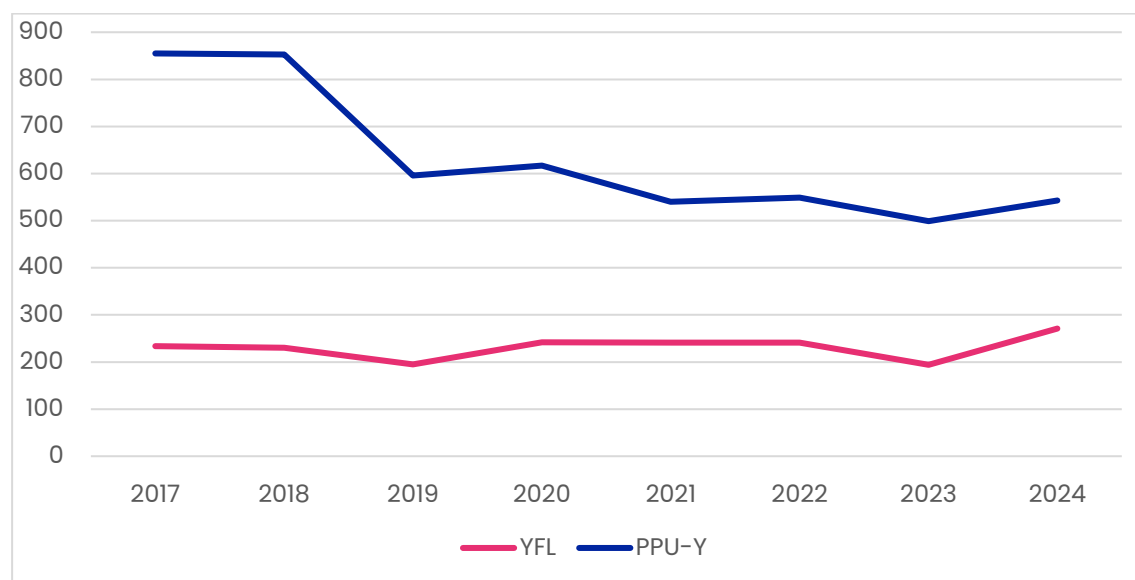

Kilde: DBH.

Antallet studenter som møtte til studiestart på de yrkesfaglige lærerutdanningene, har vært relativt stabilt de siste fem årene. Dette gjelder både PPU-Y og

yrkesfaglærerutdanningen, og for begge ser vi en økning i antallet studenter møtt fra 2023 til 2024, jf. figur 16.

Figur 16 Antall studenter møtt til studiestart for YFL og PPU-Y, 2017–2024.

Kilde: DBH.

De siste års nedgang i studenttallene vises foreløpig ikke i antallet uteksaminerte lærere. Men fra og med 2024/2025 er det forventet en nedgang i antallet uteksaminerte lærere som følge av nedgangen i studenttallene. Dette gjelder både grunnskolelærere, lektorer og kandidater med PPU. Det vil også bli en nedgang i antall uteksaminerte faglærere, mens det blir mer stabilitet i antallet uteksaminerte yrkesfaglærere og kandidater fra PPU-Y.

Dispensasjonen fra nivåkravene gjelder på ubestemt tid, og det blir interessant å følge med på om opptak av studenter uten nivåkrav vil påvirke frafall og gjennomføring i lærerutdanningene. NIFU og SSB har tidligere påvist en klar sammenheng mellom opptaksgrunnlag og gjennomføring (se NIFU, 2020 og SSB, 2022a).

4.3 Oppsummering av arbeidsmarkedet for lærere

De fleste nyutdannede lærere kommer raskt i jobb, og bare en liten andel er arbeidsledige. Materialet vi har gjennomgått, viser at fra 20 til 40 prosent av kommuner og virksomheter har utfordringer når det gjelder å rekruttere undervisningspersonell/lærere (KS, NAV, SØF). Skolene kan ha utfordringer med å få dekket behovet for tilstrekkelig fagkompetanse, og dette handler først og fremst

om at nyutdannede lærere har færre undervisningsfag enn tidligere.

Rekrutteringsutfordringene er størst i grunnskolen, og spesielt på trinn 1–4, innen språkfag, praktiske og estetiske fag, og noen yrkesfag i videregående skole. Skoler med under 100 elever har større utfordringer enn skoler med mange elever. Geografi er også av avgjørende betydning, og skoler med sentral plassering i tettsted eller by har mindre rekrutteringsutfordringer enn skoler som er mindre sentralt plasserte.

Etterspørselen etter lærere er fremskrevet til å være synkende i årene som kommer (SSB og KS). Med en stor nedgang i antallet studenter som har møtt til studiestart de siste årene, vil man kunne forvente en nedgang i antallet uteksaminerte lærere i årene som kommer. Det fremskrevne overskuddet frem mot 2040 kan dermed bli snudd til underskudd og lærermangel. Som tidligere omtalt kan nedgangen påvirke fagtilbudet ved utdanningsinstitusjonene – og fagkombinasjonen til uteksaminerte lærere – og slik forsterke utfordringene ytterligere.

Antallet studenter som møtte høsten 2024, viser at dispensasjon fra ett eller flere nivåkrav har ført til økning i studenttallene for grunnskolelærerutdanningene sammenlignet med 2023. Men det er fortsatt relativt lave studenttall og studieplasser som ikke blir fylt opp ved mange institusjoner.

5 Avsluttende vurderinger

De fleste nyutdannede lærere kommer raskt i jobb, og for de fleste skolene er det relativt lett å rekruttere lærere med relevant fagkompetanse. Mange skoler opplever likevel rekrutteringsutfordringer. Dette er i hovedsak grunnskoler på trinn 1–4, mindre skoler, og skoler i distriktene/utenfor tettsted eller by.

Rekrutteringsutfordringene er størst innen språkfag, praktiske og estetiske fag, og noen yrkesfag i videregående skole.

Dette er i samsvar med SSB sine kartlegginger av fagkompetansen til dem som underviser i grunnskolen og videregående skole. Disse kartleggingene viser at det er mange lærere som underviser uten tilstrekkelig fagkompetanse, og at det er store variasjoner etter trinn, fag, fylke og sentralitet. Kartleggingene viser at andelen med tilstrekkelig fagkompetanse øker, og de vil trolig fortsette å øke etter hvert som flere lærere med masterutdanning kommer ut i jobb.

I denne rapporten har vi sett nærmere på fagvalg. Gjennomgangen viser at studentenes fagvalg har vært relativt stabile og i all hovedsak i samsvar med de kompetansebehovene som skolene har. I grunnskolelærerutdanningene ser vi en tendens til at færre studenter velger fagene kunst og håndverk, KRLE og mat og helse. Vi finner også at det blir uteksaminert få kandidater innen fremmedspråk (engelsk ikke inkludert) fra både lektorutdanningen og PPU. Dette vil påvirke tilgangen til fagkompetanse i disse fagene fremover.

I spørreundersøkelsen vi har gjennomført som en del dette prosjektet, er det ulike oppfatninger blant utdanningsinstitusjonene om studentene velger fagkombinasjoner med tanke på arbeidsmarkedets behov, og om de i større grad bør veiledes i sine valg. Studentenes motivasjon og valgfrihet er viktig, men bedre informasjon om skolenes kompetansebehov kan bidra til at flere tar godt informerte valg som øker arbeidslivsrelevansen. Vi har imidlertid ikke grunnlag for å si at uhensiktsmessige fagvalg er en stor utfordring i det samlede bildet.

Undersøkelser fra blant andre NOKUT og SØF viser at både studenter, kandidater, utdanningsinstitusjoner og skoler er opptatt av bredden i lærerutdanningene, og mange mener at uteksaminerte lærere har for få undervisningsfag sammenlignet med tidligere. Ønsket om faglig dybde versus tilstrekkelig bredde for å møte rekrutteringsutfordringer fremstår som et reelt dilemma, og som en større utfordring for fremtidens skole enn uhensiktsmessige fagvalg. Her blir det interessant å følge Nord universitet sitt arbeid med å pilotere en ny modell for grunnskolelærerutdanning for trinn 1–10, der studentene kan velge inntil fem

undervisningsfag. Piloten starter høsten 2025, og de første kandidatene vil uteksamineres i 2030.

Nedgangen i studenttallene de siste årene og eventuelt vedvarende lave søkertall i årene som kommer, kan representere en utfordring. Det framskrevne overskuddet av lærere fram mot 2040 kan snus til underskudd og lærermangel. Nedgangen i antallet studenter kan også påvirke fagsammensetningen til uteksaminerte kandidater og dermed forsterke utfordringene ytterligere. Flere institusjoner har allerede kuttet, eller vurderer å kutte, i fagtilbudet som følge av nedgangen i studenttall. Dette kan medføre at fagtilbudet i større grad vil preges av endringer i etterspørsel enn av skolene kompetansebehov. Dette vil også kunne virke negativt inn på rekrutteringen til lærerutdanningen, ved at studentene får færre fag å velge mellom.

Ved høstens opptak fikk mange utdanningsinstitusjoner dispensasjon fra ett eller flere nivåkrav ved opptak til de femårige lærerutdanningene. Unntakene fra kravet om mastergrad ved opptak til PPU ble også utvidet. I 2024 ser vi en økning i studenttallene for grunnskolelærerutdanningene og PPU sammenlignet med 2023.

Dispensasjoner og unntak fra nivåkrav synes foreløpig å ha stanset den nedgangen i søkere og studenter på GLU som vi har sett de siste årene. Fjerning av nivåkrav har sannsynligvis kompensert for det som ellers ville vært historisk lave studenttall. Det er imidlertid lite som tyder på at trenden med nedadgående interesse for lærerutdanningene blant unge er brutt. Det er også mulig at årets lokale opptak har hentet ut et oppsamlet potensial med søkere som har ønsket seg til læreryrket, men som ikke har oppfylt nivåkravene. Det er derfor ikke gitt at det vil være like stort potensial i søkermassen de kommende årene.

For PPU er det utvidede unntaket fra masterkravet fra juni 2024 trolig en viktig årsak til den økningen vi ser for studenter som har møtt til studiestart denne høsten. Dersom denne dispensasjonen videreføres, gir det mulighet for lærerutdanning uten master som kvalifiserer for ansettelse i ungdomsskolen og videregående opplæring. Siden dette blir et kortere løp enn øvrige lærerutdanninger, er det interessant å følge med på om denne utdanningen vil rekruttere bedre og eventuelt på bekostning av lektor og GLU.

Årsakene til endringene i søker- og studenttallene er sammensatte, og vi mangler kunnskap om dem. Videre undersøkelser og forskning kan gi svar på hva som påvirker unges utdanningsvalg, og spesielt de større endringene vi har sett de siste årene, og hva som eventuelt kan bidra til at flere velger lærerutdanning.

Framskrivninger av tilbud og etterspørsel etter lærere er en sentral faktor i dimensjoneringen av lærerutdanningene. SSB publiserer en oppdatert rapport om tilbud og etterspørsel for lærerutdanninger våren 2025. Basert på den kraftige nedgangen i studenttallene de siste årene blir det interessant å se om LÆRERMOD 2.0 vil framskrive økning eller nedgang i lærertettheten de neste 10–20 årene.

Figurliste

Figur 1 Gjennomsnittlig antall studiepoeng per fag per uteksaminert fra GLU 1–7 (2014–2020) og 5-årig master 1–7 (2022–2023).....	22
Figur 2 Gjennomsnittlig antall studiepoeng per fag per uteksaminert fra GLU 5–10 (2014–2020) og 5-årig master 5–10 (2022–2023).....	27
Figur 3 Hvor enige eller uenige er dere i følgende påstander? GLU, n=8.....	29
Figur 4 Overordnet fagområde for uteksaminerte lektorkandidater, 2014–2023.....	35
Figur 5 Masterfag for uteksaminerte lektorkandidater. 2023.....	36
Figur 6 Hvor enige eller uenige er dere i følgende påstander? (Lektor, n=9).....	37
Figur 7 Kandidater fra PPU/PPU-Y 2023 med fagbakgrunn fra høyere utdanning etter nivå.....	46
Figur 8 Kandidater PPU/PPU-Y 2014–2023 med fagbakgrunn fra høyere utdanning.....	47
Figur 9 Andel lærere med ikke tilstrekkelig kompetanse (målt i studiepoeng), etter fag og trinn. Prosent.....	56
Figur 10 Andel lærere med mindre enn 30 studiepoeng, etter fag og trinn. Prosent.....	57
Figur 11 Hvor enige eller uenige er dere i følgende påstander? (GLU, n=8).....	65
Figur 12 Hvor enige eller uenige er dere i følgende påstander? (Lektorutdanning, n=9).....	67
Figur 13 Grunnskoler etter skolestørrelse (antall elever) og fylke, 2023. Prosent.....	73
Figur 14 Antall studenter møtt til studiestart for GLU, lektor og PPU, 2017–2024.....	76
Figur 15 Antall studenter møtt til studiestart for faglærerutdanning og LUPE, 2017–2024.....	76
Figur 16 Antall studenter møtt til studiestart for YFL og PPU-Y, 2017–2024.....	77

Tabelliste

Tabell 1 UH-institusjoner som tilbyr skolerettede lærerutdanninger. 2024.....	10
Tabell 2 Sysselsatte med lærerutdanning i skoleverket, etter pedagogisk utdanning.....	11
Tabell 3 Andel sysselsatte i skoleverket etter lærerutdanning, per fylke. 2023. Prosent.....	12
Tabell 4 Datakilder.....	13
Tabell 5 Antall studenter møtt til studiestart ved GLU 1–7, etter UH-institusjon og år.....	20
Tabell 6 Antall uteksaminerte kandidater fra GLU 1–7, etter UH-institusjon og år.....	20
Tabell 7 Fagtilbud GLU 1–7, per UH-institusjon.....	21
Tabell 8 Antall studenter møtt til studiestart ved GLU 5–10, etter UH-institusjon og år.....	25
Tabell 9 Antall uteksaminerte kandidater fra GLU 5–10, etter UH-institusjon og år.....	25
Tabell 10 Fagtilbud GLU 5–10, per UH-institusjon.....	26
Tabell 11 Antall studenter møtt til studiestart ved lektorutdanningen, etter UH-institusjon og år.....	31
Tabell 12 Antall uteksaminerte kandidater fra lektorutdanningen, etter UH-institusjon og år.....	32
Tabell 13 Tilbud fag 1/masterfag for studieåret 2023–2024, per UH-institusjon.....	33
Tabell 14 Tilbud fag 2 lektorutdanning for studieåret 2023–2024, per UH-institusjon.....	33
Tabell 15 Fagretninger per institusjon.....	34
Tabell 16 Antall studenter møtt til studiestart PPU, etter UH-institusjon og år.....	40
Tabell 17 Antall uteksaminerte kandidater fra PPU, etter UH-institusjon og år.....	41
Tabell 18 Antall uteksaminerte kandidater fra ulike studieretninger PPU ved HVL, etter år.....	42
Tabell 19 Antall uteksaminerte kandidater fra ulike studieretninger PPU OsloMet, etter år.....	42
Tabell 20 Antall studenter som har møtt på PPU-Y, etter institusjon og år.....	43
Tabell 21 Antall uteksaminerte kandidater fra PPU-Y, etter institusjon og år.....	44
Tabell 22 Antall uteksaminerte kandidater fra ulike studieretninger PPU-Y ved HVL, etter år.....	44

Tabell 23 Antall uteksaminerte kandidater fra ulike studieretninger PPU-Y ved OsloMet, etter år.....	45
Tabell 24 Uteksaminerte fra PPU/PPU-Y etter fagbakgrunn, 2014–2023.	48
Tabell 25 PPU-kandidater med yrkesfaglig bakgrunn, 2014–2023.	49
Tabell 26 Antall møtte studenter til studiestart 2021–2024.....	50
Tabell 27 Studieretninger som tilbys i YFL, etter institusjon.....	51
Tabell 28 Antall studenter møtt til studiestart YFL, etter institusjon og år.....	51
Tabell 29 Antall uteksaminerte kandidater fra YFL, etter institusjon og år.	52
Tabell 30 Antall uteksaminerte kandidater fra yrkesfaglærerutdanningen ved OsloMet, etter studieretning og år.....	52
Tabell 31 Ordinær fag- og timefordeling for elever på 1.–10. trinn skoleåret 2023–2024.....	55
Tabell 32 Andel lærere med ikke tilstrekkelig fagkompetanse (målt i studiepoeng), etter fag og fylke. Prosent.	58
Tabell 33 Andel lærere med ikke tilstrekkelig fagkompetanse (målt i studiepoeng), etter fag og sentralitet. Prosent.	58
Tabell 34 Fag- og timefordeling i utdanningsprogram for studiespesialisering, programområde for realfag og språk, samfunnsfag og økonomi.....	59
Tabell 35 Fag- og timefordeling på vg1 og vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram.....	59
Tabell 36 Lærere, etter fellesfag, utdanningsprogram og formell fagkompetanse, timevektet, prosent. 2022.....	61
Tabell 37 Andel lærere med under 60 studiepoeng i fellesfag, prosent. 2022.	62
Tabell 38 Andel lærere med under 60 poeng i fellesfaget de underviser mest i, etter fylke, prosent. 2022.....	62
Tabell 39 Lærere, etter utdanningsprogram og formell fagkompetanse i det programfaget de underviser mest i innenfor hvert utdanningsprogram, prosent. 2022.	64
Tabell 40 Andel svart meget eller ganske utfordrende å rekruttere lærere på ulike trinn, 2021 og 2023. Prosent.	70
Tabell 41 Har bedriften de siste tre månedene forsøkt å rekruttere inn personer uten å få tak i rett/ønsket kompetanse?.....	71

6 Referanser

HK-dir (2024a). *Framtidige kompetansebehov Kunnskapsgrunnlag for kompetansepoltikken 2023*. Rapport nr. 03/2024.

[3d3b6b6f5cf75b2c9772073cf9dc6f70b5a86364.pdf \(sanity.io\)](#)

HK-dir (2024b). *Oppmøtte studentar til høgare utdanning hausten 2024*. Kortnotat nr. 02/2024. [HK-dir | HK-dir](#)

HK-dir (2024c). *Søking til høgere utdanning ved universiteter og høgskoler. April 2024*. [Søking til høgere utdanning ved universiteter og høgskoler \(samordnaopptak.no\)](#)

HK-dir (2023). *Dimensjonering av høgere utdanning. Kartlegging av kunnskapsbehov og vurdering av tiltak*. Rapport nr. 7/2023. [HK-dir | HK-dir \(hkdir.no\)](#)

KS (2021). *Kommunesektorens arbeidsgivermonitor 2021*. [Kommunesektorens-arbeidsgivermonitor-2021.pdf \(ks.no\)](#)

KS (2023). *Kommunesektorens arbeidsgiverbarometer 2023*. [23088-KS-Arbeidsgivermonitor-2023-WEB.pdf](#)

[Kunnskapsdepartementet \(2024\)](#). *Meld. St. 19 (2023–2024). Profesjonsnære utdanningar over heile landet*. [Meld. St. 19 \(2023–2024\) \(regjeringen.no\)](#)

Munthe, E., See, B.H. (2022). *Å rekruttere og beholde lærere i barnehage og skole. Et kunnskapsgrunnlag*. Stavanger: Kunnskapssenter for utdanning, [www.kunnskapssenter.no](#). [Lærerrekuttering 13614200 Rapport juli-22.pdf \(uis.no\)](#)

NAV (2024). *NAVs bedriftsundersøkelse 2024*. [Bedriftsundersøkelsen - nav.no](#)

NAV (2023). *NAVs bedriftsundersøkelse 2023*. [Bedriftsundersøkelsen - nav.no](#)

NAV (2021). *NAVs bedriftsundersøkelse 2021*. [Bedriftsundersøkelsen - nav.no](#)

NIFU (2020). *Opptak til høgere utdanning En studie av konsekvensene av kvote og poengberegning med fokus på psykologi, medisin, jus og grunnskolelærerutdanning*. Rapport 2020:4. [Opptak til høgere utdanning. En](#)

[studie av konsekvensene av kvote og poengberegning med fokus på psykologi, medisin, jus og grunnskolelærerutdanning](#)

NIFU (2024). *Kandidatundersøkelsen 2023. Første resultater. Overgang fra utdanning til arbeid*. Arbeidsnotat 2024:6. [Kandidatundersøkelsen 2023. Første resultater: Overgang fra utdanning til arbeid \(unit.no\)](#)

NOKUT (2021a). *Evaluering av lektorutdanningene: Spørreundersøkelse blant lektorstudenter. Hvordan opplever de utdanningen sin?* Rapport 7/2021.

NOKUT (2021b). *Evaluering av lektorutdanningene: Spørreundersøkelse blant ferdigutdannede lektorer. Hvordan opplever de overgangen fra utdanning til yrke?* Rapport 8/2021.

NOKUT (2022). *Sluttrapport fra evalueringen av lektorutdanning for trinn 8-13*. Rapport 15/2022. [sluttrapport-fra-nokuts-evaluering-av-lektorutdanning-for-trinn-813_15-2022.pdf](#)

NOKUT (2023a). *Kartlegging av praktisk-pedagogisk utdanning i Norge. Hovedrapport*. Rapport 8/2023. [kartlegging-av-ppu-i-norge_hovedrapport_8-2023.pdf](#)

NOKUT (2023b). *Evaluering av grunnskolelærerutdanningene: Spørreundersøkelse blant kandidater*. Rapport 9/2023. [evaluering-av-glu_sporreundersokelse-blant-kandidater_9-2023.pdf \(nokut.no\)](#)

NOKUT (2024). *Evaluering av grunnskolelærerutdanningene: Spørreundersøkelse blant studenter*. Rapport 2/224. [evaluering-av-glu_sporreundersokelse-blant-studenter_2-2024.pdf \(nokut.no\)](#)

Senter for økonomisk forskning (2023). *Rekruttering av lærere ved norske skoler*. SØF-rapport nr. 04/23. [SØF-Rapport-4-23.pdf \(samforsk.no\)](#)

SSB (2022a). *Frafall og bytter i universitets- og høyskoleutdanning Kartlegging av frafall og bytte av studieprogram eller institusjon blant de som startet på en gradsutdanning i 2012*. Rapport 2022/6. [Frafall og bytter i universitets- og høyskoleutdanning. Kartlegging av frafall og bytte av studieprogram eller institusjon blant de som startet på en gradsutdanning i 2012](#)

SSB (2022b). *Lærerkompetanse i grunnskolen. Hovedresultater 2021/2022*. Rapport 2022/50. [Lærerkompetanse i grunnskolen. Hovedresultater 2021/2022 \(ssb.no\)](#)

SSB (2023a). *LÆRERMOD 2020–2024. Tilbud og etterspørsel for fem grupper av lærerutdanninger*. Rapport 13/2023. [LÆRERMOD 2020–2040. Tilbud og etterspørsel for fem grupper av lærerutdanninger \(ssb.no\)](#)

SSB (2023b). *Lærerkompetanse i videregående opplæring*. Rapport 2023/30. [Lærerkompetanse i videregående opplæring \(ssb.no\)](#)

SSB (2024). *LÆRERMOD 2.0. Teknisk dokumentasjon*. 2024/26. [LÆRERMOD 2.0](#)

7 Vedleggstabeller

Vedleggstabell 1: Gjennomsnittlig antall studiepoeng per fag per uteksaminert fra GLU 1-7 (2014-2020) og 5-årig master 1-7 (2022-2023).

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2022	2023
PEL/Pedagogikk	59	59	60	60	59	61	60	69	69
Norsk	45	44	44	44	45	46	45	60	58
Matematikk	40	42	42	43	42	42	42	48	55
Andre fag	5	3	2	1	2	2	1	24	27
Samfunnsfag	13	13	13	12	13	12	13	18	17
Kroppsøving	10	9	10	11	10	9	7	16	15
Naturfag	9	11	12	12	11	9	12	11	14
Spesialpedagogikk	5	6	6	6	6	7	7	13	13
Engelsk	9	9	10	10	11	12	13	14	13
KRLE	12	12	11	12	11	10	10	7	8
Kunst og håndverk	8	9	9	9	10	10	9	7	6
Musikk	3	5	3	3	4	3	3	4	3
Mat og helse	6	4	5	4	2	3	3	3	2
IKT	1	1	2	2	3	2	3	1	0
Drama	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bacheloroppgave	3	3	2	1	1	1	1	0	0

Merknad: 2021 er utelatt fordi siste kull med gammel ordning fullførte normert i 2020. Institusjonene har ikke rapportert om emners fagtilknytning på en entydig måte, og innholdet i denne tabellen er utarbeidet gjennom kategorisering av emner etter emnenavn og institusjonenes egendefinerte fagkoder. Merk særlig at antallet studiepoeng i «Andre fag» er høyt i 2022 og 2023. Her inngår emner som ikke har latt seg kategorisere på bakgrunn av foreliggende informasjon. Det vil derfor være en grad av usikkerhet knyttet til tallene. Se ellers omtale av datamateriale og forbehold i kapittel 1.21.2 og fotnote 15.

Kilde: DBH.

Vedleggstabell 2: Gjennomsnittlig antall studiepoeng per fag per uteksaminert fra GLU 5–10 (2014–2020) og 5-årig master 5–10 (2022–2023).

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2022	2023
PEL/Pedagogikk	57	57	57	57	57	59	59	64	63
Matematikk	32	31	31	31	30	32	36	51	56
Samfunnsfag	26	26	27	28	27	28	25	37	38
Norsk	23	24	27	26	27	26	24	32	30
Naturfag	20	19	18	18	17	17	19	23	21
Kroppsøving	15	16	15	14	16	14	14	25	22
KRLE	13	15	16	15	14	14	13	10	14
Engelsk	14	12	11	15	14	14	13	20	18
Andre fag	4	3	3	2	3	2	2	18	18
Kunst og håndverk	5	6	7	5	7	8	7	5	4
Spesialpedagogikk	3	2	3	3	4	4	5	6	8
Musikk	4	5	3	3	4	4	4	5	4
Mat og helse	4	6	4	5	5	4	4	3	3
IKT	1	1	1	1	2	2	2	1	1
Bacheloroppgave	4	4	4	3	3	3	3	0	0
Drama	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Merknad: 2021 er utelatt fordi siste kull med gammel ordning fullførte normert i 2020. Institusjonene har ikke rapportert om emners fagtilknytning på en entydig måte, og innholdet i denne tabellen er utarbeidet gjennom kategorisering av emner etter emnenavn og institusjonenes egendefinerte fagkoder. Merk særlig at antallet studiepoeng i «Andre fag» er høyt i 2022 og 2023. Her inngår emner som ikke har latt seg kategorisere på bakgrunn av foreliggende informasjon. Det vil derfor være en grad av usikkerhet knyttet til tallene. Se ellers omtale av datamateriale og forbehold i kapittel 1.21.2 og fotnote nummer 15 og 20.

Kilde: DBH.

Vedleggstabell 3: Fagområde for uteksaminerte fra integrert lektorutdanning, 2014–2023.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nordisk	34	50	77	71	76	96	102	124	116	129
Engelsk	39	30	56	32	76	75	65	91	114	95
Historie	16	33	33	43	41	55	45	59	83	82
Realfag, ukjent	20	21	35	42	33	41	45	60	73	72
Ukjent						29	44	48	60	60
Humaniora og samfunnsvitenskap, ukjent	42	38	50	47	52	62	52	67	64	57
Kroppssøving og idrettsfag							14	18	45	44
Religion	4	21	10	8	10	7	22	20	28	34
Matematikk og fysikk	8	16	12	22	17	11	14	18	19	28
Sosiologi	9	14	10	13	9	12	19	15	18	27
Språkfag							8	11	9	18
Statsvitenskap	12	12	9	6	11	10	13	13	14	15
Matematikk og biologi	1	3	5	9	11	15	10	14	22	14
Samfunnsfag					6	7	8	1	11	14
Fremmedspråk, ukjent	23	9	17	17	19	27	32	20	15	12
Geografi	10	20	7	12	6	19	10	10	11	12
Matematikk og kjemi	9	8	12	8	10	11	14	11	11	11
Matematikk	3	5		1	3	3	4	3	6	10
Tysk	2	3	4		2	6	1	7	6	9
Biologi og kjemi	3		3	3	2	6	3	5	8	7
Biologi		1			1	1	1	2	8	4
Fransk	3	4	2	6	3	4	2	4	3	4
Kjemi og biologi	10	3	10	14	12	11	7	9	10	4
Matematikk og informatikk		1	1	2	1		4	5	6	4
Biologi og geofag								2		3
Fysikk						2		2	1	2
Kjemi					1	2		1	2	2
Matematikk og naturfag				2	1	2	1	2	3	2
Bedriftsøkonomi		1								
Biologi og naturfag	1	1		1						
Biologi, kjemi og naturfag	2	1	1	2					1	
Idrett og kroppssøving		14	2	1						
Kjemi og geofag				1				1	1	
Kjemi, geofag og naturfag				1						
Lesevitenskap		4								
Literacy Studies		4	1							
Matematikk, biologi og naturfag		5	2	5						
Matematikk, fysikk og naturfag	1	4	1		1					
Matematikk, kjemi og naturfag	2	1	3	1	2			1		
Naturbruk	3	1	1	1						
Naturfag og matematikk	6	1								
Russisk		1							1	
Samfunnsøkonomi						1				
Samisk					1				1	
Spansk	1	2	3	2	2	3			2	
Sum	264	332	367	373	409	518	540	644	772	775

Merknad: Tabellen viser de uteksaminertes studieretning (når dette er oppgitt av institusjonen) eller oppgitt kvalifikasjonsnavn (når studieretning ikke er oppgitt av institusjonen). Tabellen viser den mest detaljerte informasjonen som har vært praktisk mulig å hente ut fra DBH. Flere av kategoriene er overlappende, men én enkelt student telles bare i én kategori. Se også kapittel 1.21.2 og 2.5.32.5.3.

